



TARUAARRE

I

# UROITA

KREIKKALAISIA SANKARISATUJA

KERTONUT CHARLES KINGSLEY





TARUAARRE

I

UROITA









Perseus Andromedan pelastaajana.

Italialaisen Piero di Cosimon taulu.



# UROITA

KREIKKALAISIA SANKARISATUJA

LAPSILLEEN KERTONUT

**CHARLES KINGSLEY**

ENGLANNINKIELESTÄ SUOMENTANUT

AINO L.



PORVOOSSA  
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PORVOOSSA, 1904  
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINOSSA

Sensuurin hyväksymä. Porvoo, jouluk. 9 p. 1904.



## ENSIMÄINEN TARINA.

### **Perseus.**

#### I.

#### **Kuinka Perseus ja hänen äitinsä tulivat Seriifos saarelle.**

Oli kerran kaksi kuninkaan poikaa, jotka olivat kaksoiset. Heidän nimensä olivat Akrisios ja Proitos, ja he elivät kaukana Hellaassa, Argon lempeässä laaksossa. Heillä oli hedelmällisiä niittyjä ja viinitarhoja, lampaita ja härkiä, suuria hevoslaumoja Lernan rämeillä ja kaikkea mitä ihminen tarvitsee ollakseen onnellinen. Mutta kuitenkin he olivat onnettomia, sillä he kadehtivat toinen toistaan. Syntymähetkestään asti he olivat riidelleet, ja kun he kasvoivat suuriksi, niin he koettivat kumpikin anastaa toisensa osan valtakuntaa ja ottaa kaikki itselleen. Niin Akrisios ensiksi karkoitti Proiton. Proitos kulki pitkin maita ja meriä ja toi kotiin ulkomaalaisen kuninkaan tyttären puolisoikseen ja avukseen ulkomaalaisia sotureita, joita nimitettiin Kykloopeiksi. Ja hän karkoitti nyt vuorostaan Akrision, ja sitten he taistelivat kauan aikaa kotimaassaan, kunnes riita saatiin ratkaistuksi, ja Akrisios otti Argon ja puolen valtakuntaa ja Proitos otti Tiiryysin ja toisen puolen valtakuntaa. Ja Proitos rakennutti Kykloopeillaan Tiiryysin ympärille hakkaamattomasta kivistä korkeat muurit, jotka vielä tänäkin päivänä ovat pystyssä.

Mutta tuon kovasydämisen Akrision luo tuli ennustaja ja ennusti häntä vastaan ja sanoi: »Koska sinä olet noussut omaa vertasi vastaan, niin sinun oma veresi on nouseva sinua vastaan; koska sinä olet tehnyt syntiä sukuasi vastaan, niin sukusi kautta sinä saat rangaistuksen. Sinun tyttärenne Danaeelle on syntyvä poika, ja sen pojan kädestä olet sinä surmasi saava. Niin ovat Jumalat päättäneet, ja niin on tapahtuva.»

Siitä Akrisios kovin pelästyi; mutta hän ei parantanut tapojaan. Hän oli ollut julma omaa perhettään kohtaan, ja sensijaan että hän olisi katunut ja muuttunut hyväksi, hän kävi vain entistään julmemmaksi. Hän heittäi ihanan tyttärensä Danaeen maanalaiseen kuoppaan, joka muurattiin umpeen, ett'ei kukaan päässyt lähestymään tyttöä parkaa. Niin Akrisios luuli olevansa viisaampi kuin jumalat. Mutta saatte nähdä, kykenikö hän välttämään heidän tuomiotaan.

Tapahtuipa että Danaeelle syntyi poika, niin kaunis lapsi, että sitä olisi jokainen muu paitsi Akrisios kuningas säälinyt. Mutta hän ei tuntenut sääliä; hän vei Danaeen lapsineen meren rannalle ja pani heidät isoon arkkuun ja työnsi heidät vesille tuulten ja aaltojen ajeltaviksi.

Raitis luodetuuli puhalsi siintäviltä vuorilta alas Argon lempeään laaksoon ja kauas kauas merelle. Ja kauas kauas merelle ajelehti sen mukana äiti lapsineen, sillä välin kuin kaikki, jotka heitä rannalla katselivat, itkivät paitsi tuo julma isä, Akrisios kuningas.

Niin he ajelehtivat eteenpäin, ja arkku keinui aalloilla, ja lapsukainen nukkui äitinsä povella. Mutta äiti parka ei saattanut nukkua, hän vain valvoi ja itki ja lauloi lapselleen heidän kiikkuessaan laineilla. Ja sen laulun, jota hän lauloi, te saatte kerran itsekin oppia.

Nyt he olivat jo kulkeneet ohi viimeisen siintävän niemekkeen aavalle meren selälle. Aallot ja taivas ja tuuli heitä vain nyt ympäröi. Mutta aallot ovat lempeitä,



ja taivas on kirkas, ja tuuli on lauha ja hiljainen. Sillä nyt on se aika, jolloin Halkyonee ja Keeyks rakentavat pesiään, eikä silloin koskaan myrskyt mylleröi kesän leppeätä merta.

Keitä olivat sitten Halkyonee ja Keeyks? Kerronpa sen teille arkun ajelehtiessa eteenpäin. Halkyonee oli ihana impi, merenrannan ja tuulen tytär. Ja hän rakasti merimiespoikaa ja meni hänen puolisokseen; eikä kukaan maan päällä ollut niin onnellinen kuin he. Mutta viimein Keeyks joutui haaksirikkoon; ja ennen kuin hän ennätti uida rannalle, niin aallot hänet nielivät. Ja Halkyonee näki hänen hukkuvan ja juoksi veteen hänen luokseen; mutta turhaan. Silloin Taivahiset säälivät heitä kumpaa-kin ja muuttivat heidät kauniiksi vesilinnuiksi. Ja nyt he rakentavat joka vuosi laineille pesänsä ja purjehtivat iäti onnellisina kesän leppeätä merta.

Niin kului yö, ja niin kului päivä, ja pitkältä se päivä Danaeesta tuntuikin. Ja sitten kului vielä toinen yö ja toinen päivä, kunnes Danaee oli aivan nääntynyt nälästä ja itkusta, eikä vieläkään maata näkynyt. Mutta koko ajan lapsi nukkui levollisesti; ja viimein Danaee parankin pää painui ja hänkin vaipui uneen poski vasten lapsen poskea.

Mutta hetken perästä hän yht'äkkiä heräsi. Arkku ritisi ja ratisi, ja ilma oli täynnä ääniä. Hän katsoi ylös, ja hänen päänsä päällä oli mahtavia kallion kielekkeitä, jotka hohtivat aivan punaisina laskevan auringon valossa, ja hänen ympärillään oli kareja ja hyrskyjä ja vaahdon pärskettä. Hän löi käsiänsä yhteen ja huusi apua kaikin voimin. Ja hänen huutaessaan apu tulikin. Kallioille ilmestyi pitkä ja komea mies, joka kummastellen katseli alhaalla aallokossa kiikkuvaa Danaee parkaa.

Miehellä oli karkea verkavaippa yllään ja päässään leveä hattu, joka varjosti hänen kasvojaan. Kädessään hän kantoi kolmihaaraista piikkiä, jolla tapettiin kaloja, ja olalleen hän oli heittänyt käsiverkon. Mutta Danaee

saattoi hänen olennostaan ja hänen käynnistään ja hänen liehuvista kultahapsistaan ja parrastaan nähdä, ett'ei hän ollut mikään tavallinen ihminen; sitä todisti kaksi palvelijaakin, jotka kulkivat hänen takanaan kantaen hänen kalakoppasiaan. Mutta Danaeella oli tuskin aikaa vilkaista mieheen, ennenkuin tämä laski syrjään kolmihaaransa ja juoksi alas kalliota ja heitti käsiverkkonsa niin taitavasti Danaeen ja arkun yli, että hän veti sen ja Danaeen ja lapsen aivan vahingoittumattomina rantariutoille.

Sitten kalastaja otti Danaeeta kädestä ja nosti hänet arkusta ja sanoi:

»Oi ihana neito, mikä kumma kohtalo sinut on tuonut tälle saarelle noin heikossa purressa? Kuka sinä olet ja mistä tulet? Varmaankin olet jonkin kuninkaan tytär; ja tuo poika on enemmän kuin kuolevainen.»

Ja puhuessaan hän osotti lasta, sillä sen kasvot paistoivat kuin aamutähti.

Mutta Danaee vain pää kumarassa nyhkytti:

»Sano minulle mihin maahan minä raukka olen tullut; ja minkälaiden ihmisten seuraan olen joutunut!»

Ja kalastaja sanoi: »Tämä saari on Seriofos nimeltään, ja minä olen Helleeni ja asun siinä. Minä olen Polydektees kuninkaan veli, ja ihmiset kutsuvat minua Diktys kalastajaksi, syystä että pyydystän rannan kaloja.»

Silloin Danaee lankesi hänen jalkoihinsa, syleili hänen polviensa ja huusi:

»Voi herra, sääli muukalaista, jonka julma kohtalo on ajanut maasi rannoille. Anna minun elää talossasi palvelijana, mutta älä kohtele minua pahoin, sillä minä olin kerran kuninkaan tytär ja tämä minun poikani, kuten sinä oikein sanoit, ei ole tavallista sukua. En tahdo olla sinulle rasiukseksi enkä syödä leipääsi laiskuudessa, sillä minä olen kutomisessa ja koruompelussa kaikkia maani tyttäriä taitavampi.»

Ja hän aikoi jatkaa, mutta Diktys keskeytti hänet ja nosti hänet ylös ja sanoi:



»Tyttäreni, minä olen vanha, ja hiukseni harmaantuvat. Kuitenkaan ei minulla ole lapsia kotiani sulostuttamassa. Tule siis kanssani, sinä olet oleva minun ja vaimoni tytär, ja tämä lapsi on oleva meidän lapsenlapsemme. Minä pelkään jumalia ja olen vierasvarainen kaikille muukalaisille, sillä minä tiedän, että hyvät teot niinkuin pahatkin kostetaan niille, jotka niitä tekevät.»

Niin Danaee sai suojan ja hoivan. Hän meni tuon hyvän Diktys kalastajan mukana hänen kotiinsa ja oli hänen ja hänen vaimonsa tyttärenä, kunnes viisitoista vuotta oli kulunut.

## II.

### **Kuinka Perseus äkkipäätä teki pyhän lupauksen.**

Viisitoista vuotta oli kulunut, ja lapsesta oli tullut solakka nuorukainen ja merimies, ja hän teki usein kaupamatkoja ympäröiville saarille. Hänen äitiensä nimitti häntä Perseuksi; mutta kaikki Seriifon asukkaat sanoivat, ett'ei hän ollut kuolevaisen miehen poika ja kutsuivat häntä Taivahisten kuninkaan Zeun pojaksi. Sillä vaikka hän oli vasta viisitoista vuotias, oli hän sentään päätänsä pitempi kaikkea saaren kansaa. Ja hän oli taitavin juoksussa ja painissa ja nyrkkitaistelussa ja kiekon ja keihään heitossa ja soudussa ja harpun soitossa ja kaikessa mikä miestä kaunistaa. Ja hän oli rohkea ja totuutta harrastava, lempeä ja ystävällinen, sillä vanha kunnan Diktys oli kasvattanut häntä hyvin. Ja hyvä oli, että Diktys niin oli tehnyt, sillä nyt Danaee ja hänen poikansa joutuivat suureen vaaraan, ja Perseus tarvitsi kaiken viisautensa puolustaakseen äitiänsä ja itseään.

Sanoin jo, että Diktyn veli oli Polydektees, saaren kuningas. Hän ei ollut kunnan mies niinkuin Diktys, vaan kiivas, julma ja kavala. Ja kun hän näki kauniin Danaeen, niin hän tahtoi naida hänet. Mutta Danaee ei



tahtonut, sillä hän ei rakastanut Polydekteeä. Danaee ei välittänyt kenestäkään muusta kuin pojastansa ja poikansa isästä, jota hän ei uskaltanut toivoa enää koskaan näkevänsä. Viimein Polydektees aivan julmistui, ja sillä aikaa kuin Perseus oli kaukana merellä, hän vei Danaee raukan Diktyyn luota sanoen: »Jollet sinä tahdo olla minun puolisoni, niin sinun pitää olla minun orjani». Niin Danaeesta tehtiin orja ja hänen täytyi kantaa vettä kaivosta ja vääntää myllynkiviä ja kärsiä pahaa kohtelua — kai häntä lyötiinkin — ja kantaa raskaita kahleita, kun hän ei tahtonut mennä tuon julman kuninkaan puolisoksi. Mutta Perseus oli kaukana merten takana, Samos saarella, eikä voinut aavistaakaan, kuinka hänen äitinsä oli suruun sortumaisillaan.

Silloin eräänä päivänä Samos saarella, kun laivaa lastattiin, Perseus haki siimestä ja joutui kauniiseen metsään. Siellä hän istahti mättäälle ja vaipui uneen ja nukkuessaan hän näki kummallisen unen — kummallisimman unen, mitä hän koskaan elämässään oli nähnyt.

Hänen luokseen tuli metsän läpi nainen, pitempi kuin hän tai kukaan kuolevainen, mutta äärettömän ihana suurine harmaine silmineen, joiden katse oli kirkas ja läpitunkeva, mutta samalla ihmeellisen lempeä. Hänen päässään oli kypäri ja keihäs oli hänen kädessään, ja olkapäältä riippui hänen pitkälle siniselle hameelleen vuo-hennahka, ja sillä kiilsi mahtava kuparikilpi, joka välkähteli kuin peili. Hän seisoi ja katsoi Perseuta kirkkailla harmailla silmillään; ja Perseus huomasi, ett'eivät hänen silmäluomensa kertaakaan liikahtaneet eivätkä hänen silmäteränsäkään, vaan katsoivat suoraan hänen läpitsensä aina hänen syvimpään sydämeensä asti, ikäänkuin ne olisivat saattaneet nähdä kaikki hänen sielunsa salaisuudet ja tietää ja tuntea kaikki, mitä hän ikinä oli ajatellut tai toivonut siitä päivästä asti kuin hän oli syntynyt. Ja Perseus loi silmänsä alas vapisten ja punastuen, kun tuo ihmeellinen nainen puhui.

»Perseus, sinun täytyy toimittaa minulle eräs asia.»

»Kuka sinä olet, jalo neiti, ja kuinka sinä tunnet minun nimeni?»

»Minä olen Pallas Atheenee; ja minä tiedän kaikkien ihmisten sisimmät ajatukset ja tunnen heidän kuntonsa tai kunnottomuutensa. Ja tomusieluista minä käännyn pois, ja he tulevat onnellisiksi, mutta eivät minun kauttani. He lihovat levossa kuten lampaat laitumella ja he syövät sitä mitä eivät ole kylväneet, niinkuin härät pilttuussa. He kasvavat ja leviävät niinkuin kurkut maassa. Mutta yhtä vähän kuin kurkku he antavat siimestä kuljijalle, ja kun he ovat kypsiä, niin kuolema heidät korjaa, ja he menevät kenenkään surematta manalaan, ja heidän nimensä unhottuvat.

»Mutta tuliseluille minä annan enemmän tulta, ja niille, joissa on miehuutta, minä annan paljon enemmän kuin miehuutta. Ne ovat sankareita, Taivahisten poikia, ja hekin tulevat onnellisiksi, mutta eivät tomusielujen tavalla. Sillä minä ajan heitä eteenpäin pitkin outoja polkuja, jotta he löisivät Titaanit ja hirviöt, jumalien ja ihmisten viholliset. Läpi vaivojen ja ahdistusten, vaarojen ja taistelujen minä ajan heitä. Ja toiset heistä kaa-tuvat nuoruutensa kukassa, missä tai milloin ei tiedä kenkään; ja toiset taas saavuttavat mainetta ja ihanan ja voimakkaan vanhuuden. Mutta mikä on heidän lopullinen kohtalonsa, sitä en tiedä, eikä kukaan paitsi Zeus, jumalien ja ihmisten isä. Sano nyt minulle, Perseus, kumpi laji ihmisiä sinusta on onnellisempi?»

Silloin Perseus vastasi rohkeasti: »Parempi kuolla nuoruutensa kukassa tavoitellessa kuuluisata nimeä, kuin elää levossa lammasten lailla ja kuolla kenenkään surematta ja maineetonna!»

Silloin tuo kummallinen nainen naurahti ja nosti kuparikilpensä ja huusi: »Katso tänne, Perseus; uskallatko katsoa tämänlaista hirviötä kasvoista kasvoihin ja tappaa sen, niin että minä saisin asettaa sen pään tälle kilvelle?»



Ja kilven peilissä näkyivät kasvot, ja kun Perseus katsoi niitä, niin hänen verensä jähmettyi. Ne olivat kauniin naisen kasvot, mutta posket olivat kalmankalpeat ja otsa oli iäti kalvavan tuskan uurtama ja huulet olivat ohuet ja yhteenpuristetut kuin käärmeen. Ja hius-ten asemasta hänen ohauksillaan kiemurteli kyykkäärmeitä, jotka pistivät ulos kaksihaaraisia kieliään. Ja hänen päätään ympäröi poimukkaat siivet, niinkuin kotkan siivet, ja rinnassa hänellä oli rautaiset kynnet.

Ja Perseus katsoi hetken ja sanoi sitten: »Jos maan päällä on jotakin niin rumaa ja hirvuista, niin sen hävittäminen on jalo teko. Mistä saatan löytää tuon hirviön?»

Silloin tuo kummallinen nainen hymyili jälleen ja sanoi:

»Vielä et sitä saata löytää; olet liian nuori ja liian kokematon; sillä tämä Gorgoo on nimeltä Meduusa, hirvittävien sikiöiden äiti. Palaa kotiisi ja tee se teko, joka sinua siellä odottaa. Sinun tulee näyttää olevasi mies, ennenkuin saatan pitää sinua kelvollisena Gorgoo hirviön etsintään.»

Silloin Perseus olisi tahtonut puhua, mutta tuo kummallinen nainen katosi, ja hän heräsi ja huomasi että hän oli uneksinut. Mutta yöt ja päivät Perseus näki edessään tuon kauhean naisen kasvot ja sen pään ympärillä kiemurtelevat kyyt.

Niin hän palasi kotiinsa, ja ensimmäinen asia, minkä hän kuuli, oli että hänen äitinsä oli orjana Polydekteen talossa.

Kiristellen raivosta hampaitaan Perseus riensi kunin-kaan palatsiin ja juoksi läpi miesten huoneiden ja läpi naisten huoneiden, ja niin läpi koko talon — sillä ei kukaan uskaltanut pidättää häntä, niin hirvuinen ja kaunis hän oli — kunnes hän löysi äitinsä, joka istui kynnyksellä ja itkien väänsi kivistä käsimylyä. Ja Perseus nosti hänet ylös ja suuteli häntä ja pyysi hänen tulemaan kanssansa pois. Mutta ennenkuin he ennättivät ulos huoneista, Polydektees tuli



raivoissaan sisään. Ja kun Perseus näki hänet, niin hän syöksi hänen päälleen niinkuin verikoira karjun päälle. »Konna ja tyranni!» hän huusi, »näinkö sinä kunnioitat jumalia ja osotat armeliaisuutta muukalaisille ja leskille? Sinun pitää kuoleman!» Ja kun ei hänellä ollut miekkaa, niin hän sieppasi kivisen käsimylyn ja heilahutti sitä musertaakseen Polydekteen pään.

Mutta hänen äitinsä tarttui häneen ja kirkaisi: »Voi, poikani, me olemme muukalaisia ja avuttomia tässä maassa, jos sinä tapat kuninkaan, niin kaikki kansa hyökkää meidän päallemme, ja me olemme molemmat kuoleman omat.»

Ja kunnon Diktyskin, joka oli tullut sisään, koetti pidättää Perseuta. »Muista, että hän on minun veljeni. Muista, kuinka minä olen sinua kasvattanut ja kohdellut kuin omaa lastani, säästä häntä minun tähteni!»

Silloin Perseun käsi vaipui. Ja Polydektees, joka oli koko ajan vapissut kuin mikäkin pelkuri, sillä hän tiesi olevansa väärässä, antoi Perseun ja hänen äitinsä mennä.

Perseus vei äitinsä Pallas Atheeneen temppeliin, ja siellä papitar teki hänestä temppelin lakaisijan, sillä siellä he tiesivät hänen olevan turvassa, ei Polydekteeskään uskaltaisi laahata häntä pois alttarin äärestä. Ja sinne Perseus ja kunnon Diktys ja hänen vaimonsa tulivat joka päivä häntä tervehtimään. Mutta Polydektees, nähdessään ett'ei hän väkivallalla saisi mitään aikaan, mietiskeli ilkeässä sydämessään, kuinka hän kavaluudella pääsisi tarkoitustensa perille.

Siitä hän oli varma ettei hän ikinä saisi takaisin Danaeeta, niin kauan kuin Perseus oli saaressa. Niinpä hän keksi juonen päästäkseen hänestä. Ensiksi hän teeskenteli antaneensa anteeksi Perseulle ja unhottaneensa Danaeen, niin että jonkun aikaa kaikki kävi entistä taiseista kulkuaan.

Sitten hän julisti suuren juhlan ja kutsui siihen kaikki päälliköt ja maanomistajat ja saaren nuorukaiset ja niiden joukossa Perseunkin, jotta he kunnioittaisivat

häntä kuninkaanaan ja söisivät juhla-aterian hänen salissaan.

Määräpäivänä he kaikki saapuivat; ja jokainen vieras toi mukanaan lahjan kuninkaalle, niinkuin tapa oli: mikä toi hevosen, mikä päällyshuivin, mikä sormuksen, mikä miekan, ja se jolla ei ollut mitään parempaa toi korillisen viinirypäleitä tai metsän riistaa. Mutta Perseus ei tuonut mitään, sillä hänellä ei ollut mitään tuoda, hän kun oli vain köyhä merimiespoika.

Häntä hävetti mennä ilman lahjaa kuninkaan eteen; mutta hän oli liian ylpeä pyytääkseen Diktyltä jotakin. Niin hän seisoi ovella apein mielin katsellen kuinka rikkaat menivät sisään. Ja hänen poskensa punastuivat, kun he osottivat häntä ja hymyilivät ja kuiskuttelivat: »Mitähän tuollakin löytöläisellä on annettavana?»

Sitä Polydektees juuri tahtoikin; ja heti kuin hän kuuli että Perseus seisoi ulkona, niin hän käski tuoda hänet sisään ja kysyi häneltä pilkallisesti kaikkien kuullen: »No, enkö minä ole sinun kuninkaasi, Perseus, ja enkö ole kutsunut sinua juhlaan? Missä sinun lahjasi on?»

Perseus tuli hämilleen ja änkytti, ja kaikki nuo kopeat miehet, jotka olivat hänen ympärillään, nauroivat, alkoivatpa muutamat heistä häntä julkisesti pilkatakin. »Tuo nulikka ajautui rannallemme kuin mikäkin rikkaruohon korsi tai puun palikka ja sentään hän on liian ylpeä antaakseen lahjaa kuninkaalle.»

»Ja vaikka hän ei tiedä kuka hänen isänsä on, niin hän on sentään kyllin turhamainen antaakseen vanhojen akkojen kutsua itseään Zeun pojaksi.»

Ja niin edespäin, kunnes Perseus parka aivan joutui pois suunniltaan häpeästä ja tuskin tietäen mitä sanoisi huusi: »Lahjaako! katsokaahan, ett'en tuo lahjaa jalompaa, kuin kaikki teidän lahjanne yhteensä!»

Niin hän kerskaillen sanoi; ja hän tunsu sydämessään että hän oli uljaampi kuin kaikki nuo pilkkaajat ja kykenevämpi tekemään jonkin kunniakkaan teon.



»Kuules mitä hän sanoo! Kuules kerskaajaa! Mitä-hän hän enää tuokaan!» huusivat kaikki ja nauraa hohottivat minkä jaksoivat.

Silloin Perseun mieleen muistui uni, jonka hän oli nähnyt Samos saarella, ja hän huusi niin että sali kaikui: »Minä tuon Gorgoon pään!»

Hän oli puoleksi peloissaan sanottuaan nuo sanat, sillä kaikki nauraa hohottivat vielä kovemmin ja Polydektees kovimmin kaikista.

»Sinä olet luvannut tuoda minulle Gorgoon pään. Älä siis ikinä palaa tälle saarelle ilman sitä. Mene!»

Perseus kiristeli hampaitansa raivosta, sillä hän huomasi joutuneensa ansaan. Mutta hän oli luvannut, ja hän meni ulos sanaakaan sanomatta.

Alas rantakallioille hän meni ja katseli pitkin aavaa sinistä merta; ja hän mietti mielessään, mahtoiko hänen unensa olla totta, ja hän rukoili sielunsa tuskassa.

»Pallas Atheenee, oliko minun uneni totta? Ja olenko minä lyövä Gorgoon? Jos sinä todellakin minulle näytit hänen kasvonsa, niin älä anna minun tulla häpeään valehtelijana ja kerskurina. Äkkipäätä ja vihan vimmassa minä tein lupaukseni, mutta viisaasti ja kärsivällisesti minä tahdon sen täyttää.»

Mutta vastausta ei kuulunut, ei näkynyt mitään merkkiä; ei ukkosen jyrähdystä, eikä minkäänlaista näkyä, ei pilvenhattaraakaan taivaalla.

Ja kolme tuntia Perseus itkien huusi: »Äkkipäätä ja vihan vimmassa minä tein lupaukseni, mutta viisaasti ja kärsivällisesti minä tahdon sen täyttää.»

Silloin hän näki kaukana meren päällä leijailevan pienen valkoisen pilven, joka hohti kuin hopea. Ja se läheni lähenemistään, kunnes sen hohto aivan huikaisi häneltä silmät.

Perseus ihmetteli tuota kummaa pilveä, sillä mitään muuta pilveä ei näkynyt koko taivaan laella; ja hän vapisi, kun se laskeutui hänen alapuolellaan olevalle ranta-



kalliolle. Ja kun se kosketti kalliota, niin se hajaantui ja hälveni, ja sen keskestä ilmaantui Pallas Atheene sel-laisena kuin Perseus hänet oli nähnyt unessaan Samos saarella, ja hänen vieressään seisoi nuori mies, kevyt-jäsenisempi kuin hirvi ja silmät loistavat kuin tulikipinät. Hänellä oli yhdestä ainoasta hohtavasta timantista tehty käyrä miekka vyöllään ja jalassaan hänellä oli kultaiset sandaalit, joiden kantapäistä kasvoiläivät siivet.

He katsoivat terävästi Perseuta, eivätkä kertaakaan räpäyttäneet silmiänsä; ja he tulivat ylös kallioita häntä kohden nopeammin kuin kalalokki, eivätkä kuitenkaan liikuttaneet jalkojansa, eikä tuulikaan häälyttänyt heidän vaatteitaan. Vain nuorukaisen sandaalien siivet värisivät kuin haukan siivet kun se leijailee kallion ylitse. Ja Perseus lankesi maahan ja kunnioitti heitä, sillä hän näki että he olivat enemmän kuin ihmisiä.

Mutta Pallas Atheene seisahtui hänen eteensä ja puhui hänelle lempeästi ja käski hänen olla pelkäämättä.

»Perseus», hän sitten sanoi, »se jolle yksi koetus onnistuu, ansaitsee vielä vaikeamman koetuksen. Sinä olet uhmannut Polydeketeä ja käyttäytynyt miehuullisesti. Rohkenetko myöskin käydä Meduusa Gorgoota vastaan?»

Ja Perseus vastasi: »Koettele minua; sillä siitä asti kuin sinä puhuit minulle Samos saarella tunnen sieluni syttyneen uuteen eloon ja minä häpeäisin, joll'en uskal-taisi tehdä jotakin, jota voin tehdä. Ilmoita siis minulle, kuinka minun on meneteltävä!»

»Perseus», Atheene sanoi, »mieti tarkoin, ennenkuin yrität: sillä tämä teko vaatii seitsemän vuoden matkan, etkä sinä saata siltä kesken palata etkä paeta. Vaan jos rohkeutesi lannistuu, niin sinun täytyy kuolla Muo-dottomassa maassa, eikä kenkään ole milloinkaan löytävä sinun luitasi.»

»Parempi sekin, kuin elää täällä hyödyttömänä ja halveksittuna», Perseus huudahti. »Sano siis minulle, ihana ja viisas jumalatar, oi sano minulle suuresta hy-

vyydestäsi ja laupeudestasi, kuinka minä saatan tehdä tämän ainoan teon, vaikka se vaatisikin minun henkeni!»

Silloin hymyili Atheenee ja sanoi:

»Ole kärsivällinen ja kuuntele; sillä jos sinä unhotat minun sanani, niin sinä varmasti olet kuoleva. Sinun täytyy mennä kauas Pohjolaan Peräpohjolaisten maahan, tuolle puolen pohjoisnavan aina kylmän pohjatuulen lähteille saakka, kunnes tapaat kolme Harmaata sisarta, joilla on yhteisesti vain yksi silmä ja yksi hammas. Niiltä sinun täytyy kysyä tietä Hesperiidien, Iltatähden tyttären luo, jotka tanssivat kultaisen puun ympärillä Länsimeren saarella. Ne ilmoittavat sinulle missä Gorgoo asuu, jotta sinä saatat tappa hänet, minun viholliseni, hirvittävien petojen äidin. Kerran hänkin oli neito, kaunis kuin kevätaamu, kunnes hän ylpeydessään teki synnin niin kauhean, että aurinkokin siltä peitti kasvonsa. Ja sinä päivänä hänen hiuksensa muuttuivat kyykäärmeiksi ja hänen kätensä kotkan kynsiksi; ja hänen sydämensä täyttyi häpeällä ja vihalla ja hänen suunsa katkeralla myrkyllä; ja hänen silmänsä tulivat niin hirmuiksi, että kuka ikinä niihin katsoo muuttuu kiveksi; ja hänen lapsensa ovat siivekäs hevonen ja kultaisen miekan jättiläinen; ja hänen lapsenlapsensa ovat velhokäärme, Ekhidna, ja Geryoon, tuo kolmipäinen tyranni, joka paimentaa karjalaumojansa ja Manalan karjaa. Niin hänestä tuli Gorgojen Stheinon ja hirvittävän Euryteen, meren kuningattaren tyttären, sisar. Älä koske heihin, sillä he ovat kuolemattomia; mutta tuo minulle vain Meduusan pää.»

»Minä tahdon tuoda sen!» Perseus sanoi; »mutta kuinka saatan välttää hänen katsettansa? Eikö hän jähmetytä minuakin kiveksi?»

»Sinä saat tämän kiillotetun kilven», Atheenee sanoi, »ja kun lähestyt häntä, niin älä katso häntä itseä, vaan hänen kuvaansa kilvessä; silloin hänet turmioon joutumatta saat tapetuksi. Ja kun olet lyönyt hänen päänsä polkki,



niin kääri se, kasvosi pois käännettyinä, tuon vuohennahan poimuihin, jolla kilpi riippuu — se on Amaltheia vuohen, Zeun imettäjän nahka. Niin sinä vaaratta saatat tuoda minulle Meduusan pään ja voitat itsellesi kuuluisan nimen ja paikan uroiden joukossa, jotka viettävät autuasta elämää Taivahisten kera sillä kukkulalla, jolla ei mitkään tuulet puhalla.»

Silloin Perseus sanoi: »Minä tahdon lähteä, vaikka henkeni sillä matkalla menettäisin. Mutta kuinka ilman purtta pääsen yli merien? Ja kuka näyttää minulle tien? Ja kun olen löytänyt Meduusan, niin kuinka saatan lyödä hänet kuoliaaksi, jos hänen sukuspeitteensä on kuparista ja raudasta.»

Silloin nuori mies puhui: »Nämät minun sandaalinini kantavat sinut kuin linnun poikki merien ja yli vuorten ja laaksojen, niinkuin ne kantavat minua matkoillani; sillä minä olen Hermees, maankuulu Argon surmaaja, Olympolla asuvien Taivahisten sanansaattaja.»

Silloin Perseus lankesi kunnioittaen maahan ja nuori mies puhui edelleen:

»Sandaalit johtavat sinua itsestään matkallasi, sillä niissä on jumalallinen voima, eivätkä ne voi viedä harhaan; ja tämä miekka, Argon surmaaja, on itsestään lyövä Gorgoon, sillä siinä on jumalallinen voima, eikä toista iskua tarvita. Nouse siis, sido miekka vyöllesi ja sandaalit jalkaasi ja lähde.»

Niin Perseus nousi ja sitoi miekan vyöllensä ja sandaalit jalkaansa.

Ja Atheene huusi: »hyppää kalliolta ja ala matkasi!»

Mutta Perseus viivytteli:

»Enkö saa sanoa hyvästi äidilleni ja Diktylle? Ja enkö saa uhrata polttouhria sinulle ja Hermeelle, maankuululle Argon surmaajalle ja Zeus isälle korkeudessa?»

»Sinun ei ole sanomista hyvästi äidillesi, jott'ei rohkeutesi lannistuisi hänen kyyneleistään. Minä tahdon lohduttaa häntä ja Diktyä, kunnes sinä palaat takaisin



rauhassa. Eikä sinun tarvitse uhrata polttouhria Olympolaisille, sillä Meduusan pää on oleva sinun uhrisi. Hyppää, ja luota Taivahisten suojelukseen!»

Silloin Perseus katsoi alas kalliolta ja värisi; mutta hän häpesi näyttää pelkoansa ja ajatellen Meduusaa ja sitä kunniaa joka häntä odotti, hän hyppäsi tyhjään ilmaan.

Mutta hän huomasi, ett'ei hän pudonnutkaan, vaan leijaili ilmassa, ja kiiti eteenpäin pitkin pilviä. Hän katsoi taakseen, mutta Atheenee oli kadonnut ja Hermees. Ja sandaalit veivät häntä yhä edemmäs pohjoista kohden, kuten kevät kuljettaa kurkea kohti Istron<sup>1)</sup> rämeitä.

### III.

#### **Kuinka Perseus surmasi Gorgoon.**

Niin Perseus lähti matkalleen ja kulki kuivin jaloin yli maiden ja merien; ja hänen mielensä oli rohkea ja iloinen, sillä siivekkäät sandaalit kantoivat häntä joka päivä seitsemän päivän matkan.

Ja hän kulki ohi Kythnos ja Keos saarten ja kauniiden Kykladien ja tuli Attikaan; ja hän kulki ohi Ateenan, ja Theeban, ja Kopais järven, ja yli Keefiisos joen laakson ja Oitee ja Pindos vuorten ja poikki Thessalian hedelmällisen tasangon, kunnes Kreikan päivänpaisteiset kukkulat jäivät hänen taakseen ja hänen eteensä aukeni Pohjan jylhät seudut. Sitten hän kulki ohi Thraakian vuorten ja monen muukalaisen heimon, Paioonien ja Dardanien ja Triballien, kunnes hän tuli Istros virralle ja Skythian autioille lakeuksille. Ja hän kulki kuivin jaloin poikki Istros virran ja halki soiden ja rämeiden, yötä ja päivää kohti kylmää, kalpeata luodetta, kääntymättä oikealle tai vasemmalle, kunnes hän saapui Muodottomaan maahan ja siihen paikkaan, jolla ei ole nimeä.

Ja seitsemän päivää kesti hänen matkansa sen maan läpi ja hänen täytyi kulkea tietä sellaista, että vain har-

<sup>1)</sup> Tonava.

vat voivat siitä kertoa, — sillä ne, jotka ovat sitä tietä kulkeneet, ovat mieluummin siitä puhumatta, ja ne taas, jotka unissaan sitä vaeltavat, ovat iloisia kun heräävät — kunnes hän saapui ikuisen yön rajalle, jossa ilma oli täynnä suhinaa ja maaperä kovana jäästä. Ja sieltä hän viimeinkin löysi nuo kolme Harmaata sisarta. Siellä ne istuivat melkein umpeen jäätyneen järven rannalla valkoisella ajohirren pölkyllä talven kylmässä, valkoisessa kuutamossa ja hyräilivät hiljaa päitään nyökytellen: »Miksi olivatkaan muinaiset ajat paremmat kuin nykyinen?»

Ei ainoatakaan elämän merkkiä näkynyt heidän ympärillään, ei yhtäkään kärpystä, ei sammalta kallioilla. Ei hylje eikä lokki uskaltanut heitä lähestyä, sillä jää olisi ne jähmetyttänyt kouriinsa. Aaltojen hyrsky syöksähti vaahtona ilmaan, mutta lumihuutaleina se putosi takaisin ja peitti valkoiseen härmään Harmaiden sisarten hiukset ja jääkallion, jonka juurella he istuivat. Ja silmä kulki kädestä käteen, mutta siitä huolimatta he eivät voineet nähdä; ja hammas kulki kädestä käteen, mutta siitä huolimatta he eivät voineet syödä; ja he istuivat keskellä kirkkainta kuuvaloa, mutta ei heidän siltä ollut lämpimämpi. Ja Perseus sääli noita Harmaita sisaria; mutta he eivät suinkaan pitäneet itseään säällittävinä.

Niin Perseus sanoi: »Oi, kunnianarvoiset mummot, viisaus on vanhuuden tytär. Siksipä te varmaankin tiedätte paljon asioita. Neuvokaa siis minulle, jos voitte, tie Gorgoon luo.»

Silloin yksi heistä huusi: »Kuka se meitä vanhoiksi soimaa?» Ja toinen: »Se ääni on ihmislapsen ääni.»

Ja Perseus sanoi: »Enhän minä teitä soimaa, vaan kunnioitan teidän vanhuuttanne. Minä olen yksi ihmisten lapsista ja uroista. Olympon hallitsijat ovat minut lähettäneet teidän luoksenne kysymään tietä Gorgoon luo.»

Silloin yksi heistä sanoi: »Olympossa on uudet hallitsijat, ja kaikki mikä on uutta on paha». Ja toinen: »Me vihaamme sinun hallitsijoitasi, ja uroita ja kaikkia



ihmislapsia. Me olemme Titaanien ja Gigantien sukua ja Gorgojen ja muinaisten syvyyden hirviöiden heimoa.» Ja kolmas: »Kuka on tuo uhkarohkea ja hävytön mies, joka kutsumatta tunkeutuu meidän maailmaamme?» Ja ensimmäinen sanoi: »Milloinkaan ei ole ollut sellaista maailmaa kuin meidän eikä tule olemaankaan: jos me annamme hänen sitä nähdä, niin hän hävittää kaikki».

Silloin yksi huusi: »Anna minulle silmä, että näkisin hänet»; ja toinen: »Anna minulle hammas, että purisin häntä». Mutta kun Perseus näki, että he olivat hupsuja ja kopeita ja että he vihasivat ihmislapsia, niin hän jätti säälimisen sikseen ja sanoi itsekseen: »Ei hätä lakia lue; jos tässä pidän pitkiä puheita, niin joudun surman suuhun». Sitten hän hiipi aivan heidän lähelle ja odotti siksi kuin he alkoivat kuljettaa silmää kädestä käteen. Ja kun he haparoivat ja kopeloivat käsillään, niin hän kurkotti varovaisesti kättään, kunnes yksi heistä pisti siihen silmän, luullen että se oli sisaren käsi. Sitten hän juoksi pois ja nauroi ja huusi:

»Julmat ja kopeat eukot, teidän silmänne on minulla; ja minä heitän sen järveen, joll'ette neuvo minulle tietä Gorgoon luo ja vanno, että neuvotte oikein».

Silloin Harmaat sisaret itkivät ja ulisivat ja toruivat; mutta turhaan. Heidän täytyi sanoa totuus, vaikk'ei Perseus paljoa viisastunutkaan siitä mitä he sanoivat.

»Sinun täytyy mennä, hupsu poika», he sanoivat, »etelää kohden, auringon ilkeään, häikäisevään paisteeseen, kunnes sinä tapaat Atlas jättiläisen, joka kannattelee taivaan kantta. Ja sinun täytyy kysyä hänen veljentyttäriään Hesperidiä, jotka ovat yhtä nuoria ja hupsuja kuin sinä itsekin. Ja anna nyt meille takaisin silmämme, sillä me olemme unhottaneet kaiken muun.»

Niin Perseus antoi heille silmän takaisin, mutta he eivät käyttäneetkään sitä, vaan rupesivat torkkumaan ja vaipuivat sikeään uneen ja muuttuivat jäämöhkäleiksi; ja jonkun ajan kuluttua vuoksi tuli ja pyyhkäsi heidät



pois. Ja nyt he jäävuorten näköisinä ajelehtivat ikuisesti vesiä ja itkevät kohdatessaan auringonpaisteen ja hedelmällisen kesän ja lämpimän etelätuulen, joka täyttää nuoret sydämet ilolla.

Mutta Perseus riensi kohden etelää jättäen taakseen lumen ja jään, ohi Peräpohjolaisten saaren ja Tinasarten ja pitkän Ibeerian rannikon, ja aurinko nousi yhä korkeammalle päivä päivältä yli kesän kirkkaan, sinisen meren. Ja tiirat ja lokit lentelivät nauraen hänen ympärillään ja kutsuivat häntä leikkimään kanssansa, ja delfiinit hypähtelivät ilosta hänen ohi kulkiessaan ja tarjoutuivat kantamaan häntä selässensä. Ja kaiken yötä vedenneidot lauloivat ihanasti ja Tritoonit puhalsivat simpukkatorviaan ja leikkivät kuningattarensa Galateian ympärillä, kun hän ajoi helmillä koristetuissa näkinkenkävaunuissaan. Päivä päivältä aurinko nousi yhä korkeammalle ja pulpahti yhä nopeammin mereen yöksi, vielä nopeammin taas noustakseen sieltä aamunkoitteessa. Ja Perseus liiteli yli laineiden kuin lokki, eivätkä hänen jalkansa ensinkään kastuneet; ja hän hyppäsi aallolta aallolle, eivätkä hänen jäsenensä ensinkään väsyneet, ja viimein hän näki kaukana mahtavan vuoren, joka hohti aivan ruusunpunaisena laskevan auringon valossa. Sen jalat olivat metsien peitossa ja sen päätä ympäröi pilvenhattarat; ja Perseus arvasi että siellä oli Atlas, joka kannattelee taivaan kantta.

Hän lähestyi vuorta ja hyppäsi rannalle ja kulki kukkulaa kohden. Ja hän näki lempeitä laaksoja ja vedenputouksia ja korkeita puita ja kummallisia sanajalkoja ja kukkasia, mutta ei yhdestäkään notkosta noussut savua, ei näkynyt taloa eikä mitään ihmisen merkkiä.

Viimein hän kuuli suloisten äänten laulua; ja hän arvasi, että hän oli tullut Iltatähden tyttärien, Hesperiidien puutarhaan.

Heidän laulunsa oli kuin satakielten liverrys lehdossa, ja Perseus pysähtyi kuuntelemaan heidän lauluaan;

mutta mitä he lauloivat sitä hän ei saattanut ymmärtää; ei hän eikä yksikään ihminen moneen sataan vuoteen hänen jälkeensääkään. Sitten hän astui vähän lähemmäksi ja näki heidän tanssivan käsi kädessä lumotun puun ympärillä, jonka oksat taipuivat kultahedelmien painosta. Ja kiemurassa kolmijalan ympärillä oli lohikäärme vanha Ladoon, tuo uneton käärme, joka iäti siellä makaa kuunnellen impien laulua ja pitäen vahtia vaanivin silmin.

Silloin Perseus pysähtyi, ei senvuoksi että hän olisi pelännyt lohikäärmettä, vaan senvuoksi että hän kainosteli noita ihania impiä; mutta kun he näkivät hänet, niin hekin pysähtyivät ja huusivat hänelle vapisevin äänin:

»Ken sinä olet? Oletko mahtava Heeraklees, joka tahdot tulla ryöstämään meidän puutarhaamme ja viedä pois kultaiset hedelmämme?» Ja Perseus vastasi:

»En ole mahtava Heeraklees, enkä halua ainoatakaan teidän kultaisista hedelmistänne. Sanokaa vain minulle, ihanat nymfit, mistä tie kulkee Gorgoon luo, jotta voisin jatkaa matkaani ja surmata hänet.»

»Alähän toki, alähän toki, kaunis poika; tule tänne puutarhaan kanssamme tanssimaan ihmepuun ympärillä, tänne etelätuulen ja auringon kotiin, jossa ei talvea tunnetä. Tule leikkimään kanssamme hetkinen; me olemme tanssineet täällä jo tuhannen vuotta, ja meidän sydämemme ikävöi leikkikumppania. Oi, tule, tule, tule!»

»En saata tanssia kanssanne ihanat immet; sillä minun täytyy tehdä Taivahisten määräämä teko. Neuvokaa siis minulle tie Gorgoon luo, muutoin minun täytyy harhailia ja hukkoa aaltoihin.»

Silloin immet huokailivat ja itkivät; ja vastasivat:

»Gorgoon luo! hän on jähmetyttävä sinut kiveksi.»

»Parempi kuolla sankarina kuin elää härän lailla pilttuussa. Taivahiset ovat antaneet minulle aseet ja he antanevat minulle myöskin viisautta käyttää niitä.»

Silloin immet taas huokailivat ja vastasivat: »Kau-  
nis poika, jos sinä tahdot mennä omaan perikatoosi,



olkoon niin. Me emme tiedä tietä Gorgoon luo; mutta me tahdomme kysyä Atlas jättiläiseltä, isämme, hopeaisen Iltatähden, veljeltä, joka on tuolla ylhäällä vuoren kukkulalla. Hän istuu siellä korkeudessa ja näkee yli valtameren kauas Muodottomaan maahan.»

Niin he kiipesivät ylös vuorta setänsä Atlaan luo, ja Perseus meni heidän kanssaan. Ja he löysivät jättiläisen, joka polvistuneena kannatteli taivaan kantta.

He kysyivät häneltä, ja hän vastasi lempeästi, osottaen jyrkevällä kädellään meren rantaa:

»Minä saatan nähdä Gorgojen makaavan saarella kaukana, kaukana täältä, mutta tämä nuorukainen ei saata mitenkään heitä lähestyä, joll'ei hänellä ole pimeyden hattua, sillä se tekee näkymättömäksi jokaisen, joka sitä kantaa.»

»Silloin Perseus huusi: »Missä on se hattu, että saattaisin sen löytää?»

Mutta jättiläinen hymyili. »Ei kukaan elävä kuolevainen saata sitä hattua löytää, sillä se on Haadeen syvyyksissä, kuoleman valtakunnassa. Mutta veljentyttäreni ovat kuolemattomia ja he noutavat sen sinulle, jos sinä lupaat minulle yhden asian ja pidät lupauksesi.»

Silloin Perseus lupasi, ja jättiläinen sanoi:

»Kun sinä palaat Meduusan pää mukanasi, niin sinun pitää näyttää minulle sitä kaunista hirviötä, että minä kadottaisin tuntoni ja henkeni ja muuttuisin kiveksi ainiaaksi; sillä ylen raskasta työtä on tämä taivaankannen kannattaminen.»

Silloin Perseus lupasi; ja vanhin nymfeistä meni alas kallioiden välissä olevaan pimeään rotkoon, josta nousi savua ja kuului jyrinää, sillä se oli yksi Helvetin kidoista.

Ja Perseus ja muut nymfit istuivat ja odottivat vapisten seitsemän päivää ja viimein vanhin nymfi palasi ja hänen kasvonsa olivat kalpeat, ja päivänvalo häikäisi hänen silmiänsä, sillä hän oli ollut kauan kammottavassa pimeydessä; mutta hänen kädessään oli taikahattu.

Silloin kaikki nymfit suutelivat Perseuta ja itkivät häntä kauan aikaa; mutta Perseus vain kärsimättömänä odotti, että pääsisi lähtemään. Ja viimein he panivatkin hatun hänen päähänsä, ja hän katosi heidän näkyvistänsä.

Mutta Perseus jatkoi rohkeana matkaansa ohi monen inhottavan näyn kauas Muodottoman maan sydämeen asti, tuolle puolen Okeanon virtojen, saarille, joihin ei mikään laiva laske, joilla ei ole yö eikä päivä, joilla ei mikään ole oikealla paikallaan, eikä millään ole nimeä; ja viimein hän kuuli Gorgojen siipien suhinan ja näki heidän kuparisten kynsiensä kimaltelevan; ja silloin hän tiesi että oli aika pysähtyä, taikka Meduusa jähmetyttäisi hänet kiveksi.

Hän mietti hetken itsekseen ja muistutteli Atheeneen sanoja. Hän nousi korkealle ilmaan ja piti kilven peiliä päänsä päällä ja katsoi siihen, niin että hän näki kaikki mitä oli hänen alapuoletaan.

Ja hän näki että nuo kolme Gorgoota nukkuivat ja että ne olivat suuret kuin elefantit. Hän tiesi, ett'eivät ne voineet nähdä häntä, sillä pimeyden hattu teki hänet näkymättömäksi; mutta sentään hän vapisi laskeutessaan alas heidän luokseen, niin hirmuiset olivat heidän kuparikyntensä.

Kaksi heistä oli rumia kuin siat ja he nukkuivat, hirveän suuret siipensä levällään, sikeästi ja raskaasti, niinkuin siat; mutta Meduusa väänteli ja käänteli itseään levottomana; ja kun hän heitteli itseään, niin Perseus tunsu sääliä häntä kohtaan, hän näytti niin kauniilta ja surulliselta. Hänen siipensä hohtivat sateenkaaren värinä ja hänen kasvonsa olivat kuin nymfin kasvot, hänen huulensa vain olivat yhteen puristetut ja hänen otsansa oli ikuisen surun ja tuskan uurtama; ja hänen pitkä kaulansa hohti niin valkoisena peilistä, ett'ei Perseulla ollut sydäntä iskeä miekallaan. Ja hän sanoi: »Voi, jospa minun olisi määrä tappaa jompikumpi hänen sisaristaan!»



Mutta hänen katsellessaan kyykärmeiden päät Meduusan hiuksissa heräsivät ja alkoivat kurkistella kiiltävillä, kavalilla silmillään ja näyttivät sihisten myrkyhampaitaan; ja Meduusa käännellessään veti kokoon siipensä ja näytti kupariset kyntensä; ja Perseus näki että hän kaikesta kauneudestaan huolimatta oli yhtä häijy ja ilkeä kuin nuo toisetkin.

Silloin Perseus laskeutui alas ja astui rohkeasti hänen luokseen ja katsoi kiinteästi peiliinsä ja iski keran voimakkaasti Harpeen miekalla; eikä toista iskua tarvittukaan.

Sitten hän kääri pään vuohennahkaan, pitäen silmiään pois käännettyinä ja syöksyi korkealle ilmaan nopeammin kuin hän koskaan ennen oli syöksynyt.

Sillä Meduusan siivet ja kynnet rapisivat kun hän kaatui kuolleena kalliolle; ja hänen molemmat rumat sisarensa heräsivät ja näkivät hänen makaavan verissään.

Ja kirkuen parkuen he lensivät ilmaan ja hakivat hänen surmaajaansa. Kolmasti he lensivät ristiin ja rastiin kuten haukat, jotka ahdistavat peltopyytä; ja kolmasti he nuuskivat ristiin ja rastiin niinkuin koirat, jotka ajavat peuraa. Viimein he haistoivat veren hajun ja pysähtyivät hetkeksi siitä varmistuakseen ja sitten he taas syöksyivät eteenpäin hirveästi ulisten ja rääkyen ja koleasti kumisi tuuli heidän siivissään.

Eteenpäin he lensivät räpytellen ja rapsuttaen siipiään, niinkuin kotkat jäniksen perässä; ja kaikesta rohkeudestaan huolimatta Perseus tunsi verensä hyytyvän, kun hän kuuli niiden ulisten tulevan takanaan; ja hän huusi: »kantakaa minua nyt hyvin, kelpo sandaalit, sillä kuoleman koirat ovat kintereilläni!»

Ja hyvin ne oivalliset sandaalit häntä kantoivatkin halki pilvien ja auringon paisteen ja poikki rannattoman meren; ja hänen kintereillään seurasivat kuoleman koirat ja niiden siipien kohina voitti tuulen pauhun. Mutta kohina heikkeni heikkenemistään ja niiden äänten ulina

kuoli pois; sillä sandaalit olivat Gorgojakin nopeammat, ja illan tullen he olivat kaukana jälessä, kaksi mustaa pilkkua etelän taivaalla, kunnes viimein aurinko laski eikä Perseus nähnyt heitä enää.

Silloin hän tuli takaisin Atlaan luo ja nymfien puutarhaan; ja kun jättiläinen kuuli hänen tulevan, niin hän huokasi syvään ja sanoi: »Täytä lupauksesi». Silloin Perseus piti Gorgoon päätä hänen edessään, ja hän pääsi lepoon kaikista vaivoistaan; sillä hän muuttui kalliokärjeksi, joka iäti nukkuu korkealla pilvien yläpuolella.

Sitten hän kiitti nymfejä ja kysyi heiltä: »Mitä tietä minun on palattava kotiini, sillä minä tulin tänne kaukaisia kiertoteitä?»

»Älä mene enää ikinä kotiisi, vaan jää tänne ja leiki meidän yksinäisten tyttöjen kera, meidän kun iäti täytyy oleskella kaukana jumalista ja ihmisistä.»

Mutta hän kieltäytyi, ja he neuvoivat hänelle tien ja sanoivat: »Ota tämä taikahedelmä; jos kerran siitä syöt, et tunne nälkää seitsemään päivään. Sillä sinun täytyy mennä itäänpäin, yhä itäänpäin, yli surullisen Libyan rannikon, jonka Poseidoon antoi Zeus isälle, kun hän puhkaisi Bosporon ja Helleesponton ja upotti kauniin Lektonian maan. Ja Zeus otti sen sijaan tuon maan — kaunis kauppa tosiaan: paljon huonoa maata vähän hyvän sijaan — ja tähän päivään asti se on ollut autio ja asumaton kalliioineen ja hiekka-aavikkoineen.»

Sitten he suutelivat Perseuta ja itkivät häntä; ja hän hyppäsi alas vuorelta ja jatkoi matkaansa ja piene-  
nemistään pieneten heidän silmissään kuin lokki, hän eteni kauas kauas merelle.



#### IV.

### **Kuinka Perseus tuli Aitiopialaisten luó.**

Niin Perseus yhä samosi koillista kohden ja kulki yli monen vesistön, kunnes hän saapui vieriville hieta-töyräille ja synkälle Libyan rannikolle.

Ja hän jatkoi matkaansa poikki erämaan: yli kivi-roukkioiden, ja somerikkojen ja tasaisten hieta-aavikkojen, yli auringon vaalistamien näkinkenkäkasojen ja suurten merihirviöiden luurankojen ja muinaisten jättiläisten luiden, joita oli hajallaan siellä täällä pitkin vanhaa merenpohjaa. Ja hänen kulkiessaan, veripisaroina tipahteli maahan Gorgoon päästä ja muuttui myrkylliseksi kyykäärmeiksi, joita vielä tänäkin päivänä sikiää tuossa erämaassa.

Yli hietikköjen hän kulki — kuinka pitkältä ja kuinka kauvan, sitä hän ei tietänyt lainkaan — syöden hedelmää, jonka nymfit olivat hänelle antaneet, ja viimein hän näki Lintukotolaisten kukkulat, joilla he käyvät sotaa kurkia vastaan. Heidän keihäänsä olivat ruovoista ja kaisloista ja heidän huoneensa oli rakennettu kurjenmunien kuorista; ja Perseus nauroi ja jatkoi matkaansa koillista kohden koko päivän, odotellen että saisi näkyviinsä sinisen kimaltelevan Välimeren, jotta hän sen yli voisi lentää kotiinsa.

Mutta silloin tuli ankara tuulenpuuska ja heitti hänet takaisin etelään erämaata kohden. Koko päivän hän tappeli sitä vastaan, mutta siivekkäät sandaalitkaan eivät sitä voittaneet. Ja niin hänen täytyi lentää koko yö tuulen edellä; ja kun aamu sarasti, ei ollut muuta näkyvissä kuin tuo äskeinen inhottava hieta-aavikko.

Ja pohjoisesta päin hietamyrskyt syöksyivät hänen päälleen, veripunaiset patsaat ja hieta aallot, jotka kokonaan pimittivät keskipäivän auringon; ja Perseus pakeni

niiden edellä minkä jaksoi, ett'ei polttava tomu olisi häntä tukehuttanut. Viimein myrsky tyyntyi, ja hän koetti taas suunnata kulkuansa pohjoseen, mutta silloin hieta-myrsky nousi uudelleen ja työnsi hänet takaisin aavikolle, ja sitten taas kaikki oli tyyntä ja kirkasta niinkuin ennen. Seitsemän päivää hän taisteli myrskyä vastaan ja seitsemän päivää myrsky häntä ajoi takaisin, kunnes hän oli nälkään ja janoon nääntymäisillään, ja hänen kielensä takertui kitalakeen. Siellä täällä hän luuli näkevänsä kauniita järviä ja auringon säteiden leikkivän veden pinnalla; mutta kun hän saapui järven luo, niin se katosi hänen jalkojensa juuresta, eikä hän nähnyt enää muuta kuin polttavaa hiekkaa. Ja joll'ei hän olisi ollut Taivahisten sukua, niin hän olisi menehtynyt tuolle aavikolle; mutta hänen henkensä oli lujassa, sillä hän oli enempi kuin ihminen.

Silloin hän huusi avuksi Atheeneeta ja sanoi:

»Oi puhdas ja ihana, kuule minua, tahdotko jättää minut tänne nääntymään? Minä olen tuonut sinulle pyytämäsi Gorgoon pään, ja tähän asti sinä olet antanut matkani menestyä; jätätkö minut nyt lopulta oman onneni nojaan? Vai minkätähden nämä jumalaiset sandaalitkin ovat voimattomat erämaan myrskyjä vastaan? Enkö milloinkaan enää saa nähdä äitiäni enkä sinisten laineiden loiskinaa Seriifon rannoilla enkä Hellaan päivänpais-teisia kukkuloita?»

Niin hän rukoili, ja kun hän oli rukoillut, valitsi syvä hiljaisuus.

Hiljaisena kaareili taivas hänen päänsä päällä ja äänettömänä levisi hieta-aavikko hänen allaan; ja Perseus katsoi ylös, mutta muuta ei näkynyt kuin häikäisevä aurinko häikäisevässä sinessä; ja hän katsoi ympärilleen, mutta ei nähnyt muuta kuin häikäisevää hiekkaa.

Ja Perseus seisoi hetkisen liikkumatonna ja odotti ja sanoi: »Varmaankin olen täällä Taivahisten tahdosta, sillä Atheenee ei minua petä. Eikö näiden sandaalien juuri



pitänyt johdattaa minua oikealle tielle? Siis se tie, jota minä olen koettanut kulkea, on ollut väärä tie.»

Silloin hänen korvansa yht'äkkiä aukenivat, ja hän kuuli juoksevan veden solinaa.

Ja siitä hänen mielensä rohkaistui, vaikka hän tuskin uskalsi uskoa korviaan; ja hän kiiruhti eteenpäin, vaikka oli niin uupunut, että tuskin saattoi pystyssä pysyä; ja kivenheiton matkan päässä hänestä oli notkelma hiekassa, ja marmorikallioita ja taatelipuita ja iloinen vehreä nurmikko. Ja poikki nurmikoon lirsi kimalteleva puro ja kierteli puiden lomitse ja katosi hiekkään.

Vesi lirsi kallioiden keskellä, ja lempeä tuuli kahisteli taatelipuiden kuivia oksia, ja Perseus nauroi ilosta ja hyppäsi alas kallion kielekkeeltä ja joi raikasta vettä ja söi taateleita ja nukkui nurmella; ja sitten hän taas hypähti ylös ja jatkoi matkaansa, mutta ei enää pohjoista kohden; sillä hän sanoi: »Atheenee minut varmaan tänne lähetti, eikä tahdo että vielä menisin kotiin. Mitäpä jos vielä on tehtävänä jokin jalo teko, ennenkuin saan nähdä Hellaan päivänpaisteiset kukkulat?»

Niin hän samosi etelää kohden, yhä etelää kohden, ohi kukoistavien kosteikkojen ja lähteiden, taatelipalmujen ja ruohikkojen, kunnes hän näki edessään mahtavan vuorensinän, joka hohti aivan ruusunpunaisena laskevan auringon valossa.

Silloin hän kohosi ilmaan kuin kotka, sillä hänellä oli taas voimaa jäsenissään, ja hän lentei koko yön vuoren yläpuolella, kunnes päivä alkoi sarastaa ja rusosorminen Eeos saapui ja punasi taivaan. Ja silloin Perseus huomasi että hänen allansa oli Egyptin pitkä viheriöivä puutarha ja Niilin kimalteleva virta.

Ja hän näki kaupungeita, joiden muurit piirsivät pilviä, ja temppeleitä ja obeliskejä ja pyramiideja ja jättiläismäisiä kivi jumalia. Ja hän laskeutui keskelle ohra- ja hirssivainioita ja pellavapeltoja ja pitkin maata kierteleviä kurkkuja; ja hän näki kansan tulevan ulos erään

suuren kaupungin porteista ja menevän työhön, kunkin paikalleen, pitkin joen juoksua ja johdattavan taitavasti vettä viljelyksiin — niinkuin sopi odottaakin viisaudetaan kuuluilta egyptiläisiltä. Mutta kun he näkivät hänet, niin kaikki lakkasivat työstään ja kokoontuivat hänen ympärilleen ja huusivat;

»Ken sinä olet kaunis nuorukainen? ja mitä sinä kannat vuohennahassasi? Varmaankin sinä olet Taivahisia, sillä sinun ihosi on valkoinen kuin norsunluu, ja meidän ihomme on punainen kuin tiilikivi. Sinun hiuksesi ovat kuin kultalangat ja meidän ovat mustat ja kiharat. Varmaankin sinä olet Taivahisia?» Ja he tahtoivat osottaa hänelle kunnioitustansa; mutta Perseus sanoi:

»Minä en ole Taivahisia; mutta minä olen helleeniläinen urho. Ja minä olen surmannut Gorgoon erämaassa ja kannan hänen päätään vuohennahassa. Antakaa minulle hiukan ruokaa, että voisin jatkaa matkaani ja päättää työni.»

Ja he antoivat hänelle ruokaa ja hedelmiä ja viiniä; mutta he eivät tahtoneet laskea häntä lähtemään. Ja kun kaupunkiin saapui sanoma että Gorgoo oli tapettu, niin papit tulivat ulos häntä vastaan ja immet, laulaen ja tanssien ja soittaen harppuja ja käsirumpuja; ja he tahtoivat viedä hänet temppeliinsä ja tehdä hänet kuninkaaksensa; mutta Perseus pisti pimeyden hatun päähänsä ja katosi heidän silmistänsä.

Ja egyptiläiset odottivat kauan hänen palaamistaan, mutta turhaan, ja palvelivat häntä uroona ja tekivät hänestä Khemmis saarelle kuvapatsaan, joka seisoi monta sataa vuotta; ja he sanoivat, että hän ilmestyi heille aika ajoin, jallassaan kyynärän pituiset sandaalit ja että aina kuin hän ilmestyi, tuli hyvä sato ja Niili paisui korkealle sinä vuonna.

Sitten Perseus kulki itään päin pitkin Punaisen meren rannikkoa; ja kun häntä pelotti mennä Arabian erämaahan, niin hän kääntyi vielä kerran pohjoista kohden, eikä sillä kertaa myrsky häntä estänytkään.



Hän kulki ohi Isthmon ja Kasios vuoren ja lakean Serbonian rämeikön ylös Palestinan rannikkoa sinne missä tummaihoiset Aitiopialaiset asuvat.

Hän lensi ohi lempeiden laaksojen ja vaarojen, jotka kauneudessa vetivät vertoja itse Argolle, tai Lake-daimoonille, tai Tempen ihanalle laaksolle. Mutta alangot olivat veden vallassa ja ylämaat tulen korventamia ja vuoret vohkuivat kuin kiehuva kattila maan järistäjän, Poseidoon kuninkaan, vihan tähden.

Ja Perseuta kammotti mennä sisämaahan ja hän lensi pitkin meren rantaa, ja hän kulki koko päivän, ja taivas oli tummana savusta; ja hän kulki koko yön, ja taivas punotti liekeistä.

Ja päivän koittaessa hän katsahti rannan kallioille; ja veden reunassa mustan kallion kielekkeen alla hän näki valkoisen kuvan seisovan.

»Se on varmaankin jonkin meren jumalan kuvapatsas», hän ajatteli; »menenpä sinne katsomaan minkälaisia jumalia nämät barbaarit palvelevat.»

Niin hän lähestyi kuvaa; mutta se ei ollutkaan kuvapatsas, vaan ilmielävä tyttö; sillä Perseus saattoi nähdä kuinka hänen kiharansa liehuivat tuulessa; ja kun hän tuli vielä lähemmäksi, niin hän näki, kuinka tyttö värisi ja hytkähteli, kun aallot roiskuttivat hänen päälleen kylmää suolaista pärskettä. Hänen käsivartensa olivat ojennetut pään yli ja kytketyt kallioon kuparisilla ketjuilla; ja hänen päänsä oli painuneena rinnalle, väsymyksestäkö lie painunut vai surusta. Mutta silloin tällöin hän katsahti ylös ja valitti ja huusi äitiään; mutta ei hän nähnyt Perseuta, sillä pimeyden hattu oli tämän päässä.

Täynnä sääliä ja suuttumusta Perseus kävi lähemmäksi ja katsoi tyttöä. Hänen poskensa olivat tummemmat kuin Perseun, ja hänen tukkansa oli sinertävän musta kuin hyasintti; mutta Perseus ajatteli: »Enpä ole vielä koskaan nähnyt noin ihanaa imeä, en yhdelläkään Kreikan saarella. Varmasti hän on kuninkaan tytär.

Näinkö barbaarit kohtelevat kuninkaittensa tyttäriä? Kuinka lieneekin, hän on liian kaunis voidakseen olla syy-pää mihinkään pahaan. Menenpä häntä puhuttelemaan.»

Ja ottaen hatun päästään hän liiteli tytön näkyviin. Tyttö kirkaisi kauhusta ja koetti peittää kasvojaan pitkillä hiuksillaan, sillä hän ei voinut käyttää käsiään; mutta Perseus huudahti:

»Älä pelkää minua, ihana impi; minä olen Hel-leeni enkä mikään raakalainen. Ketkä julmat ihmiset ovat sinut sitoneet? Mutta ensiksi minä sinut vapautan kahleistasi.»

Ja Perseus riuhtaisi kahleita, mutta ne olivat liian vahvat; ja tyttö huusi:

»Älä koske minuun, minä olen kirottu, uhrattu me-ren jumalille. Ne tappavat sinut, jos sinä vaan uskallat minut vapauttaa.»

»Koettakoot!» Perseus sanoi; ja vetäisten Harpeen kupeeltaan hän katkaisi kahleet, ikäänkuin ne olisivat olleet pellavarihmaa.

»Nyt», hän sanoi, »sinä olet minun, etkä enää noi-den meren jumalien, keitä hyvänsä he lienevätkin!» Mutta tyttö vain yhä kiihkeämmin huusi äitiään.

»Miksi sinä huudat äitiäsi? Mikä se sellainen äiti on, joka sinut näin on jättänyt? Kun lintu putoo pe-sästä, niin se on sen miehen, joka sen korjaa. Kun jalokivi heitetään tien viereen, niin se on sen, joka uskaltaa sen voittaa ja sitä kantaa, niinkuin minä tahdon voittaa sinut ja kantaa sinua. Nyt tiedän miksi Pallas Atheenee minut tänne lähetti. Hän lähetti minut tänne, jotta sai-sin vaivojeni arvoisen palkinnon, ja enemmänkin.»

Ja Perseus sulki tytön syliinsä ja huusi: »Missä ovat nuo julmat ja vääryyttä harjoittavat meren jumalat jotka Tuomitsevat kauniita tyttöjä kuolemaan? Minä kan-nan Taivahisten aseita. Koetelkoot he voimiaan minua vastaan! Mutta sanoppa minulle, ihana impi, kuka olet ja mikä katala kohtalo sinut tänne toi?»



Ja tyttö vastasi itkien: »Minä olen Joppeen kuninkaan Kefeun tytär ja minun äitini on kauniskutrinen Kassiopeia, ja minua kutsuttiin Andromedaksi niin kauan kuin kuuluin elävien joukkoon. Ja minä kovaosainen sidottiin tähän kallioon ruo'aksi merihirviölle, jotta sovitaisiin äitini synnin. Sillä äitini kerskasi kerran minusta, että minä olin kauniimpi kuin kalojen kuningatar Atergatis; ja silloin tämä vihassaan lähetti suuret tulvat, ja hänen veljensä tulen kuningas lähetti maanjäristykset ja hävitti kaiken maan, ja tulvien jälkeen syntyi liejusta hirviö, joka nielee kitaansa kaikki elävät olennot. Ja nyt hänen täytyy niellä minutkin, vaikka olenkin syytön — minut, joka en koskaan tehnyt pahaa pienimmällekkään itikalle, ja aina kun näin kalan rannalla, niin heitin sen veteen, että se virkoisi ja elpyisi elämään; sillä meidän maassa, ei syödä ollenkaan kalaa syystä että pelkäämme heidän kuningatartaan Atergatista. Mutta kuitenkin papit sanovat että vain minun vereni voi sovittaa sen synnin, jota minä en ole tehnyt.»

Mutta Perseus nauroi ja sanoi: »Vai merihirviö! Pahempiakin vastaan minä olen taistellut, sinun tähtesi olisin käynyt Taivahisiakin vastaan, saati sitten meren petoa!»

Silloin Andromeda katsahti häneen ja uusi toivo syytti hänen rintaansa, niin uljaana ja kauniina Perseus siinä seisoi toinen käsi hänen vyötäisillään ja säihkyvä säilä toisessa. Mutta kuitenkin Andromeda valitti ja itki vielä kiihkeämmin ja huusi:

»Miksi sinä noin nuorena menisit surman suuhun? Onhan sitä jo ilmankin kylliksi surua ja kuolemaa täällä maailmassa. Minun on jaloa kuolla, jotta pelastaisin kokonaisen kansan hengen; mutta sinä, joka olet parempi heitä kaikkia, miksi sinä minun tähteni joutuisit turmioon. Kulje sinä tietäsi, minun täytyy kulkea omaani.»

Mutta Perseus huusi: »Ei, ei; Olympon hallitsijat, joita minä palvelen, ovat uroiden ystäviä ja auttavat

heitä jaloihin tekoihin. Heidän johtamana minä tapoin Gorgoon, tuon kauniin kummituksen; ja heidän tahdostaan minä tulin tänne tappaakseni sen päällä tämän hirviön. Mutta peitä silmäsi, kun lähden luotasi, jott'ei se jähmetyttäisi sinuakin.»

Mutta tyttö ei virkkanut mitään, sillä hän ei voinut uskoa Perseun sanoja. Ja sitten hän yht'äkkiä katsahti ylös ja kirkkaisi osottaen merelle:

»Tuolla se tulee, tuolla se tulee auringon nousun mukana, niinkuin he sanoivat. Nyt minun täytyy kuolla. Kuinka saatan sen kestää? Voi, mene, mene! Kyllin kauheata on tulla revityksi palasille ilman että sinä vielä olet silmien edessä!» Ja hän koetti työntää Perseun pois kalliolta.

»Minä menen», Perseus sanoi, »mutta lupaa minulle yksi asia ennenkuin menen: että, jos minä tuon pedon tapan, niin sinä tulet vaimokseni ja seuraat minua kuningaskuntaani, hedelmälliseen Argon laaksoon, sillä minä olen kuninkaan perillinen. Lupaa se minulle ja vahvista lupauksesi suudelmalla.»

Silloin tyttö kohotti kasvonsa ja suuteli häntä; ja Perseus nauroi ilosta ja lensi ylös, ja Andromeda kyyristyi vapisten kalliolle ja odotti mitä tapahtuisi.

Lähestymistään lähestyi tuo suuri merihirviö me-loen pitkin rannikkoa kuin ruma musta kaljaasi, hal-koen laiskasti laineita ja pysähtyen silloin tällöin lahden poukamaan tai niemen kärkeen kuuntelemaan vaatteita valkaisevien tyttöjen naurua tai katselemaan rannalla pulikoivia poikia ja hietatöyräillä tassuttelevaa karjaa. Sen isoilta kupeilta riippui ryhmittäin simpukoita ja meriruojoja, ja vesi pärskyi sen leveistä sieraimista, kun se hiljakseen vierä eteenpäin, vettä valuen ja kimallellen aamuauringon säteissä.

Viimein se huomasi Andromedan ja kuin nuoli se kiiti eteenpäin ottamaan saalistansa, ja aallot vaahtosivat valkosina sen ympärillä ja kala pakeni hypähdellen sen tieltä.



Alas korkealta taivaalta syöksyi silloin Perseus kuin tähdenlento, alas aaltojen harjalle, ja Andromeda peitti kasvonsa, kun Perseus kiljasi; ja sitten oli hetken aikaa kaikki hiljaa.

Viimein Andromeda katsahti vapisten ylös ja näki Perseun juoksevan luokseen; ja hirviön sijassa oli pitkä musta kari, jonka ympärillä laineet levollisina loiskivat.

Kuka silloin oli niin ylpeä kuin Perseus, kun hän hyppäsi kalliolle ja nosti ihanan Andromedansa syliinsä ja lensi hänen kanssaan kallion kärjelle kuin haukka, joka kantaa kyyhkystä?

Kuka oli niin ylpeä kuin Perseus ja kuka niin riemuitsi kuin koko Aitiopian kansa? Sillä he olivat seisoneet kallioilla odottamassa hirviötä ja itkemässä tytön kohtaloa. Ja jo oli sanansaattaja lähetetty Kefeun ja Kassiopeian luo, jotka istuivat säkissä ja tubassa palatsin sisimmässä huoneessa odottaen tyttärensä kuolemaa. Ja he tulivat tuota ihmettä katsomaan ja koko kaupunki heidän kanssaan, laulaen ja tanssien ja soittaen harppuja ja symbaaleja, ja he ottivat vastaan tyttärensä niinkuin kuolleista nousseen.

Silloin Kefeus sanoi: »Helleenien urho, jää tänne luokseni ja rupea vävypojakseni; saat minulta puolen valtakuntaani».

»Vävypojaksesi kyllä rupean», Perseus sanoi, »mutta valtakunnastasi en huoli, sillä minä ikävöin Kreikan lempeitä laaksoja ja äitiäni, joka minua odottaa kotona.»

Silloin Kefeus sanoi: »Ethän sentään heti viene pois tytärtäni, sillä hän on meille kuin kuolleista nousut. Jää vuodeksi luoksemme, ja sen perästä saat palata kunnialla maahasi.» Ja Perseus suostui; mutta ennenkuin hän meni kuninkaan palatsiin, niin hän käski kansan tuoda kiviä ja puita ja rakensi kolme alttaria, yhden Atheeneelle, ja yhden Hermeelle ja yhden Zeus isälle, ja uhrasi nuoria hevosia ja oinaita.

Ja muutamat sanoivat: »Hän on hurskas mies». Mutta papit sanoivat: »Meren kuningatar käy vielä julmemmaksi meitä kohtaan nyt kun hänen hirviönsä on tapettu». Mutta he eivät uskaltaneet puhua ääneen, sillä he pelkäsivät Gorgoon päätä. Niin he menivät palatsiin; ja kun he tulivat saliin, niin siellä seisoi Keefeun veli, Fineus, raivoten kuin karhu jolta poikaset on viety, ja hänen kanssaan olivat hänen poikansa ja monta aseellista miestä; ja hän huusi Keefeulle:

»Sinä et saa naittaa tyttäresi tuolle muukalaiselle, jonka nimeäkään ei kenkään tiedä! Eikö Andromeda ollut kihlattu minun pojalleni? Ja eikö pojallani ole oikeus häntä vaatia nyt kun hän taas on elävien joukossa?»

Mutta Perseus nauroi ja vastasi: »Jos poikasi on morsiamen tarpeessa, niin pelastakoon hän tytön itselleen. Mutta tähän asti hän on näyttänyt olevansa avuton sulhanen. Hän jätti tytön kuolemaan ja kuollut tyttö onkin hänelle. Minä pelastin tytön ja minua varten hän elää, minua, eikä ketään muuta varten. Kiittämätön mies! Enkö minä pelastanut maatasi ja poikiesi ja tyttäriesi henkeä ja näinkö sinä tahdot sen minulle palkita? Mene, taikka sinun käy vielä huonommin!» Mutta kaikki nuo aseelliset miehet vetivät miekkansa ja hyökkäsivät Perseun päälle kuin villipedot.

Silloin Perseus paljasti Gorgoon pään ja sanoi: »Tämä on pelastanut morsiameni yhden villipedon kynsistä, se on pelastava hänet useammistakin». Ja hänen puheensa Fineus ja kaikki nuo aseelliset miehet pysähtyivät yht'äkkiä ja jäykistyivät kukin paikalleen; ja ennenkuin Perseus ennätti vetäistä vuohennahan takaisin Gorgoon kasvojen eteen, niin he olivat kaikki muuttuneet kiviksi.

Silloin Perseus käski kansan tuoda kankia ja vierrittää heidät ulos; ja mitä heille sitten tehtiin, sitä en tiedä.

Sitten pidettiin suuret häät, jotka kestivät kokonaista seitsemän päivää, ja ketkäpä olivat niin onnellisia kuin Perseus ja Andromeda?



Mutta kahdeksantena yönä Perseus näki unen; ja hän näki Pallas Atheeneen seisovan vieressään niinkuin hän oli hänet nähnyt Seriiifos saarellakin seitsemän pitkää vuotta takaperin; ja Atheenee seiso i ja kutsui häntä nimeltä, ja sanoi:

»Perseus, sinä olet käyttäytynyt kuin mies, ja katso, sinä olet saanut palkintosi. Sinä olet saanut kokea, että jumalat ovat oikeudenmukaisia ja auttavat sitä joka auttaa itseään. Anna nyt minulle Harpee miekka ja sandaalit ja pimeyden hattu, että saattaisin antaa ne takaisin niiden omistajalle; mutta Gorgoon päätä saat vielä pitää jonkun aikaa, sillä sinä tarvitset sitä kotimaassasi Kreikassa. Sitten sinun pitää asettaa se minun Seriiifolla olevaan temppeliini, jotta saattaisin sitä kantaa kilvelläni, Titaanien ja hirviöiden ja kaikkien jumalten ja ihmisten vihollisten kauhistukseksi. Ja mitä tähän maahan tulee, niin minä olen rauhoittanut meren ja tulen, eikä enää ole tuleva tulvia eikä maanjäristyksiä. Mutta pane kansa rakentamaan alttareita Zeus isälle ja minulle ja opeta heitä palvelemaan Taivahisia, maan ja taivaan hallitsijoita.»

Ja Perseus nousi antaakseen hänelle miekan ja hatun ja sandaalit; mutta hän heräsi ja hänen unensa katosi. Mutta ei se kuitenkaan ollut pelkkää unta; sillä vuohennahka päineen oli paikallaan, mutta miekka ja hattu ja sandaalit olivat poissa, eikä Perseus nähnyt niitä koskaan enää.

Silloin suuri pelko ja vapistus valtasi Perseun; ja hän meni varhain aamulla ulos kansan luo ja kertoi unensa ja käs i heidän rakentaa alttareita Zeulle, jumalien ja ihmisten isälle, ja Atheeneelle, joka antaa uroille viisautta, ja sanoi ettei heidän enää tarvinnut pelätä maanjäristyksiä ja tulvia, vaan kylvää ja rakentaa rauhassa. Ja he tekivät niin jonkun aikaa ja menestyivät; mutta Perseun lähdettyä he unhottivat Zeun ja Atheeneen ja palvelivat taas Atergatis kuningatarta ja kuolematonta kalaa siinä pyhässä järvessä, joka syvyyksiinsä nieli

Deukalioonin tulvan, ja he polttivat lapsiansa Tulen kunnukaan edessä, kunnes Zeus vihastui siihen hupsuun kansaan ja nosti Egyptistä heitä vastaan vieraan kansan, joka soti heitä vastaan ja hävitti heidät perinjuurin ja asui heidän kaupungeissaan monta sataa vuotta.

## V.

### **Kuinka Perseus palasi kotiinsa.**

Ja kun vuosi oli loppuun kulunut, niin Perseus palkkasi foinikialaisia Tyrosta ja kaatoi seetripuita ja rakensi itselleen komean soutulaivan; ja hän maalasi sen saalinkipönkät tulipunaisiksi ja tervasi sen kyljet; ja siihen hän pisti Andromedan ja kaikki hänen myötäjäisensä: jalokivet ja kalliit saalit ja Idän mausteet; ja suuri oli itku ja parku kun he soutivat pois. Mutta hänen uskaliaan tekonsa muisto jäi jäljelle, ja Adromedan karia näytettiin Ioppeen rannalla Palestiinassa vielä enemmän kuin tuhannen vuotta sen jälkeen.

Niin Perseus foinikialaisineen soutu länttä kohden ja poikki Kreetan meren, kunnes he tulivat siniselle Aigaion merelle ja Hellaan hymyileville saarille ja Seriifoon, Perseun muinoiseen kotiin.

Silloin hän jätti laivansa rannalle ja kiipesi ylös niinkuin ennen vanhaan; ja hän syleili äitiänsä ja Diktyä, hyvää kasvatusisäänsä, ja he itkivät kaikki ison aikaa, sillä siitä oli seitsemän vuotta ja enemmänkin kuin he viimeksi olivat tavanneet toisensa.

Sitten Perseus lähti Polydekteen palatsiin; ja vuo-hennahassa hän kantoi Gorgoon päätä.

Ja kun hän astui saliin, niin Polydektees istui pöydän päässä ja kaikki hänen ylimyksensä ja maanomistajansa molemmin puolin kukin arvonsa mukaan, ahmien kalaa ja vuohen lihaa ja juoden veripunaista viiniä. Har-



punsoittajat soittivat ja kemuilijat huusivat ja viinipikarit kilahtelivat iloisesti, kun ne kulkivat kädestä käteen, ja kova oli melu Polydekteen salissa.

Silloin Perseus seisahtui kynnykselle ja huusi kuningasta nimeltään. Mutta ei kukaan vieraista tuntenut Perseuta, sillä niin hän oli muuttunut pitkällä matkallaan. Hän oli lähtenyt poikana ja hän palasi kotia uroona; hänen silmänsä loistivat kuin kotkan silmät, ja hänen partansa oli kuin leijonan harja ja hän seisoi siinä kuin villi härkä komeudessaan.

Mutta tuo häijy Polydektees tunsii hänet ja paadutti sydäntänsä vielä enemmän ja huusi pilkaten:

»Kas löytöläistä! Onko mielestäsi ollut mukavampi luvata kuin täyttää lupauksesi?»

»Ne joita jumalat auttavat, ne täyttävät lupauksensa; ja ne, jotka heitä halveksivat, niittävät mitä ovat kylväneet. Kas tässä saat Gorgoon pään!»

Ja Persens veti pois vuohennahan ja piti ylhäällä Gorgoon päätä.

Kalpeaksi kävi silloin Polydektees ja hänen vieraansa, kun he katsoivat noihin kauneihin kasvoihin. He koettivat nousta istuimiltaan: mutta he eivät koskaan niistä nousseet, vaan jäykistyivät kukin paikalleen ja muuttuivat kylmiksi harmaiksi kiviksi, jotka seisoivat ympyrässä pöydän ympärillä.

Silloin Perseus kääntyi ja jätti heidät ja meni lahdessa odottavalle laivalleen; ja hän antoi valtakunnan kunnan Diktylle, ja purjehti pois äitineen ja puolisoineen.

Ja Polydektees ja hänen vieraansa istuivat hiljaa viinipikarit edessään pöydällä, ja vuotten vierieessä katohirret romahtivat heidän päittänsä päältä ja seinät sortuivat heidän takaansa ja pöytä luhistui heidän keskelään ja ruoho alkoi rehoittaa heidän jalkojensa ympärillä; mutta mäenrinteessä Polydektees ja hänen vieraansa vielä tänäkin päivänä törrottävät.

Mutta Perseus sousti länteenpäin Argoa kohden ja laski rantaan ja meni kaupunkiin. Ja kun hän sinne saapui, niin hän sai tietää että hänen isoisänsä Akrisios oli paennut. Sillä hänen ilkeä veljensä Proitos oli uudesta-  
taan noussut sotaan häntä vastaan; ja oli tullut joen yli Tiirynsistä ja valloittanut Argon ja Akrisios oli paennut Larissaan villien Pelasgien maahan.

Silloin Perseus kutsui Argon kansan kokoon ja sanoi heille kuka hän oli ja kertoi kaikista niistä jaloista teoista, joita hän oli tehnyt. Ja kaikki ylimykset ja vapaat maanomistajat tekivät hänet kuninkaakseen, sillä he näkivät että hänellä oli kuninkaallinen sydän; ja he taistelivat hänen kanssaan Argoa vastaan ja valloittivat sen ja tappoivat Proiton ja tekivät Kykloopit palvelijoik-  
sensa ja rakennuttivat heillä muurin Argon ympäri, samallaisen kuin ne muurit jotka Kykloopit olivat rakentaneet Tiirynsiin; ja suuresti iloittiin ja riemuttiin nyt Argonlaaksossa, kun he olivat saaneet kuninkaan Zeus isältä.

Mutta Perseus ikävöi sydämessään isoisänsä ja hän sanoi: »Onhan hän minun lihaani ja vertani, ja varmasti hän on rakastava minua nyt kun olen tullut kotiin kunniaa ja mainetta saavuttaneena. Menenpä häntä hakemaan ja tuon hänet kotiin ja sitten hallitsemme sovinnossa yhdessä.»

Niin Perseus lähti matkaan fonikialaisineen ja purjehti ohi Hydrea saaren ja Suunionin, ohi Marathoonin ja Attikan rannikon ja poikki Euriipon ja pitkän Euboian meren, kunnes hän tuli Larissan kaupunkiin, jossa villit Pelasgit asuivat.

Ja kun hän tuli sinne, niin kaikki kansa oli keudoilla, ja siellä oli suuret juhlat ja kaikenlaisia kilpaleikkejä; sillä heidän kuninkaansa Teutamenees tahtoi kunnioittaa Akrisiota, koska tämä oli mahtavan maan kuningas.

Niin Perseus ei ilmaissut nimeänsä, vaan meni tuntemattomana leikkeihin; sillä hän sanoi itsekseen: »Jos



minä saan palkinnon kilpaleikeissä, niin varmaan heltyy isoisäni sydän minua kohtaan.»

Ja hän otti pois kypärinsa ja rautapaitansa ja kaikki vaatteensa ja seisoi Larissan nuorukaisten joukossa; ja kaikki ihmettelivät häntä ja sanoivat: »Kukahhan on tuo nuori muukalainen, joka tuolla seisoo kuin villi härkä komeudessaan? Varmaankin hän on uroita, Taivahisten poikia Olympolta.»

Ja kun leikit alkoivat, niin he ihmettelivät vielä enemmän; sillä Perseus oli paras kaikista juoksussa ja hyppäämisessä ja paininlyönnissä ja keihäänheitossa; ja voitti neljä seppelettä ja otti ne ja sanoi itsekseen: »Vielä on viides seppele voitettavana. Tahdon voittaa senkin ja laskea ne kaikki isoisäni polville.»

Ja niin sanoessaan hän katsoi sinne missä Akrisios istui Teutamenees kuninkaan vieressä ja näki kuinka hänen valkonen partansa aaltoili alas polville ja että hän piti kuninkansauvaa kädessään; ja Perseus itki häntä katsellessaan, sillä hän ikävöitsi sydämessään isoisäänsä. Ja hän sanoi: »Hän on todellakin kuninkaallinen vanhus, mutta eipä hänen tarvitse hävetä tyttärenpoikaansa.»

Sitten hän otti kiekot ja singahutti ne viittä sylvä edemmäs kaikkia muita, ja kansa huusi: »Vielä edemmäksi, uljas muukalainen! Ei koskaan ennen ole ollut sellaista heittäjää tässä maassa.»

Silloin Perseus kokosi kaikki voimansa ja heitti. Mutta tuulenpuuska tuli mereltä ja kantoi kiekon syrjään ja kauas kaikkien muiden edelle, ja se sattui Akrision jalkaan, ja hän pyörtyi tuskasta.

Perseus kirkaisi ja juoksi hänen luokseen; mutta kun vanhus nostettiin ylös, niin hän oli kuollut, sillä hänen henkensä oli heikko ja hauras.

Silloin Perseus repäisi vaatteensa ja heitti tuhkaa päänsä päälle ja itki kauan aikaa isoisäänsä. Viimein hän nousi ja huusi kansan kokoon ja sanoi:

»Jumalat ovat vanhurskaita, ja sen täytyy tapahtua mitä he ovat säätäneet. Minä olen Perseus, tämän vainajan tyttärenpoika, maankuulu Gorgoon surmaaja.»

Sitten hän sanoi kuinka oli ennustettu että hän tappaisi isoisänsä, ja kertoi heille koko elämänsä tarinan.

Niin pidettiin Akrisiolle suuret hautajaiset ja hänet poltettiin kalliisti koristellulla roviolla; ja Perseus meni temppeliin, ja hänet julistettiin syyttömäksi Akrision kuolemaan, koska hän oli sen tahtomattaan tehnyt.

Sitten hän palasi kotia Argoon ja hallitsi siellä hyvin kauniin Andromedansa kanssa; ja heillä oli neljä poikaa ja kolme tytärtä, ja he elivät korkeaan ikään.

Ja kerrotaan että kun he kuolivat, niin Atheenee otti heidät ylös taivaaseen Keefeun ja Kassiopeian kera. Ja tähtikirkkaina öinä saatatte nähdä heidän siellä vieläkin loistavan; Keefeun kuninkaallisine kruunuineen ja Kassiopeian norsunluisissa vaunuissaan palmikoiden tähdillä koristettuja kutriaan ja Perseun Gorgoon pää kädessään ja hänen vieressään kauniin Andromedan, joka kurottaa pitkiä valkoisia käsivarsiaan yli taivaan kannen, niinkuin silloin kuin hän oli kahlehdittuna kallioon merihirviön ruo'aksi. Koko yön he loistavat purjehtivien merimiesten majakkana; mutta päivät he viettävät jumalten iloissa Olympon rauhaisilla, sinisillä kukkuloilla.





## TOINEN TARINA.

### **Argonautat.**

#### I.

#### **Kuinka Kentauri kasvatti uroita Peelionilla.**

Olen kertonut teille uroosta, joka taisteli villipetoja ja villiä ihmisiä vastaan; mutta nyt saatte kuulla tarinan uroista, jotka purjehtivat kaukaiseen maahan Kultaisen taljan etsintään, voittaen itselleen ikuista mainetta.

Kuinka kauas he purjehtivat, lapsukaiseni, sitä en saata tarkalleen sanoa. Se kaikki tapahtui kauan, kauan sitten; niin kauan että kaikki on käynyt hämäräksi, niinkuin uni, jonka näitte viime vuonna. Ja minkätähden he läksivät, en sitäkään saata sanoa. Jotkut sanovat että he tahtoivat voittaa kultaa. Saattoi olla niin; mutta jaloimpia tekoja, mitä on tehty maan päällä, ei ole tehty kullan vuoksi. Ei kullan tähden Herra tullut maan päälle ja kuollut, eivätkä apostolit menneet kaikkiin maihin saarnaamaan hyvää sanomaa. Spartalaiset eivät katsoeet rahan ansiota, kun he taistelivat ja kuolivat Thermopylain luona; eikä viisas Sookratees pyytänyt maksua kansalaisiltaan, vaan eli koko elämänsä ajan köyhänä ja paljasjalkaisena, koettaen vain tehdä ihmisiä hyväksi. Ja meidän päivinämmekin elää sankareita, jotka tekevät jaloja tekoja, mutta eivät kullan vuoksi. Löytöretkeilijämme, jotka toinen toisensa perään purjehtivat kauheille

jäämerille, eivät mene sinne rikastuakseen; eivätkä liioin ne naiset, jotka menevät kauas sotantereille sairaanhoidattajattariksi ja tekevät itsensä köyhiksi, jotta saattaisivat tulla rikkaiksi jaloista teoista. Ja tokkopa nekään nuoret miehet, jotka jättävät hyvinvoinnin ja mukavuuden ja hauskan kodin ja kaiken mitä rahalla voi saada ja menevät sotaan taistelemaan isänmaansa edestä ja kärsimään nälkää ja janoa ja haavoja ja kuoleman, tokkopa nekään silloin sanovat itsekseen: »Kuinkahan paljon rahaa saan ansaituksi?» Ei, lapsukaiseni, on jotakin, joka on parempi kuin rikkaus, parempi kuin henkikin, ja se on, että, ennenkuin kuolette, olette tehneet jotakin, josta hyvät ihmiset saattavat teitä kunnioittaa, ja teidän Taivaallinen Isänne iloitaa.

Siksipä tahdomme uskoa — ja miksipä emme uskoi — noista muinoisista Argonautoista, että hekin olivat jaloja miehiä, jotka suunnittelivat ja tekivät jalonteon; ja että heidän maineensa sentähden on elänyt ja kerrottu lauluissa ja tarinoissa, sekoittuneena kyllä, siitä ei ole epäilemistäkään, haavekuviin ja satuihin, mutta kuitenkin pohjaltaan totena ja oikeana. Niin me tahdomme kunnioittaa noita vanhoja Argonautoja ja kuunnella heidän tarinaansa semmoisena kuin se kerrotaan; ja me tahdomme koettaa tulla heidän kaltaisiksensa kukin asemassamme; sillä meillä on kullakin Kultainen talja etsittäväenä ja myrskyävä meri purjehdittavana, ennenkuin sen saavutamme, ja lohikäärmeitä voitettavana, ennenkuin se on meidän.

Entä mikä oli sitten tuo ensimmäinen Kultainen talja? En tiedä, enkä siitä välitäkään. Vanhat Helleenit sanoivat, että se riippui Kolkhiissa, — jota me nimitämme Sirkassian rannikoksi — naulattuna pyökkipuuhun Sodan jumalan metsässä; ja että se oli sen ihmeellisen oinaan talja, joka kantoi Frikson ja Helleen Mustanmeren ylitse. Sillä Friksos ja Hellee olivat Pilvinymin ja Minyain kuninkaan Athamaan lapsia. Ja kun nälänhätä



tuli maahan, niin heidän julma äitipuolensa Iinoo tahtoi tappa heidät, jotta hänen omat lapsensa saisivat hallita, ja sanoi että heidät täytyi uhrata alttarilla jumalien vihan lepyttämiseksi. Niin nuo lapsiraukat vietiin alttarille, ja pappi seisoi jo valmiina veitsi kädessä, kun pilvistä lentää lehahti Kultainen oinas ja otti lapset selkäänsä ja katosi. Silloin tuo jumalaton Athamaas kuningas tuli hulluksi, ja tuhon omaksi joutui Iinoo ja hänen lapsensa. Sillä rai-voissaan Athamaas tappoi toisen niistä, ja Iinoo pakeni toinen lapsi sylissään ja hyppäsi kalliolta mereen ja muuttui delfiiniksi — olettehan nähneetkin sellaisen — joka iäti huokaillen vaeltaa laineilla puristaen pienokaistaan rintaansa vastaan.

Mutta kansa karkoitti Athamaas kuninkaan, koska hän oli tappanut lapsensa. Ja hän kierteli maita ja mantereita ja tuli viimein Delfoin oraakkelin luo. Ja oraakkelin sanoi, että hänen täytyi kuljeskella syntinsä tähden, kunnes metsän pedot kestitsisivät häntä vieraanaan. Niin hän kulki nälissään ja suruissaan monta raskasta päivää, kunnes hän näki susilauman. Sudet repivät parhaillaan lammasta, mutta kun ne näkivät Athamaan, niin ne pakenivat ja jättivät lampaan hänelle, ja hän söi sitä. Ja silloin hän ymmärsi, että ennustus viimein oli toteutunut. Sitten hän ei enää kuljeskellut, vaan asettui asumaan ja rakensi kaupungin ja tuli uudestaan kuninkaaksi.

Mutta Oinas kantoi molempia lapsia kauas yli maiden ja merien, kunnes he tulivat Thraakian Khersoneesolle, ja siellä Hellee putosi mereen. Niin tuo kapea salmi nimitettiin hänen mukaansa Helleespontoksi, Helleen mereksi, ja se nimi on ollut sillä tähän päivään asti.

Sitten oinas lensi Friksos selässään koillista kohden sen meren yli, jota me nyt nimitämme Mustaksi mereksi; mutta Helleenit nimittivät sitä Eukseinoksi, vierasvaraiseksi mereksi. Ja viimein, niin kerrotaan, he pysähtyivät Kolkhiiseen jyrkälle Sirkassian rannikolle; ja siellä Friksos sai Aieetes kuninkaan tyttären Khalkiopeen

puolisoksensa; ja hän uhrasi oinaan jumalille; ja Aieetes naulasi sen taljan pyökipuuhun Aareen, sodan-jumalan lehtoon.

Ja jonkun ajan kuluttua Friksos kuoli, ja hänet poltettiin, mutta hänen henkensä ei saanut lepoa; sillä hän oli poltettu kaukana syntymämaastaan ja Hellaan päivänpaisteisilta kukkuloilta. Niin hän ilmestyi unessa Minyain uroille ja huusi surullisesti heidän vuoteittensa vieressä: »Tulkaa vapauttamaan minun henkeni, jotta pääsisin kotiin isieni ja heimoni luo ja Minyain suloiseen maahan!»

Ja he kysyivät: »kuinka me saatamme vapauttaa sinun henkesi?»

»Teidän täytyy purjehtia meren yli Kolkhiiseen ja tuoda kotiin Kultainen talja; silloin minun henkeni palaa sen mukana, ja minä pääsen nukkumaan isieni luokse ja saan levon.»

Sillä tapaa hän tuli ja huusi usein heille; mutta kun he heräsivät, niin he katselivat toinen toistaan ja sanoivat: »Kuka uskaltaa edes purjehtia Kolkhiiseen, saati sitten tuoda kotiin Kultaisen taljan?» Eikä koko maassa ollut ketään, joka olisi ollut kyllin rohkea sitä koettamaan; sillä oikea mies ja oikea aika ei ollut vielä tullut.

Friksolla oli serkku nimeltä Aisoon ja tämä oli kunnikaana Joolkossa, jonka rantoja meri huuhtelee. Siellä hän hallitsi rikkaita Minyain uroita samaan aikaan, kuin hänen setänsä Athamaas hallitsi Boiootiassa; ja samoin kuin Athamaaskin niin hänkin oli onneton mies. Sillä hänellä oli velipuoli nimeltä Pelias, josta jotkut sanoivat että hän oli erään nymfin poika, ja kaikenmoisia hämäreitä ja ikäviä juttuja kerrottiin hänen syntymästään. Kun Pelias oli pieni lapsi, niin hänet heitettiin vuorille ja villi tamma tuli ja potkaksi häntä. Mutta muuan ohikulkeva paimen löysi lapsen, jonka kasvot olivat aivan täynnä mustelmia potkusta, ja hän vei sen kotiinsa ja antoi sille



nimeksi Pelias, koska sen kasvot olivat kolhitut ja mustuneet. Ja lapsi kasvoi ja hänestä tuli ylpeä ja lakeja halveksiva, ja hän teki monta kauheata tekoa; ja viimein hän karkoitti velipuolensa Aisoonin ja sitten oman veljensä Neeleun ja otti itselleen valtakunnan ja hallitsi rikkaita Minyain uroita Ioolkossa, jonka rantoja meri huuhtelee.

Ja kun Aisoon karkotettiin, niin hän lähti surullisena pois kaupungista taluttaen kädestä pientä poikaansa; ja hän sanoi itsekseen: »Minun täytyy piilottaa lapsi vuoristoon, muutoin Pelias sen varmasti tappaa, koska se on valtakunnan perillinen».

Niin hän kulki merenrannalta sisämaahan päin, läpi Minyain laakson, ja viinitarhojen ja oliivilehtojen ja poikki Anauros virran Peelionia, tuota ikivanhaa vuorta kohden, jonka kulmakarvat ovat valkosina lumesta.

Hän nousi nousemistaan vuoristoon yli rämeiden ja somerikkojen ja mäkien, kunnes poika oli väsynyt ja arasteli jalkojaan, niin että Aisoonin täytyi kantaa häntä käsivarsillaan, ja viimein he tulivat yksinäisen luolan suulle mahtavan kallion juurelle.

Kallion huipulle oli lumi kasaantunut aaltomaisiin röykkiöihin, jotka tippuivat ja rytisivät auringon paisteessa, mutta sen juurella luolan suun ympärillä kasvoi kaikenlaisia kauniita kukkia ja kasvia järjestettyinä riveikin kukin laji erikseen, ikäänkuin jossain puutarhassa. Siinä ne kasvaa rehottivat auringon paisteessa ylhäältä tulevan vuorivirran pirskestämällä. Ja luolasta kuului soittoa ja miehen ääni, joka lauloi harpun säestyksellä.

Silloin Aisoon laski pojan maahan ja kuiskasi: »Älä pelkää, vaan mene sisään ja kenen ikinä tapaatkin, laske kätesi hänen polvilleen ja sano: 'Jumalien ja ihmisten isän, Zeun nimessä minä olen sinun vieraasi tästä päivästä lähtien'».

Silloin poika meni sisälle pelkäämättä, sillä hänkin oli uroon poika; mutta sisälle tultuaan hän pysähtyi ihmeissään kuuntelemaan tuota lumoavaa laulua.

Ja siellä hän näki laulajan makaavan karhunta-joilla ja tuoksuvilla havuilla: se oli Kheeroon, tuo ikivanha Kentauri, viisain kaikista taivaan alla. Vyötäröille asti hän oli mies, mutta siitä alaspäin hän oli jalo hevonen; hänen valkeat hapsensä valuivat alas leveille hartioille ja hänen valkoinen partansa aaltoili leveälle ruskealle rinnalle; ja hänen silmänsä olivat viisaat ja lempeät, ja hänen otsansa kuin vuorensinä.

Ja kädessään hän piti kultaista harppua ja soitti sitä kultaisella avaimella; ja soittaessaan hän lauloi, niin että hänen silmänsä loistivat ja täyttivät koko luolan valollaan.

Ja hän lauloi Ajan synnystä ja taivaasta ja tanssivista tähdistä; ja valtamerestä ja ylätuloista ja tulesta ja tämän ihmeellisen maailman luomisesta. Ja hän lauloi vuorten aarteista ja vuorikaivoksien kätkemistä jalokivistä ja tuli- ja metallisuonista ja kasvien parantavasta voimasta ja lintujen kielestä ja ennustuksesta ja vast'edes tapahtuvista, salatuista asioista.

Sitten hän lauloi terveydestä ja voimasta ja miehuudesta ja uljaasta sydäimestä; ja soitosta ja metsästyksestä ja painin lyönnistä ja kaikista leikeistä, joista uroot pitävät; ja hän lauloi sodista ja taisteluista ja piirityksistä ja kauniista kuolemasta tappotantereella; ja sitten hän lauloi rauhasta ja varallisuudesta ja hyvistä vuosista ja yhtäläisestä oikeudesta maassa; ja hänen laulaessaan poika kuunteli silmät selällään ja unhotti asiansa laulun tähden.

Ja viimein vanha Kheeroon vaikenä ja kutsui lasta lempeällä äänellä luokseen.

Ja poika juoksi vapisten hänen luokseen ja tahtoi asettaa kätensä hänen polvilleen; mutta Kheeroon hymyili ja sanoi: »Kutsu tänne isäsi Aisoon, sillä minä tunnen teidät ja tiedän kaikki mitä on tapahtunut ja minä näin teidät molemmat kaukana laaksossa jo ennenkuin te olitte lähteneet kaupungista.»



Silloin Aisoon tuli allapäin sisälle ja Kheeroon kysyi häneltä: »Miksi et sinä tule itse minun luokseni, Aisoon Aiolialainen?»

Ja Aisoon sanoi:

»Minä ajattelin, että Kheeroon säälisi poikaa, jos näkisi hänen tulevan yksinään; ja minä tahdoin koetella, oliko poikani pelkäämätön ja uskalias, niinkuin uroon pojan tulee olla. Mutta nyt minä pyydän ja rukoilen sinua Zeus isän nimessä, anna pojan olla vieraanasi, kunnes paremmat ajat koittavat ja kasvata häntä uroiden poikien kera, jotta hän kerran saattaisi kostaa isänsä huoneen sortajalle.»

Silloin Kheeroon hymyili ja veti pojan luokseen ja laski kätensä hänen kultakutreilleen ja sanoi: »Pelkäätkö minun hevosenkavioitani, poikaseni, vai tahdotko ruveta minun holhokikseni tästä päivästä lähtien?»

»Minä ottaisin mielelläni hevosen kaviot, niinkuin sinullakin on, jos vaan voisin laulaa sellaisia lauluja kuin sinä.»

Ja Kheeroon nauroi ja sanoi: »Istu täällä luonani, kunnes aurinko laskee, silloin sinun leikkikumppanisi palaavat kotia ja sinä saat oppia tulemaan kuninkaaksi, niinkuin hekin, ja arvokkaasti hallitsemaan jaloja ja uljaita miehiä.»

Sitten hän kääntyi Aisooniin ja sanoi: »Mene takaisin rauhassa ja taivu tulessa viisaan miehen lailla. Tämä poika ei ole kulkeva yli Anauros virran, ennenkuin hänestä on tullut sinun ja Aiolon huoneen kunnia.»

Ja Aisoon itki poikaansa ja lähti, mutta poika ei itkenyt, niin tuo ihmeellinen luola ja Kentauri ja hänen laulunsa ja ne leikkitoverit, jotka hän kohta saisi nähdä, täyttivät hänen mielensä.

Sitten Kheeroon otti taas lyyran käteensä ja opetti häntä soittamaan sitä, kunnes aurinko laski kallion taa ja huutoa kuului ulkoa.

Ja silloin tulivat sisälle uroiden pojat Aineias ja Heeraklees ja Peeleus ja moni muu kuuluisan nimen kantaja.

Ja suuri Kheiroon hypähti iloisena pystyyn ja hänen kavionsa tömsyttivät luolaa, kun pojat huusivat: »Tule ulos, Kheiroon isä, tule ulos katsomaan meidän leikkiämme.» Ja yksi huusi: »Minä olen tappanut kaksi hirveä!» Ja toinen: »Minä otin kiinni villikissan kalliokielekkeeltä!» Ja Heeraklees laahasi sarvista perässään villiä vuohta, sillä se oli niin iso kuin tunturivuori; ja Kaineus kantoi karhunpoikasta kummassakin kainalossaan ja nauroi, kun ne raappivat ja purivat häntä, sillä ei hammas eikä teräs voinut häntä haavoittaa.

Ja Kheiroon kiitti heitä kaikkia kutakin ansionsa mukaan.

Yksi vain kulki yksinään ja vaieten, Askleepios, tuon ylen viisas lapsi. Hänellä oli helma täynnä kasvia ja kukkia ja nilkan ympärillä pilkullinen käärme, ja silmät maahan luotuina hän tuli Kheiroonin luo ja kuiskasi, kuinka hän oli nähnyt käärmeen luovan vanhan nahkansa ja nuortuvan jälleen hänen silmiensä edessä ja kuinka hän oli mennyt alas laaksoon erääseen kylään ja parantanut kuolemaisillaan olevan miehen yrteillä, joita sairaan vuohen oli nähnyt syövän.

Ja Kheiroon hymyili ja sanoi: »Itse kullekin Atheenee ja Apolloon antaa jonkin lahjan ja kukin on arvokas paikallaan. Mutta tälle lapselle he ovat antaneet kunnian ylitse kaikkien muiden, taidon parantaa, sillä välin kuin muut tappavat.»

Sitten pojat kantoivat sisään puita ja pilkkoivat ne ja sytyttivät loimuavan valkean; ja toiset nytkivät hirvet ja paloittelivat ne ja panivat ne paahtumaan tulen ääreen. Ja sillä aikaa kuin ruoka kypsyi, he kylpivät jäätikkövirrassa ja pesivät pois tomun ja hien.

Ja sitten he söivät siksikuin eivät enää jaksaneet syödä enempää — sillä he eivät olleet mitään maistaneet



sittenkuin aamun koittaessa — ja joivat kirkasta lähdevettä, sillä viini ei ole terveellistä kasvaville pojille. Ja korjattuaan ruu'an tähteet he kaikki paneutuivat pitkäkseen taljoille ja lehdille valkean ympärille, ja kukin otti lyyran vuorostaan ja soitti ja lauloi sydämensä pohjasta.

Ja vähän ajan perästä he menivät kaikki ulos luolan suulla olevalle ruohikolle, ja siinä he juoksentelivat ja painivat ja tappelivat ja nauroivat, niin että kivet putoilivat kalliosta.

Silloin Kheeroon otti lyyransa, ja kaikki pojat liittivät kätensä yhteen ja tanssivat hänen tahtinsa mukaan, hyppelivät edes takaisin ja pyörivät ympäri. Siellä he tanssivat käsi kädessä, kunnes pimeä peitti maan ja meren, ja heidän vahvat valkoset jäsenensä ja kiiltävät kultakutrinsa hoitivat tummassa laaksossa.

Ja vastatullut poikanen tanssi heidän kanssaan ja oli iloissaan ja nukkui virkistävää unta laakerin ja myrtin ja meiramin lehdillä ja ajuruohon tuoksuvilla kukkasiilla; ja hän nousi aamun sarastaessa ja kylpi virrassa ja hänestä tuli noiden sankaripoikien koulutoveri, ja hän unhotti Ioolkon ja isänsä ja kaiken entisen elämänsä. Mutta hänestä tuli vahva ja uljas ja viisas tuolla Peelionin kauniilla kukkulalla vuoriston kylmässä, karkaisevassa ilmassa. Ja hän oppi painimaan ja taistelemaan nyrkkitaistelua ja metsästäämään ja soittamaan harppua; ja sitten hän oppi ratsastamaan, sillä vanhan Kheeroonin oli tapana antaa hänen nousta selkäänsä; ja hän oppi tuntemaan kasvien voiman ja parantamaan kaikkia haavoja; ja Kheeroon kutsui häntä Iaasooniksi, parantajaksi, ja se on ollut hänen nimensä tähän päivään asti.

## II.

### **Kuinka Iaasoon pudotti sandaalinsa Anauros virtaan.**

Kuluipa kymmenen vuotta, ja Iaasoonista kasvoi komea mies. Muutamat hänen tovereistaan olivat jo lähteneet, toiset taas olivat parhaillaan kasvamassa hänen rinnallansa. Askleepios oli mennyt Peloponnesoon harjoittamaan ihmeellistä parannustointaan; ja jotkut sanovat, että hän saattoi herättää kuolleetkin henkiin. Ja Heeraklees oli mennyt Theebaan tekemään noita ihmeellisiä tekojaan, jotka ihmisten kesken ovat tulleet sananparreksi. Ja Peeleus oli nainut merinymfin ja hänen häistään puhutaan vielä tänäkin päivänä. Ja Aineias oli mennyt kotiinsa Troiaan, ja monta jaloa tarinaa saatte lukea hänestä ja kaikista niistä muistakin uroista, jotka olivat tuon hurskaan Kheeroonin oppilaita. Ja eräänä päivänä tapahtui että Iaasoon seiso i vuorella ja katseli pohjoseen ja etelään ja itään ja länteen; ja Kheeroon seiso i hänen vieressänsä ja tarkkasi häntä, sillä hän tiesi, että aika oli tullut.

Ja Iaasoon katseli ja näki Thessalian lakeudet, joilla Lapithit syöttävät hevosiiaan; ja Boibeis järven ja sen joen, joka juoksee pohjoiseen päin Peeneios jokeen ja kohden Tempen laaksoa; ja hän katsoi pohjoseen ja näki vuorensinämän, joka suojelee Magneesian rannikkoja ja Olympon, Taivahisten asuinpaikan ja Ossan ja Peelionin, jolla hän seiso i. Sitten hän katsoi itään ja näki sinisen, kimaltelevan meren, joka ulottui kauas päivän koittoa kohden. Sitten hän katsoi eteläänpäin ja näki kauniin maan ja pitkin leveän, syvälle maantereeseen pistävän merenpoukaman rantoja valkomuurisia kaupunkeja ja maataloja, joista savu sinisenä kohosi puiden lomitse;



ja hän arvasi että se oli Pagasain lahti ja Haimonian hedelmällinen alanko ja meren rannan Ioolkos.

Sitten hän huokasi ja kysyi; »Onko totta, mitä uroot minulle ovat kertoneet, että minä olen tuon ihanan maan perillinen?»

»No mitäpä hyvää siitä sinulle olisi, Iaasoon, vaikka olisitkin tuon ihanan maan perillinen?»

»Minä ottaisin sen ja hallitsisin sitä.»

»Mahtava mies on ottanut sen ja hallinnut sitä kauan. Oletko sinä voimakkaampi kuin hirvuinen Pelias?»

»Voin koettaa voimiani hänen kanssaan», Iaasoon arveli; mutta Kheeroon huokasi ja sanoi:

»Sinulla on monta vaaraa kestettävänä, ennenkuin hallitset meren rannan Ioolkoa, monta vaaraa ja monta vastusta, paljon kurjuutta ja kummallisia seikkailuja vieraisissa maissa, jommoisia ei kukaan ennen ole kokenut.»

»Sitä onnellisempi olen», Iaasoon sanoi, »kun saan kokea sellaista mitä ei kukaan ennen ole kokenut.»

Ja Kheeroon huokasi taas ja sanoi: »Kun siivet ovat kasvaneet, niin kotkanpojan täytyy jättää pesä. Tahdotko lähteä tuonne Ioolkoon, meren rannan kaupunkiin? Lupaa silloin minulle kaksi asiaa, ennenkuin menet.»

Iaasoon lupasi ja Kheeroon sanoi: »Kenen tavanetkin, niin älä puhuttele häntä tylästi ja pysy kerran antamassasi sanassa».

Iaasoon ihmetteli miksi Kheeroon häneltä sellaista pyysi; mutta hän tiesi, että Kheeroon oli ennustaja ja näki asiat, kauan ennenkuin ne olivat tapahtuneet. Niin hän lupasi ja juoksi alas vuorta ja lähti kohden kohta-loansa kuin mies.

Hän vaelsi alas vuorta läpi pensaikkojen ja poikki ajuruohotöyräiden, kunnes hän tuli niille muureille, jotka ympäröivät viinitarhoja ja laakson omena- ja oliivilehtoihin; ja oliivipuiden lomitse kohisi vaahdoten Anauros kevättulvien paisuttamana.

Ja joen äyräällä istui nainen, aivan ryppyinen, vanha ja harmaa; hänen päänsä retkahteli hervottomana rinnoille ja hänen kätensä vapisivat voimattomina hänen helmassaan; ja kun hän näki Iaasoonin, niin hän vikisi: »Kukahän kantaa minut joen poikki?»

Iaasoon oli rohkea ja uskalias ja oli juuri hyppäämäisillään jokeen; mutta nyt hän epäröi hetkisen ennenkuin hyppäsi, niin kovaa kohisten ja kuohuen virta vyöryi eteenpäin aivan ruskeana sateen liottamasta sorasta ja hopeajuovaisena sulavasta lumesta; ja hän kuuli kuinka piikivet kumahtelivat virran pohjassa ja tärisyttivät kallioita, joilla hän seisoi, niinkuin sotajoukkojen kulkiessa yli kapean salmen ratsumiehet tömistävät ja pyörät jyrisevät.

Mutta eukko vikisi vikisemistään: »Minä olen vanha ja heikko, kaunis nuorukainen. Heeran nimessä, kannan minut virran yli!»

Ja Iaasoon oli vastaamaisillaan hänelle tuimasti, mutta Kheeroonin sanat muistivat hänen mieleensä.

Ja hän sanoi: »Heeran, Taivahisten kuningattaren tähden, tahdon kantaa sinut virran yli, joll'emme kumpikin huku puolitiehen».

Silloin eukko hyppäsi hänen selkäänsä niin ketterästi kuin vuorikauris; ja Iaasoon hoippuroi jokeen ja oli ihmeissään; ja ensimmäisellä askeleella vesi ulottui hänen polviinsa asti.

Ensimmäisellä askeleella vesi ulottui hänen polviinsa ja toisella askeleella se ulottui hänen vyötäröilleen, ja kivet vyöryivät hänen jalkojensa ylitse ja ohitse ja luiskahtelivat hänen jalkojensa alta; niin hän kahlasoi hoiperrellen ja huohottaen ja eukko kirkui hänen selässänään:

»Pöllö, kun kastelit vaippani! Vai pilkkanasiko pidät minun laistani eukkoparkaa?»

Iaasoonin teki mieli pudottaa eukko selästään veteen ja antaa hänen kulkea virran poikki omin neuvoin; mutta hän muisti Kheeroonin sanoja ja sanoi vain: »Älähän



hätäille, mummoseni, paraskin hevonen astuu toisinaan harhaan.»

Viimein hän kompuroi rannalle ja laski eukon selästään virran äyräälle; ja vahva mies hänen täytyi olla, kun, muutoin hän ei ikinä olisi päässyt tuon rajun veden yli.

Hän loikoi hetken aikaa huohottaen joen äyräällä ja hypähti sitten ylös jatkaakseen matkaansa; mutta hän katsahti sivumennen eukkoon, sillä hän ajatteli: »Kyllä hän sentään saisi hiukan kiittää minua.»

Ja kun hän katsoi, niin eukko muuttui kauniimaksi kuin kaikki naiset ja pitemmäksi kuin kaikki miehet maan päällä; ja hänen pukunsa kimalteli kuin kesäinen meri ja hänen jalokivensä loistivat kuin taivaan tähdet; ja hänen päätään verhosi huntu, joka oli kudottu auringonlaskun kultahattaroista; ja hunnun läpi hän katsoi Iaasooniin suurin lempein hiehonsilmin, suurin lempein ja majesteettillisin silmin, jotka täyttivät koko laakson valolla.

Ja Iaasoon lankesi polvilleen ja peitti kasvonsa käsiinsä.

Ja nainen puhui: »Minä olen Olympon kuningatar, Zeun puoliso Heera. Niinkuin sinä kohtelit minua, niin minäkin tahdon kohdella sinua. Huuda minua hädän hetkellä ja koettele, voivatko Taivahiset unhottaa.»

Ja kun Iaasoon katsahti ylös, niin jumalatar kohosi maasta kuin hoikka valkonen pilvenpatsas ja leijaili yli vuorten huippujen kohti Olympon pyhää kukkulaa.

Silloin suuri pelko valtasi Iaasoonin; mutta hetken perästä hänen mielensä keventyi; ja hän siunasi vanhaa Kheiroonia ja sanoi: »Todellakin Kentauri on ennustaja ja tiesi mitä tuleman piti, kun hän kielsi minua ketään tylästi puhuttelemasta, kenen hyvänsä kohtaisinkin.»

Sitten hän lähti kulkemaan Ioolkoa kohden; ja kulkiessaan hän huomasi pudottaneensa toisen sandaalinsa jokeen.

Ja kun hän kulki läpi katujen, niin kansa tuli ulos katsomaan häntä, niin korkeavartaloisen ja kaunis hän oli; mutta muutamat iäkkäämmät kuiskittelivat keskenään, ja viimein yksi heistä pysäytti Iaasoonin ja huusi hänelle: »Kaunis nuorukainen, ken olet ja mistä tulet; ja mitä asiaa sinulla on kaupunkiin?»

»Nimeni, ukkoseni, on Iaasoon, ja minä tulen ylhäältä Peelion vuorelta, ja minulla on asiaa teidän kuninkaallenne Peliaalle; sanoppa siis minulle missä hänen palatsinsa on.»

Mutta vanhus hätkähti ja kalpeni ja sanoi: »Etkö sinä tunne oraakkelin ennustusta, poikani, kun noin rohkeasti kuljet läpi kaupungin vain toinen sandaali jalassasi?»

»Minä olen muukalainen täällä, enkä ole kuullut mitään oraakkelin ennustuksesta; mutta mitäs sitten, vaikka minulla onkin vain yksi sandaali? Kadotin toisen Anauroon, virtaa vastaan taistellesani?»

Silloin vanhus katsahti kumppaneihinsa; ja yksi huokasi, ja toinen hymähti; viimein hän sanoi: »Tahdonpa selittää sinulle asian, muutoin sinä tietämättäsi syöksyt perikatoosi. Delfoin oraakkeli on sanonut, että mies, jolla on vain yksi sandaali jalassaan, on ottava kuningaskunnan Peliaalta ja hallitseva sitä itse. Ole sentähden varoillasi, kun menet hänen palatsiinsa, sillä hän on julmin ja viekkain kaikista kuninkaista.»

Silloin Iaasoon nauroi kovaan ääneen kuin korskuva sotaorit. »Hyviä uutisia, ukkoseni, sekä sinulle että minulle. Sillä juuri siinä tarkoituksessa olen tullutkin kaupunkiin.»

Sitten hän astui pitkin askelin Peliaan palatsia kohden kaiken kansan ihmetellessä hänen ryhtiään.

Ja hän seisautui ovikäytävään ja huusi: »Tule ulos, tule ulos, uljas Pelias ja taistele kuningaskunnastasi kuin mies!»



Pelias tuli ulos ihmeissään ja huusi: »Ken olet, sinä uskalikko?»

»Minä olen Iaasoon, Aisoonin poika, kaiken tämän maan perillinen.»

Silloin Pelias nosti ylös kätensä ja silmänsä ja itki taikka oli itkevinään; ja siunasi taivasta, joka oli tuonut hänelle takaisin hänen veljenpoikansa, jott'ei tämä häntä enää milloinkaan jättäisi. »Sillä», hän sanoi, »minulla on vain kolme tytärtä eikä yhtään poikaa, joka minun perisi. Sinä olet oleva minun perilliseni ja sinä saat hallita valtakuntaa minun jälkeeni ja naida tyttäristäni kenen itse tahdot; vaikka kurja on kuningaskunta, jonka sinä saat ja sen hallitsija, olkoon kuka hyvänsä, on surkuteltava mies. Mutta tule toki sisään, tule sisään saamaan kestitystä.»

Ja hän veti Iaasoonin sisään, huolimatta hänen vastusteleemisistaan, ja puheli hänelle niin rakkaasti ja kestitti häntä niin hyvin, että Iaasoonin viha lauhtui; ja iltasen jälkeen hänen kolme serkkuansa tuli saliin, ja Iaasoon ajatteli että hän aivan mielellään ottaisi yhden heistä vaimoksensa.

Mutta viimein hän sanoi Pelialle: »Minkätähden sinä näytät niin surulliselta, hyvä setä? Ja mitä sinä äsken tarkoittit, kun sanoit että tämä on kurja kuningaskunta ja sen hallitsija surkuteltava mies?»

Silloin Pelias taas huokasi raskaasti ja huokasi toisen ja huokasi kolmannenkin kerran, ikään kuin hänellä olisi ollut kerrottavana jokin kauhea kertomus ja häntä pelottaisi alottaa; mutta viimein hän sanoi:

»Seitsemään pitkään vuoteen en ole viettänyt ainoatakaan rauhallista yötä; eikä saa viettää sekään, joka tulee minun jälkeeni, ennenkuin Kultainen talja on tuotu kotiin.»

Sitten hän kertoi Iaasoonille tarun Friksosta ja Kultaisesta taljasta; ja kertoi myöskin, vaikka se oli valhetta, että Friksen henki kiusasi häntä, huutaen häntä

yötä ja päivää. Ja hänen tyttärensä tulivat ja kertoivat samaa, sillä heidän isänsä oli heille opettanut osansa kullekin ja itkivät ja sanoivat: »Voi kenpä tuonee kotiin Kultaisen taljan, että meidän setämme henki pääsisi lepoon; ja että saisimme levon mekin, joiden hän ei koskaan anna nukkua rauhassa!»

Iaasoon istui hetken aikaa vaiti ja allapäin; sillä hän oli usein kuullut puhuttavan tuosta Kultaisesta taljasta, mutta hän piti sen takaisin tuomista toivottomana yrityksenä ja mahdottomana kenenkään kuolevaisen suorittaa.

Mutta kun Pelias näki hänen istuvan vaiti, niin hän alkoi puhella hänelle muista asioista ja mielisteli Iaasoonia yhä enemmän ja enemmän, puhuen hänelle ikäänkuin hän varmasti tulisi hänen seuraajakseen ja kysyen häneltä neuvoa valtakunnan asioissa, kunnes Iaasoon, joka oli nuori ja suoraluontoinen, ei saattanut olla itsekseen sanomatta: »Eihän hän olekaan sellainen katala mies, joksi kansa häntä sanoo. Mutta minkätähden hän karkoitti minun isäni?» Ja hän kysyi rohkeasti Pelialta: »Ihmiset sanovat sinua julmaksi ja verenhi-moiseksi, mutta minun mielestäni sinä olet ystävällinen ja vieraanvarainen, ja sellainen kuin sinä olet minua kohtaan, tahdon minäkin olla sinua kohtaan. Mutta minkätähden sinä karkoitit minun isäni?»

Pelias hymyili ja huokasi. »Ihmiset ovat panetelleet minua siinä niinkuin kaikessa muussakin. Sinun isäsi oli tulossa vanhaksi ja väsyneeksi ja hän antoi valtakunnan minulle omasta vapaasta tahdostaan. Sinä saat nähdä hänet huomenna ja kysyä häneltä; ja hän on sanova sinulle samaa.»

Iaasoonin sydän sykähti, kun hän kuuli että hän saisi nähdä isänsä; ja hän uskoi kaikki mitä Pelias sanoi, unhottaen ett'ei hänen isänsä ehkä uskaltaisi sanoa totuutta.



»On vielä yksi asia, jonka suhteen tahtoisin kysyä sinun neuvoasi», Pelias sanoi; »sillä vaikka sinä olet nuori, näen sinussa kuitenkin olevan viisautta yli ikäsi. Minulla on naapuri, jota pelkään enemmän kuin ketään ihmistä maan päällä. Minä olen nyt mahtavampi kuin hän ja saatan käskeä häntä; mutta minä tiedän että, jos hän saa jäädä meidän keskuuteemme, hän viimein syöksee minut perikatoon. Voitko sinä neuvoa minulle jonkin keinon, Iaasoon, jolla voisin päästä tuosta miehestä?»

Hetken perästä Iaasoon naurahtaen vastasi: »Jos olisin sinun sijassasi, niin lähettäisin hänet hakemaan tuota Kultaista taljaa; sillä jos hän vain kerran lähtee sitä hakemaan, niin ei sinun tarvitse pelätä hänen enää sinua vaivaavan.»

Silloin Peliaan suu vetäytyi pilkalliseen hymyyn ja hänen silmänsä välähtivät ilkeästä ilosta; Iaasoon huomasi sen ja hätkähti; ja hänen mieleensä muistui tuon vanhan ukon varotus ja oma pariton sandaalinsa ja oraakkelin ennustus ja hän huomasi joutuneensa ansaan.

Mutta Pelias vastasi tyynesti: »Poikani, niinpä teenkin».

»Sinä tarkoitat minua?» Iaasoon huusi hypähtäen pystyyn, »syystä että tulin tänne vain toinen sandaali jalassani?» Ja hän kohotti nyrkkinsä kiukuissaan, mutta Pelias asettautui vastarintaan kuin susi; ja vaikea olisi ollut sanoa, kumpi heistä oli väkevämpi ja rajumpi.

Mutta hetken perästä Pelias puhui tyynesti: »Miksi olet niin äkkipikainen, poikani? Sinä, enkä minä, olet sanonut mitä sanottu on; miksi soimaat minua siitä mitä en ole tehnyt? Jos sinä olisit käskenyt minua rakastamaan tuota miestä, josta puhuin, ja tekemään hänet vävypojakseni, niin olisin sinua totellut; ja mitä jos minä tottelen sinua nytkin ja lähetän tuon miehen tavoittelemaan kuolematonta kunniaa? Enhän sillä tee pahaa sinulle enkä hänellekään. Yhden asian kuitenkin tiedän

varmaan, sen, että hän lähtee, ja lähtee mielelläänkin; sillä hänen rinnassaan sykkii uroon sydän, joka rakastaa kunniaa ja häpee rikkoo sanaansa.»

Iaasoon näki joutuneensa ansaan, mutta hänen mieleensä muistui se toinen lupaus, jonka hän oli antanut Kheiroonille, ja hän mietti: »Mitäpä jos Kentauri olisi siinäkin ennustanut oikein ja tarkottanut että minun onnistuisi tuoda tuo talja takaisin!» Sitten hän huusi ääneen:

»Sinä olet hyvin puhunut, kavala setäni! Minä rakastan kunniaa ja uskallan pitää sanani. Tahdon mennä hakemaa tuota Kulista taljaa. Lupaa minulle vain palkaksi siitä, mitä sinulta nyt pyydän ja pidä sanasi niinkuin minäkin pidän sanani. Lupaa, että kohtelet lempeästi isääni minun poissaollessani kaikkinäkevän Zeun tähden ja annat minulle valtakunnan omakseni sinä päivänä, jona tuon takaisin Kultaisen taljan.»

Silloin Pelias katsoi häneen ja melkein tunsu rakkautta häntä kohtaan keskellä kaikkea vihaansa ja sanoi: »Minä lupaan ja tahdon täyttää lupaukseni. Eikä olekaan mikään häpeä antaa valtakuntaani sille miehelle, joka tuon taljan tuo.»

Sitten he vannoiivat lujat valat toinen toisellensa; ja sen jälkeen he menivät kumpikin sisään ja heittäytyivät nukkumaan.

Mutta Iaasoon ei voinut nukkua, kun hän ajatteli ankaraa valaansa ja kuinka hänen täytyi se täyttää ypy yksinään ja ilman varoja ja ystäviä. Niin hän käänteli ja väänteli itseään vuoteessansa ja mietti milloin sitä milloin tätä keinoa; ja toisinaan tuntui kuin Friksos olisi huutanut hänelle heikolla ja matalalla äänellä, ikäänkuin jostain kaukaa meren takaa: »Anna minun tulla kotiin isieni luo ja päästä lepoon». Ja toisinaan hän oli näkevinään Heeran silmät ja kuulevinaan uudestaan hänen sanansa: »Huuda minua hädän hetkellä ja kohtele, voivatko Taivahiset unhottaa».



Ja aamulla hän meni Peliaan luo ja sanoi: »Anna minulle uhri jotta uhraisin Heeralle». Ja hän meni ja uhrasi uhrinsa; ja kun hän seisoi alttarin ääressä, niin Heera lähetti hänen mieleensä onnellisen ajatuksen, ja hän meni takaisin Peliaan luo ja sanoi:

»Jos sinä tarkoitat täyttä totta, niin anna minulle kaksi airutta, jotta he kävisivät kaikkien niiden Minyain ruhtinaitten luona, jotka olivat Kentaurin kasvatteja minun kanssani, niin että me varustaisimme yhdessä laivan ja lähtisimme kohden kohtaloamme.»

Silloin Pelias kiitti hänen viisauttansa ja kiirehti lähettämään airueet matkalle; sillä hän sanoi itseksensä: »Menköt vain kaikki ruhtinaat hänen kanssansa, ja jääkööt sille matkalle niinkuin hänkin; sillä silloin minusta tulee koko Minyain valtias ja mahtavin kuningas koko Hellaassa.»

### III.

#### **Kuinka Argoo laiva rakennettiin Ioolkossa.**

Niin airueet lähtivät liikkeelle ja huusivat kaikille Minyain uroille: »Kuka uskaltaa tulla hakemaan Kul-taista taljaa?»

Ja Heera käänsi kaikkien ruhtinaiden mielet ja he tulivat miehissä laaksoistansa Pagasain keltaisille hietkölle. Ja ensinnä tuli mahtava Heeraklees leijonan nahkoineen ja nuijineen ja hänen takanaan Hylas, hänen nuori aseenkantajansa, joka kantoi hänen nuoliaan ja joutsaan ja Tiifys, tuo taitava perämies; ja Buutees kaikista miehistä kaunein; ja Kastoor ja Polydeukees kaksoiset, lumotun joutsenen pojat, ja Kaineus, väkevin kuolevaisista, jota Kentaurit turhaan koettivat tappaa ja latoivat hänen päälleen suuria honkia, mutta ei hän sittenkään ottanut kuollakseen; ja lisäksi tuli Zeetees ja Kalais,

Pohjatuulen siivekkäät pojat; ja Akilleun isä, Peeleus, jonka puoliso oli hopeajalkainen Thetis, meren jumalatar. Ja lisäksi tuli Telamoon ja Oileus, joiden pojat, molemmat Aiaat, sittemmin taistelivat Troian lakeuksilla; ja Mopsos, tuo viisas tietäjä, joka osasi lintujen kieltä; ja Idmoon, jolle Foibos oli antanut taidon ennustaa tulevia asioita; ja Ankaios, joka osasi lukea tähdistä ja tunsi kaikki taivaiden piirit, ja Argos, tuo kuuluisa laivanrakentaja, ja vielä monta muuta urosta. Ja heillä oli kaikilla päässään kupariset ja kultaiset kypärit, joista riippui pitkät värjätyt jouhitöyhdyt. ja yllään kirjailut palttinapaidat panssaritakkien alla, ja jalassa kiillotetuista läkkilevyistä tehdyt säärystimet suojelemassa heidän polviaan taistelussa; ja kullakin miehellä oli olallaan kilpi, joka oli tehty monesta päällekkäin asetetusta, paksusta häränahasta, ja hopeahelaisessa vyössä karaistusta pronssista taottu miekka; ja oikeassa kädessä pari keihästä, joiden varret olivat kovaa valkosta saarnipuuta.

Niin he tulivat Ioolkoon, ja koko kaupunki riensi heitä katsomaan, eikä väsynyt ihailemasta heidän korkeata vartaloaan ja heidän kauneuttaan ja heidän uljasta ryhtiänsä ja heidän panssaroitujen käsivarsiensa kimaltelua. Ja muutamat sanoivat: »Ei koskaan ole nähty sellaista uroiden paljoutta senjälkeen kuin Helleenit valloittivat maan». Mutta naiset huokailivat heidän tähtensä ja kuis-kailivat: »Voi, he menevät kaikki kuolemaansa kohden!»

Sitten he kaatoivat honkia Peelion vuorella ja veistelivät niitä kirveellä, ja Argos opetti heitä rakentamaan laivan, ensimmäisen sotalaivan, joka koskaan on purjehtinut meriä. He puhkaisivat siihen viidenkymmenen airon reiät — airon kullekin miehistön uroolle — ja pikesivät sen sysimustalla piellä ja maalasivat sen kyljet tulipunaisiksi; ja he nimittivät sen Argoo laivaksi Argon mukaan ja rakensivat sitä koko päivän. Ja illalla Pelias kestiti heitä kuin kuningas ainakin, ja he nukkuivat hänen palatsinsa pylväskäytävässä.



Mutta Iaasoon kulki pohjoseen päin Thraakian maa-  
han, kunnes hän löysi Orfeun, tuon laulajaruhtinaan, joka  
oleskeli luolassaan Rhodopee vuoren juurella villien Ki-  
kooniheimojen keskuudessa. Ja hän kysyi häneltä: »Tah-  
dotko jättää vuoresi, Orfeus, muinainen koulukumppanini,  
ja kulkea vielä kerran Strymoon virran poikki minun  
kanssani ja purjehtia Minyain uroiden kera Kultaista  
taljaa hakemaan ja lumota kaikki ihmiset ja hirviöt lau-  
lusi ja soittosi tenholla?»

Silloin Orfeus huokasi: »Olenhan jo kylliksi kovia  
kokenut ja väsyksiin asti kiertänyt maita ja mantereita  
senjälkeen kuin olin Kheiroonin luolassa merenran-  
nan Ioolkon äärillä! Turha on laulun taito ja ääni, jotka  
jumalatar-äitini minulle antoi; turhaan olen minä laulanut  
ja vaivaa nähnyt; turhaan menin minä Tuonelaan ja  
lumosin kaikki Haadeen kuninkaatsen voittaakseni takaisin  
vaimoni Eurydikeen. Sillä minä voitin hänet, rakastet-  
tuni, mutta menetin hänet jälleen samana päivänä, ja  
vaelsin mielettömyydessäni aina Egyptiin ja Libyan hie-  
tiköille asti ja kaikkien merien saarille kauhean paar-  
mani ajamana, ja turhaan minä lumosin ihmisten sydä-  
met ja villit metsän pedot ja puut ja hengettömät kivet  
lauluni ja soittoni tenholla, minä annoin rauhaa, mutta  
en löytänyt sitä itse. Mutta viimein äitini Kalliopee va-  
pahti minut ja toi minut lepoon kotia; ja minä asun  
nyt yksin tässä luolassa villien Kikooni heimojen kes-  
kuudessa ja lauhdutan heidän rajuja sydämiään soitolla  
ja Zeun lempeillä laeilla. Ja nyt minun taas täytyy lähteä  
kulkemaan ja vaeltaa kaiken maailman ääriin saakka,  
kauas tuntemattomaan pimeyteen, Itäisen meren äärim-  
mäisille aalloille asti. Mutta mitä on säädetty, sen täy-  
tyy tapahtua, ja ystävän pyyntöä tulee totella, sillä anojia  
auttavat Zeun tyttäret, ja se joka kunnioittaa heitä, kun-  
nioittaa häntäkin.»

Sitten Orfeus nousi ylös huoaen ja otti harppunsa  
ja meni Strymoonin yli. Ja hän vei Iaasoonin lounatta

kohden ylös Haliakmoonin rantoja ja poikki Pindon sivuhaarojen Zeun kaupunkiin Doodooneehen, joka sijaitsi pyhän järven ja tulta huokuvan lähteen rannalla. Ja Orfeus vei Iaasoonin tuon pyhän tammen luo, johon ennen muinoin musta kyyhkynen istahti ja muuttui Zeun papittareksi ja antoi oraakkeliavastauksia kaikille ympäröiville kansoille. Ja hän käski Iaasoonia katkaisemaan tammesta oksan ja uhraamaan Zeulle ja Heeralle; ja Iaasoon otti oksan ja he palasivat Ioolkoon ja naulasivat sen laivan kokkaan.

Ja viimein laiva saatiin valmiiksi, ja uroot koettivat työntää sitä vesille; mutta se oli liian raskas heidän saada liikkeelle ja sen köli vaipui syvälle hietaan. Silloin kaikki uroot katselivat neuvottomina toisiaan, mutta Iaasoon puhui ja sanoi: »Kysykäämme neuvoa taikoksalta; ehkä se voi meitä auttaa pulastamme».

Silloin ääni tuli oksasta, ja Iaasoon kuuli ne sanat, jotka se sanoi, ja käski Orfeuta soittamaan harppua ja uroita sillä aikaa seisomaan laivan ympärillä honkaiset telat kädessä auttaakseen laivaa merta kohden.

Silloin Orfeus otti harppunsa ja alotti tenholaulunsa: »Kuinka suloista on keinua laineilla ja hypellä aallolta aallolle, kun tuuli laulaa iloisesti köysissä ja aivot kimaltelevat vaahdon keskellä! Kuinka ihanaa on purjehtia valtameren ja nähdä uusia kaupunkeja ja ihmeellisiä maita ja tulla kotiin lastattuna aarteilla ja voittoa ikuista mainetta!»

Ja kunnan Argoo laiva kuuli hänen sanansa ja alkoi ikävöidä merelle; ja sen jokainen hirsi alkoi väristä ja hytkähdellä aina kokasta peräkeulaan asti, ja laiva hypähti teloille ja syöksi eteenpäin kuin uljas hevonen; ja uroot peittivät sen tien männynrungoilla, kunnes se syöksähti kohisevaan mereen.

Sitten he varustivat laivan ruo'alla ja juomalla, ja vetivät köysiastuimet laivaan ja asettuivat kukin airolleen ja soutivat tahdissa Orfeun soiton mukaan; pois etelää



kohden he soutivat lahden poikki; ja rantakalliot olivat aivan mustana katselevaa kansaa, ja naiset itkivät ja miehet hurrasivat noiden jalojen uroiden lähtiessä.

#### IV.

### **Kuinka Argonautat purjehtivat Kolkhiiseen.**

Ja mitä sitten tapahtui, lapsukaiseni, on kirjoitetuna — jos se sitten on totta taikka ei — vanhoissa runoissa, joita te joskus saatte itsekin lukea. Ja pitkiä vanhan aikaisia runoja ne ovatkin, kirjoitettuina pitkissä vanhanaikaisissa vierivissä runosäkeissä; ja niitä on nimitetty Orfeun lauluiksi eli Orfikoiksi tähän päivään asti. Ja niissä kerrotaan kuinka uroot tulivat Afetaihin lahden tuolle puolen ja odottivat lounastuulta ja valitsivat itselleen kapteenin miehistöstään, ja kuinka kaikki äänestivät Heerakleeta, koska hän oli isoin ja väkevin; mutta Heeraklees kieltäytyi ja ehdotti Iaasoonia, koska tämä oli heistä kaikista viisain. Niin Iaasoon valittiin kapteeniksi; ja Orfeus teki rovion ja tappoi härän, ja uhrasi sen Heeralle ja kutsui kaikki uroot piiriin sen ympärille kunkin miehen oliiviseppele päässään ja käski heidän pistää miekkansa härkään. Sitten hän täytti kultaisen maljan härän verellä ja vehnä jauhoilla ja hunajalla ja viinillä ja kitkerällä, suolaisella merivedellä ja käski uroiden maistaa sitä. Niin jokainen maistoi maljasta ja antoi sen käydä kädestä käteen, ja he vannoinvat lujan valan ja ottivat todistajiksi päivän ja yön ja sinihapsisen meren, joka elähyttää maata, ja lupasivat että uskollisesti auttaisivat Iaasoonia Kultaisen taljan etsinnässä; ja että jokaisen, joka peräytyisi tai olisi tottelematon tai rikkoisi lupauksensa, rangaistus saavuttaisi ja Erinnyit, jotka vainoavat syyllisiä.

Sitten Iaasoon sytytti rovion ja poltti härän raadon; ja he palasivat laivaansa ja purjehtivat itää kohden, miesten

lailla, jotka menevät suorittamaan tärkeitä työtä; ja se paikka, josta he lähtivät, sai siitä päivästä alkain nimekseen Afetai, purjehduspaikka. Kolme tuhatta vuotta ja enemmänkin on kulunut siitä kuin he purjehtivat noille Idän tuntemattomille merille; ja suuria kansoja on nousut ja kadonnut sen jälkeen, ja moni myrsky on riehunut yli maan, ja meriä on kyntänyt moni mahtava sotalaiva, jonka rinnalla Argoo oli vain pieni vene; englantilaiset ja ranskalaiset, turkkilaiset ja venäläiset ovat sittemmin purjehdineet noita vesiä; mutta tuon pienen Argoo laivan maine elää iäti, ja sen nimi on tullut sananparreksi ihmisten kesken.

Niin he purjehtivat ohi Skiathos saaren ja Seepias niemen ja kääntyivät pohjoseen Peelionia kohden. Niin he kulkivat pitkin Magneesian pitkää rannikkoa, oikealla kädellään aava meri ja vasemmalla vanha Peelion, jonka tummia hongikoita ja lumipeitteisiä huippuja pilvet kiertelivät. Ja heidän sydämensä ikävöi tuota vanhaa rakasta vuotta ja he muistelivat muinoisia hauskoja päiviä ja lapsuutensa leikkejä ja metsästystään ja opiskeluaan vuoren juurella olevassa luolassa. Ja viimein Peeleus puhui: »Laskekaamme maihin tälle rannalle, ystäväni, ja kiivetkäämme vielä kerran tuota vanhaa rakasta kukkulaa. Olemme menossa vaaralliselle matkalle; ja ken tietää, tokko enää milloinkaan saamme Peelionia nähdä? Menkäämme opettajamme Kheirooniin luo ja pyytäkäämme hänen siunaustaan matkallemme. Ja minulla on poikakin hänen luonaan, jota hän kasvattaa niinkuin hän kerran minunakin kasvatti — se poika, jonka minulle antoi Thetis, tuo hopeajalkainen meren jumalatar, jonka minä sain kiinni luolassa ja kesytin, vaikka hän seitsemän kertaa muutti muotoansa. Sillä kun minä häntä pidin käsissäni, niin hän muuttui vedeksi ja höyryksi ja leiskuvaksi liekiksi ja kallioksi ja mustaharjaiseksi leijonaksi ja pitkäksi, komeaksi puuksi. Mutta minä pidin yhä häntä käsissäni ehkä päästänyt, kunnes hän otti jälleen oman



muotonsa, ja sitten minä vein hänet isäni taloon ja voitin hänet puolisokseni. Ja kaikki Olympon hallitsijat tulivat meidän häihimme ja taivas ja maa iloitsi, kun Taivahinen otti puolisokseen kuolevaisen miehen. Ja sallikaa minun nyt nähdä poikaani; sillä usein en häntä saa nähdä täällä maan päällä: mainehikas hänestä tulee, mutta lyhytikäinen ja hän on kuoleva nuoruutensa kukoistuksessa.»

Niin Tiifys perämies laski heidät rannalle Peelionin kallioiden alle; ja he kulkivat ylös vuorta halki jylhien hongikkojen Kentaurin luolaa kohden.

Ja he saapuivat lumipeitteisen kukkulan juurelle ja astuivat luolan hämärään saliin; ja näkivät ison Kentaurin makaavan ja oikovan jyrkeviä jäseniään kalliolla; ja hänen vieressään seiso i Akhilleus, tuo lapsi, jota ei mikään teräsase voinut haavottaa, ja soitti perin ihanasti harpuansa, sillävälin kuin Kheeroon häntä hymyillen kuunteli.

Silloin Kheeroon hypähti ylös ja lausui heidät tervetulleiksi ja suuteli heitä kutakin ja asetti heidän eteensä juhla-aterian, sianlihaa, hirvenpaistia ja hyvää viiniä; ja nuori Akhilleus palveli heitä ja kantoi kultaista maljaa ympäri. Ja illallisen jälkeen uroot taputtivat käsiänsä ja tahtoivat Orfeuta laulamaan; mutta hän kieltäytyi ja sanoi: »Kuinka minä, joka olen nuorempi, laulaisin ennen kuin meidän iäkäs isäntämme?» Niin he tahtoivat Kheeroon laulamaan ja Akhilleus toi hänelle harpun; ja Kheeroon alotti ihmeellisen laulun; kuuluisan tarinan muinaisista ajoista, Kentaurien ja Lapithien taistelusta, jonka ehkä vielä saatte nähdä marmoriin hakattuna. Hän lauloi kuinka hänen veljensä joutuivat hulluudessaan perikatoon, kun he olivat päihtyneet viinistä; ja kuinka he ja uroot tappelivat kynsin ja hampain ja viinipikarin; ja kuinka he raivoissaan kiskoivat honkia maasta ja viskoivat suuria kivilohkareita, niin että vuoret kumisivat tappelusta ja laajat alat maata hävitettiin; ja kuinka viimein Lapithit karkottivat heidät asuinpaikoiltaan Thesalian hedelmällisille lakeuksille Pindos vuoren yksinäisiin

rotkoihin, niin että Kheeroon jäi ypä yksikseen. Ja uroot ylistivät hänen lauluansa oikein sydämensä pohjasta, sillä muutamat heistä olivat olleet mukana tuossa suuressa taistelussa.

Sitten Orfeus otti lyyransa ja lauloi Kaaoksesta ja tämän ihmeellisen maailman luomisesta ja kuinka kaiken alkuna oli Rakkaus, joka ei voinut elää yksin syvyyksissä. Ja kun hän lauloi, niin hänen äänensä kohosi luolasta yli kallioiden ja puiden latvojen ja tammi- ja honkanotkojen. Ja puut kumarsivat alas päänsä, kun he kuuluivat hänen laulunsa ja harmaat kalliot halkeilivat ja kaikuiivat ja metsän pedot hiipivät lähelle kuuntelemaan, ja linnut jättivät pesänsä ja leijailivat luolan ympärillä. Ja vanha Kheeroon taputti käsiänsä ja tömisti kavioidensa tannerta tuon ihmeellisen laulun tenhoamana.

Sitten Peeleus suuteli poikaansa ja itki häntä, ja uroot menivät alas laivalleen; ja Kheeroon tuli heitä saattamaan ja itki ja suuteli heitä kutakin erikseen ja siunasi heitä ja lupasi heille suurta mainetta. Ja uroot itkivät, kun he jättivät Kheeroonin, siksi kuin heidän jalot sydämensä eivät jaksaneet itkeä enempää; sillä hän oli ystävällinen ja oikeutta harrastava ja hurskas ja viisaampi kuin kaikki eläimet ja ihmiset. Ja sitten Kentauri nousi eräälle kukkulalle ja rukoili heidän edestään, että he saisivat terveinä ja reippaina palata kotiin; ja uroot soutivat pois päin ja katselivat häntä, kun hän seisoi rantakalliolla isot kädet kohotettuina taivasta kohden ja valkeat hapsset liehuen tuulessa; ja he jännittivät silmiänsä ja katselivat häntä, niin kauan kuin vähänkin saattoivat nähdä, sillä he tunsivat sydämissään, että eivät he saisi häntä enää milloinkaan nähdä.

Niin he soutivat yli pitkän, hyrskyisen meren ohi Olympon, Taivahisten asuinpaikan ja ohi Athoon metsärantaisten lahtien ja Samothraakeen pyhän saaren; ja he purjehtivat ohi Leemnos saaren Helleespontoon ja läpi Abydon kaidan salmen ja niin eteenpäin Propontiiseen



asti, jota me nyt nimitämme Marmara mereksi. Ja siellä he tapasivat Kytsikon, Dolioonien hallitsijan, joka, — niin runot kertovat, — oli Aineiaan poika, tuon jalon uroon, josta vielä joskus saatte kuulla monta tarinaa. Sillä Homeeros kertoo meille, kuinka Aineias taisteli Troijan luona, ja Vergilius kuinka hän purjehti pois ja perusti Rooman; ja viime aikoihin asti on luultu että hänestä vanhat brittiläiset kuninkaatkun polveutuivat. Ja Kytsikos lausui uroot tervetulleiksi, sillä hänen isänsä oli ollut Kheiroonin oppilaita; niin hän lausui heidät tervetulleiksi ja kestitsi heitä ja varusti heidän laivansa viljalla ja viinillä ja vaipoilla ja peitteillä — niin runot kertovat — ja paidoilla, joiden tarpeessa uroot epäilemättä olivatkin.

Mutta yöllä, kun uroot makasivat, heidän päälle karkasi hirmuisia miehiä, jotka elivät vuorilla karkujen kanssa; he olivat näöltään kuin Titaanit tai Giganit, sillä heillä oli kuusi käsivartta kullakin ja he käyttivät aseinaan nuoria kuusi- ja mäntypuita. Mutta Heeraklees tappoi heidät kaikki ennen aamua kuolettavilla myrkkynuolillaan; mutta heidän joukossaan hän pimeässä surmasi Kytsikonkin, tuon vieraanvaraisen ruhtinaan.

Sitten uroot menivät laivaansa ja asettuivat airoilleen, ja Tiifys käski heidän heittää maalle varppiköydet ja lähteä rannalta. Mutta hänen puhuessaan tuulenpuuska tuli ja riehui Argoon ympärillä ja sekotti köydet, niin ett'ei kukaan voinut niitä irrottaa. Silloin Tiifys heitti peräsimen kädestään ja huusi: »Tämä tulee jumalilta ylhäältä». Mutta Iaasoon meni kokkaan ja kysyi neuvoa taikaoksalta.

Silloin taikaoksa puhui ja vastasi: »Tämä tapahtuu senvuoksi, että olette surmanneet ystäväenne Kytsikon. Teidän täytyy lepyttää hänen henkensä, taikka ette milloinkaan pääse lähtemään tältä rannikolta.»

Iaasoon palasi murheissaan kokasta ja kertoi uroille mitä oli kuullut. Ja he hyppäsivät rannalle ja etsivät

aamuun asti; ja aamun koittaessa he löysivät noiden hirveiden petojen ruumiiden keskeltä Kytsikon ruumiin yltä yleensä vereen ja tomuun tahrantuneena. Ja he itkivät vieraanvaraista isäntäänsä ja panivat hänet kauniille vuoteelle ja loivat korkean kummun ylitsensä ja uhrasivat mustia lampaita hänen haudallaan, ja Orfeus lauloi hänelle lumoavan tenholaulun, jotta hänen henkensä olisi saanut rauhan. Ja sitten he pitivät kilpaleikkejä haudalla sen ajan tavan mukaan, ja Iaasoon antoi palkinnon jokaiselle voittajalle. Ankaiolle hän antoi kultaisen pikarin, sillä hän paini parhaiten kaikista, ja Heeraklees sai hopeaisen maljan, sillä hän oli kaikista väkevin; ja Kastoor, joka ratsasti parhaiten, sai kultaisen kypärin; ja Polydeukes, paras nyrkkitaistelija, sai kauniisti kirjailun maton ja Orfeus sai palkaksi laulustansa kultasiipisen sandaalin. Mutta Iaasoon oli itse paras kaikista jousimiehistä ja Minyain uroot seppelöivät hänet oliivisepeleellä; ja sitten — niin runot kertovat — kunnan Kytsikon henki leppyi, ja uroot saattoivat jatkaa rauhassa matkaansa.

Mutta kun Kytsikon vaimo kuuli, että hänen miehensä oli kuollut, niin hänkin kuoli surusta; ja hänen kyyneleistään syntyi kirkasvetinen lähde, joka kumpusi koko vuoden umpeensa.

Sitten uroot soutivat pois — niin runot kertovat — pitkin Mysian rannikkoa, ja ohi Rhyndakos joen suun, kunnes he saapuivat somalle lahdelle, jota Arganthoonion pitkä harjanteet ja korkeat basalttikalliot suojelevat. Ja siellä he laskivat laivansa rantaan keltaiselle hiekalle ja käärivät kokoon purjeet ja ottivat alas maston ja sitoivat sen kiinni tukipuuhan. Ja sitten he laskivat alas köysiportaat ja menivät maihin urheilemaan ja lepäämään.

Ja siellä Heeraklees meni jousi kädessä metsään ajamaan villiä peuroja. Ja Hylas, tuo kaunis poika, hiipi hänen perässään ja seurasi häntä salaa, kunnes hän eksi rotkoihin ja istahti väsyneenä lepäämään metsä-



lammen partaalle; ja siellä vesinymfit tulivat häntä katselemaan ja rakastuivat häneen ja veivät hänet syvälle lammen pohjaan leikkikumppanikseen, elämään iäti nuorena ja onnellisena. Ja Heeraklees haki häntä turhaan ja huusi hänen nimeänsä niin että vuoret kaikuivat. Mutta Hylas, syvällä läikkyvän lammen pohjassa, ei kuullut hänen ääntänsä. Ja sillä aikaa kuin Heeraklees samoili metsiä häntä hakien, niin nousi hyvä purjetuuli, eikä Heerakleeta löydetty mistään; ja Argoo purjehti pois ja jätti Heerakleen, eikä hän saanut koskaan nähdä jaloa Faasis virtaa.

Sitten Minyalaiset tulivat kurjaan maahan, jossa Amykos jättiläinen hallitsi eikä pitänyt ensinkään lukua Zeun laeista, vaan vaati kaikki muukalaiset kanssaan nyrkkitaisteluun ja surmasi kaikki, jotka hän voitti. Mutta Polydeukes, tuo suuri nyrkkitaistelija, antoi hänelle niin ankaran iskun, ett'ei hän koskaan ennen ollut sellaista saanut ja surmasi hänet; ja sitten Minyalaiset purjehtivat edelleen ylös Bosporos salmea, kunnes saapuivat Fineun, tuon julman Bithyynian kuninkaan kaupunkiin. Sillä Zeetes ja Kalais olivat pyytäneet Iasoonia laskemaan maihin sinne, syystä että heillä oli siellä työ tehtävänä.

Ja he laskivat rannalle ja kulkivat kaupunkia kohden läpi metsien, jotka olivat aivan valkosina lumesta; ja Fineus tuli heitä vastaan laiha ja surkean näkösenä ja sanoi: »Tervetultuanne, jalot uroot, tänne kurjuuden pesään, tänne rajujen tuulten ja pakkasen maahan; koe-tan kestitä teitä minkä parhaiten voin». Ja hän vei heidät sisään ja asetti ruokaa heidän eteensä; mutta ennenkuin he ennättivät koskeakaan ruokaan, niin tuli lentäen kaksi kauheata hirviötä, joiden kaltaisia he eivät koskaan ennen olleet nähneet; sillä niillä oli kauniiden neitojen kasvot ja hiukset, mutta haukkojen siivet ja kynnet; ja ne kaappasivat ruuan pöydällä ja lensivät räähkyen pois yli kattojen.

Silloin Fineus löi rintaansa ja huusi: »Ne ovat Harpyjia, nimeltä Tuuliaispää ja Nopsajalka, Thamaan

ja Elektra nymfin tyttäriä, ja ne ryöstävät meitä yötä ja päivää. Ne veivät pois Pandareon tyttäret, joita kaikki jumalat olivat siunanneet; sillä Afrodiitee ruokki heitä Olympolla hunajalla ja maidolla ja viinillä; ja Heera antoi heille kauneutta ja viisautta, ja Atheenee opetti heille kaikkia taiteita; mutta kun he tulivat omiin häihinsä, niin Harpyiat sieppasivat heidät molemmat ja veivät heidät orjiksi Erinnyoille, kurjuudessa elämään koko ikänsä. Ja nyt nuo Harpyiat vainoavat minua ja minun kansaani ja Bosporoa kauheilla myrskyillä, ja sieppaavat pois meidän ruokamme pöydiltämme, niin että me näännymme nälkään kaiken rikkautemme keskellä.

Silloin nousivat Zeetes ja Kalais, Pohjatuulen siivekkäät pojat, ja sanoivat: »Etkö tunne meitä, Fineus, ja näitä siipiä, jotka kasvavat selästämme?» Ja Fineus peitti kauhuissaan kasvonsa; mutta hän ei vastannut sanaakaan.

»Koska sinä olet ollut petturi, Fineus, niin Harpyiat sinua yötä ja päivää vainoavat. Missä on meidän sisaremme Kleopatra, sinun vaimosi, jota sinä pidät vankeudessa? Ja missä ovat hänen molemmat lapsensa, jotka sinä raivoissasi teit sokeiksi sen häijyn naisen pyynnöstä ja heitit kallioille kuolemaan? Vanno meille, että teet oikeutta sisarellemme, ja heität ulos huoneestasi tuon ilkeän naisen; silloin me tahdomme vapauttaa sinut kiusaajistasi ja karkottaa nuo vihuri-immet etelään; mutta joll'et lupaa, niin me puhkaisemme sinulta silmät, niinkuin sinä puhkaisit omilta pojiltasi.»

Silloin Fineus vannoi heille kovan valan ja ajoi pois tuon ilkeän naisen; ja Iaasoon otti nuo molemmat lapsiraukat ja paransi heidän silmänsä taikayrteillä.

Mutta Zeetes ja Kalais nousivat surullisina seisomaan ja sanoivat: »Hyvästi jääkää nyt, uroot kaikki; hyvästi jääkää rakkaat kumppanimme, joiden kera ennen muinoin leikimme Peelionin päivänpaisteisilla rinteillä; sillä kova kohtalo on meille annettu, ja se päivä on viimein tullut, jolloin meidän täytyy ruveta ajamaan takaa



vihuri-impä yli maiden ja merien; ja jos me saamme ne kiinni, niin ne kuolevat, mutta muutoin pitää meidän itse kuolla.»

Silloin kaikki uroot itkivät; mutta nuo molemmat nuorukaiset lehahtivat lentoon ja kohosivat korkealle ilmaan Harpyjia takaa ajamaan, ja tuulien taistelu alkoi.

Ja uroot olivat ääneti ja vapisivat, kun he kuului vihurien kiljunnan, ja palatsi horjui perustuksissaan ja koko kaupunki, ja suuria kiviä lohkeili kallioista ja metsien hongat kallistuivat maahan, pohjoseen ja etelään ja itään ja länteen, ja Bosporos vaahtosi valkosena, ja pilvet musertuivat kallioihin.

Mutta viimein taistelu taukosi, ja Harpyiat pakenivat rääkyen etelää kohden, ja Pohjatuulen pojat syöksivät heidän jälkeensä ja toivat kirkasta päivänpaistetta kaikkialle mistä kulkivat. Monta monituista penikulmaa he kulkivat yli kaikkien Kykladien ja kauas lounaiseen poikki Hellaan, kunnes he tulivat Ioonian merelle ja siellä he hyökkäsivät Akheloo'os joen laskusuulla olevien Ekhnades saarten kimppuun, ja noita saaria nimettiin monta sataa vuotta Vihurisaariksi. Mutta minne Zeetes ja Kalais lopulta joutuivat, sitä en tiedä, sillä uroot eivät nähneet heitä koskaan enää. Toiset sanovat että Heerakles kohtasi heidät ja joutui riitaan heidän kanssansa ja surmasi heidät nuolillaan; toiset taas sanovat että he nähtyivät kesäauringon helteeseen ja että Auringonjumala hautasi heidät Kykladeille kauniille Teenos saarelle, ja heidän hautansa oli siellä nähtävänä monta sataa vuotta ja sillä haudalla oli patsas, joka kääntyi jokaisen tuulen mukaan. Mutta nuo raivoiset myrskyt ja vihurit ovat vainonneet Bosporoa tähän päivään asti.

Mutta Argonautat purjehtivat itään päin ja ulos aavalle merelle, jota me nyt nimitämme Mustaksi mereksi, mutta silloin sitä nimitettiin Eukseinoksi. Eikä yksikään Helleeni ollut silloin vielä sen vesiä purjehtinut, ja kaikki pelkäsivät sitä kammottavaa merta ja sen kareja ja

matalikkoja ja sumuja ja purevia, jäädyttävän kylmiä myrskytuulia; ja siitä kerrottiin kummia juttuja, kokonaan perättömiä taikka puoleksi tosia, kuinka se ulottui pohjosesa aina maailman loppuun ja sakeaan Mäddänneeseen mereen ja ikuiseen yöhön ja kuoleman valtakuntaan asti. Niin uroot vapisivat kaikesta uljuudestaan huolimatta saapuessaan tuolle myrskyävälle Mustalle merelle ja nähdessään sen ääretönnä leviävän edessään niin kauas kuin silmä kantoi.

Ja ensiksi puhui Orfeus ja varoitti heitä: »Nyt me tulemme niille liikkuville sinisille kallioille, joista minua varoitti äitini, Kalliopee, tuo kuolematon Muusa».

Ja pian he näkivätkin sinisten kallioiden loistavan kuin lasisten linnojen ja tornien, ja niistä lähti jääkylmä viima, joka värisytti kaikkien uroiden sydämiä. Ja kun he lähenivät, niin he saattoivat nähdä, kuinka ne keikkuivat halkoessaan meren pitkiä aaltoja ja kuinka ne rytisten iskivät yhteen, niin että jyrinä kuului kauas kaikille suunnille. Meri ryöpsähti korkeaksi patsaaksi niiden välissä ja kihisi ja kuohui valkosena vaahtona niiden ympärillä; ja niiden huiput heilahtivat korkealle ilmaan tuulen kiitäessä vinkuen niiden lomitse.

Pelko valtasi uroiden mielet, ja sydän kurkussa he nojasivat airoihinsa; mutta Orfeus huusi Tiifys perämiehelle: »Niiden välistä meidän täytyy kulkea; katso eikö siellä näy mitään aukkoa, josta pääsisi kulkemaan, ja ole rohkea, sillä Heera on meidän kanssamme.» Mutta Tiifys, tuo taitava perämies, seisoi ääneti, suu tiviisti suljettuna, kunnes hän näki haikaran lentävän maston tasalla kohden kallioita ja leijailevan hetkisen niiden edessä ikäänkuin hakien läpimenopaikkaa. Silloin hän huusi: »Heera on lähettänyt meille luotsin; seuratkamme tuota viisasta lintua».

Silloin haikara räpytteli hetken aikaa edes takaisin, kunnes se huomasi piilossa olevan aukon, ja syöksähti siihen kuin nuoli, uroiden odottaessa mitä tapahtuisi.



Ja siniset vuoret jysähtivät yhteen, kun lintu nopeasti lensi niiden läpitse; mutta ne repäsivät vain yhden höyhenen sen pyröstöstä ja törmättyään yhteen ne taas ponnahtivat kauas erilleen toisistansa.

Silloin Tiifys rohkaisi uroita ja he hurrasivat; ja aivot taipuivat kuin pajunvitsat heidän käsissään, kun he syöksyivät noiden yhteen lankeavien jäävuorien ja kuoleman kylmien, sinisten huulten väliin. Mutta ennenkuin vuoret taas ennättivät törmätä yhteen, niin he olivat päässeet niiden läpitse ja sousivat vahinkoa kärsimättä aukeata merta.

Ja sen jälkeen he purjehtivat monta vaivaa ja vastusta kokien pitkin Aasian rannikkoa ohi Mustan niemen ja Thynojen maan, jossa vuolas Thymbrios ja kalarikas Sangarios virta purkavat vetensä Eukseinoon, ja viimein he tulivat Susi virralle ja vieraanvaraisen Susi kuninkaan luo. Ja siellä kuoli kaksi uljasta urosta, Idmoon ja Tiifys, tuo viisas perämies. Toinen kuoli ilkeään tautiin ja toisen tappoi villisika. Niin uroot loivat kummun heidän ylitsensä ja pystyttivät airon kummun huipulle ja jättivät heidät sinne yhdessä nukkumaan kaukaiselle Lykian rannikolle. Mutta Iidaas tappoi villisian ja kosti Tiifyn kuoleman; ja Ankaios tarttui peräsimeen ja asettui Tiifyn sijalle ja ohjasi itää kohden.

Ja he purjehtivat ohi Sinoopeen ja monen mahtavan virran suun ja ohi monen barbaariheimon ja Amatsoonien, noiden Idän sotaisten naisten, alueiden, kunnes he kuuluivat alasinten kalketta ja palkeiden puhkunaa, jota jatkui kaiken yötä, ja näkivät kuinka pajan tulet säihkyivät säkeniä lennätellen vuoren rotkojen pimeydessä; sillä he olivat saapuneet Khalybein asuinpaikoille, noiden iäti väsymättömien seppien, jotka palvelevat julmaa sodan jumalaa Aareeta takoen aseita yötä ja päivää.

Ja päivän koittaessa he katsoivat itään ja puoli-  
tiessä meren ja taivaan välillä he näkivät lumipeitteisten  
vuorenhuippujen törröttävän ja hohtavan huikaisevan

valkosina pilvien yläpuolella. Ja he ymmärsivät tullessa Kaukasoon, kaiken maailman loppuun, Kaukasoon, joka on korkein kaikista vuorista ja kaikkien Idän jokien isä. Sen huipulla makaa kallioon kahlehdittuna Titaani, jonka sydäntä korppikotka raatelee, ja sen juurella jylhät metsät ympäriöivät Kolkhiin salaperäistä maata.

Ja he soutivat kolme päivää itää kohden ja yhä korkeammalle kohosi Kaukasos heidän edessänsä, ja viimein he näkivät tumman Faasis virran syöksyvän päistikkaa mereen ja Aieetes kuninkaan, Auringon pojan, kultaisten kattojen kimaltelevan puiden yli.

Silloin Ankaios perämies puhui ja sanoi: »Me olemme nyt viimeinkin päässeet päämaaliimme, sillä tuolla näkyvät Aieeteen katot ja ne metsät, joissa kaikki myrkyt kasvavat; mutta kuka saattaa meille sanoa, mihin niistä Kultainen talja on kätkeyty? Monta vaivaa ja vastusta meidän täytyy vielä kokea, ennenkuin sen löydämme ja saamme viedyksi kotia Kreikkaan.»

Mutta Iaasoon rohkaisi uroita, sillä hänen mielensä oli uljas ja miehuullinen; ja hän sanoi: »Tahdonpa mennä yksin Aieeteen luokse, niin Auringon poika kuin hän onkin, ja koetan taivuttaa hänet kauniilla sanoilla. Se on parempi kuin että menemme sinne kaikin ja joudumme heti kahakkaan.» Mutta Minyalaiset eivät tahtoneet jäädä jälkeen, ja niin he soutivat rohkeasti ylös jokea.

Ja Aieetes näki unen, ja se täytti hänen sydämensä pelolla. Hän näki unessa loistavan tähden, joka putosi hänen tyttärensä helmaan; ja hänen tyttärensä Medeia otti sen iloissaan vastaan ja vei sen virran rannalle ja heitti sen veteen ja vuolas virta vei sen mukanaan kauas Eukseinos mereen.

Silloin hän hypähti ylös peloissaan ja käski palvelijoihinsa tuoda hänen vaununsa, jotta hän ajaisi alas joen rannalle ja lepyttäisi nymfit ja uroot, joiden henget kummittelivat virran äyräillä. Niin hän meni alas joelle kultaisissa vaunuissaan, ja hänen rinnallaan istuivat hänen



tyttärensä, Medeia, tuo kaunis velhotyttö, ja Khalkiopee, joka oli ollut Frikson puolisona, ja hänen perässään tuli suuri joukko palvelijoita ja sotamiehiä, sillä hän oli rikas ja mahtava ruhtinas.

Ja kun hän ajoi alas ruokoiselle rannalle, niin hän näki Argoon liukuvan pitkin jokivartta ja siinä uroita monen monta, kauniita ja voimakkaan näköisiä kuin Taivahiset aseineen ja panssaripaitoineen, jotka kiilsivät ja kimaltelivat läpi joen valkosen usvan nousevan aurigon valossa. Mutta komein kaikista oli Iaasoon; sillä Heera rakasti häntä ja oli antanut hänelle kauneutta ja pituutta ja pelottavaa miehuutta.

Ja kun he lähestyivät toisiaan ja katsoivat toisiansa silmästä silmään, niin uroot tunsivat pelkoa Aieeteeta kohtaan, kun tämä tuli vaunuissaan hohtaen kuin itse isänsä, loistava Aurinko; sillä hänen vaatteensa olivat kalliista kultakankaasta ja hänen diadeeminsa säihkyi kuin tuli; ja kädessään hän piti jalokivillä koristettua valtikkaa, joka tuikahteli kuin tähdet; ja kopeasti hän heitä katseli kulmainsa alta, ja kopeasti ja kovalla äänellä hän puhui:

»Keitä te olette ja mitä varten te olette tulleet tänne Kytaiän rannoille? Ettekö ensinkään välitä minun vallastani ja kansastani, Kolkhilaisista, jotka minua palvelevat eivätkä vielä koskaan uupuneet taistelussa ja jotka kyllä tietävät, kuinka on otettava vastaan hyökkääjöitä?»

Ja uroot istuivat hetken vaiti tuon iäkkään kuninkaan kasvojen edessä. Mutta Heera, tuo kunnianarvoisa jumalatar, antoi Iaasoonille rohkeutta, ja tämä nousi seisomaan ja huusi vastaukseksi: »Me emme ole merirosvoja emmekä laittomia miehiä. Me emme ole tulleet ryöstämään emmekä hävittämään emmekä ottamaan orjia sinun maastasi; vaan minun setäni, Poseidoonin poika, Minyain kuningas Pelias on lähettänyt minut hakemaan Kultaista taljaa ja tuomaan sen kotia. Eivätkä nämä toisetkaan, minun uljaat kumppanini, ole mitään maineet-

tomia miehiä; sillä toiset heistä ovat Taivahisten poikia ja toiset maankuuluja uroita. Emmekä mekään konsanaan kesken uuvu taistelussa ja osaamme mekin antaa iskuja ja ottaa niitä vastaan. Mutta nyt me haluamme olla vieraina sinun pöydässäsi, sillä se on parempi mollemmin puolin.»

Silloin Aieeten viha kuohahti kuin rajutuuli ja hänen silmänsä iskivät tulta Iaasoonin puhetta kuullessaan; mutta hän painoi kiukkunsa syvälle sydämensä pohjaan ja puhui lempeästi ja viekkaasti:

»Jos te tahdotte Kolkhilaisten kanssa tapella taljasta, niin silloin monen miehen täytyy kuolla. Mutta tahtoisitteko tosiaankin tappelemalla voittaa tuon taljan minulta? Niin vähän kuin teitä on, että helposti teidät saatan voittaa ja lastata laivanne teidän ruumiillanne. Jos tahtoisitte kuulla minun neuvoani, niin huomaisitte paljo paremmaksi, että valitsisitte parhaimman miehen joukostanne tekemään niitä töitä, jotka minä hänelle määrään. Silloin minä annan hänelle Kultaisen taljan palkaksi ja te saatte kaikki suurta kunniaa osaksenne.»

Niin sanottuaan hän käänsi hevosensa ja ajoi ääneti takaisin kaupunkiinsa. Ja Minyain uroot istuivat ääneti murheissansa ja kaipasivat Heerakleeta ja hänen voimaansa; sillä ei ollut hyvä mennä noita tuhansia Kolkhlaisia vastaan koettelemaan pelottavaa sotaonnea.

Mutta Khalkiopee, Frikson leski, palasi itkien kaupunkiin; sillä hänen mieleensä muistui Minyalainen puolisonsa ja kaikki nuoruutensa ilot, kun hän katseli hänen heimolaistensa kauniita kasvoja ja heidän pitkiä kultakiharoitaan. Ja hän kuiskasi sisarelleen Medeialle: »Miksikä pitäisi noiden kaikkien uljaiden miesten kuoleman? Minkätähden ei isäni anna heille taljaa, niin että puolisoni henki pääsisi rauhaan?»

Ja Medeia sääli sydämessään uroita, ja Iaasoonia enin kaikista; ja hän vastasi: »Meidän isämme on julma ja hirmuinen, ja kukapa saattaa voittaa Kultaista taljaa?»



Mutta Khalkiopee sanoi: »Nuo miehet eivät ole meidän miestemme kaltaisia; ei ole olemassa mitään, jota he eivät uskaltaisi tai tekisi».

Ja Medeia ajatteli Iaasoonia ja hänen uljasta ryhtiänsä ja sanoi: »Jos heidän joukossaan olisi edes yksikin uskalias mies, niin saattaisin näyttää hänelle, kuinka talja olisi voitettavissa».

Niin he menivät iltahämyssä alas jokivarrelle, Khalkiopee ja noitatyttö Medeia ja Argos, Frikson poika. Ja Argos poikainen hiipi edellä pitkin kaislikkoja, kunnes hän löysi uroot, jotka nukkuivat laivansa tuhdoilla jokikäyrään kyljessä, sillävälän kuin Iaasoon piti vahtia ja nojasi syvissä mietteissä keihääseensä. Ja silloin poika meni Iaasoonin luo ja sanoi:

»Minä olen sinun serkkusi Frikson poika; ja äitini Khalkiopee odottaa sinua puhuakseen kanssasi Kultaisesta taljasta.»

Silloin Iaasoon meni rohkeasti pojan mukana ja tapasi molemmat kuninkaantytöt odottamassa rannalla; ja kun Khalkiopee näki Iaasoonin, niin hän itki ja huusi:

»Voi, rakastetun puolisoni serkku, lähde kotiisi, ennenkuin joudat surman suuhun!»

»Huonoa olisi nyt lähteä kotiin, ihana prinsessa, turhaanhan olisimme silloin purjehtineet kaikki nämät meret.» Silloin molemmat prinsessat pyysivät ja rukosivat häntä lähtemään; mutta Iaasoon sanoi: »Liian myöhäistä on enää lähteä!»

»Mutta sinä et tiedä», Medeia sanoi, »mitä kaikkea sen täytyy tehdä, joka tahtoo taljan voittaa. Hänen täytyy kesyttää kaksi vaskisorkkaista härkää, jotka syökevät tulta kidoistaan, ja niillä hänen täytyy ennen iltaa kyntää neljä auranalaa Aarees jumalan peltoa; ja vakoihin hänen täytyy kylvää käärmeen hampaista, ja niistä putkahtaa aseellinen mies jokaisesta hampaasta. Sitten hänen täytyy taistella kaikkia noita sotilaita vastaan; ja vähän se häntä hyödyttää, vaikka hän ne voittaisikin,

sillä taljaa vartioitsee lokikäärme, paljon suurempi kuin suurin vuoriston honka; ja sen käärmeen ruumiin yli sinun täytyy kulkea, jos mielit Kultaisen taljan anastaa.»

Silloin Iaasoon nauroi katkerasti: »Väärin tuota taljaa täällä on pidetty, ja vääryyttä harjoittava ja laiton kuningas sitä on pitänyt; ja väärin minun täytyy kuolla nuoruuteni kukoistuksessa, sillä ennenkuin aurinko toistamiseen laskee, tahdon ryhtyä tuohon yritykseen.»

Silloin Medeia vapisi ja sanoi: »Kukaan kuolevainen ei voi sitä taljaa saada käsiinsä, joll'en minä opasta häntä. Sillä sen ympärillä, joen tuolla puolen on täyttä yhdeksää kyynärää korkea muuri tornineen ja pylväineen ja jykevine kolminkertaisine vaskiporttineen; ja porttien yläpuolella muuri on holvattu, ja holvin päällä on kultaiset sakarat. Ja porttikäytävän päällä istuu Brimoo velho, tuo metsien hurja valtiatar, ja heiluttaa männynrunkoa kädessään, sillävälän kuin hänen häijyt koiransa ulvovat muurin ympärillä. Kukaan ei uskalla häntä lähestyä, eikä katsoa häneen, paitsi minä, hänen papittarensa, ja hän vartioitsee maata laajalti ympärinsä, niin ett'ei yksikään muukalainen pääse lähestymään.»

»Ei ole muuria niin korkeata, ett'ei sen yli viimein kiivetä, eikä metsää niin tiheätä, ett'ei sen läpi saata ryömiä; ei käärmettä niin kavalaa, ett'ei sitä saa lumotuksi eikä velhonaista niin julmaa, ett'ei sitä saa kauliilla sanoilla kiehotuksi; ja minä olen voittava Kultaisen taljan, jos vaan muuan viisas neito antaa apuansa uljaille miehille.»

Ja hän katsoi viekkaasti Medeiaan ja kiinnitti häneen loistavat silmänsä, kunnes tyttö punastui ja värisi ja sanoi:

»Kuka uskaltaa uhmata härkien tulista hengitystä ja taistella kymmentä tuhatta aseellista miestä vastaan?»

»Se, jota sinä autat», Iaasoon sanoi imarrellaan, »sillä sinun maineesi on levinnyt yli kaiken maan piirin. Sinähän olet velhojen kuningatar, vielä viisaampi, kuin



sisaresi Kirkee, joka asuu ihanalla saarellaan kaukana Lännessä.»

»Jospa olisinkin Kirkee sisareni luona tuolla hänen kauniilla Länsimeren saarellaan, kaukana vaikeista kiusauksista ja ajatuksista, jotka raatelevat sydäntäni! Mutta jos niin täytyy tapahtua — sillä minkätähden sinun pitäisi kuolla — niin minulla on tässä voidetta; olen valmistanut sen taikavoimaisista jääkukkasista, jotka puhkesivat Promeetheun haavoista ylhäällä Kaukasos vuoren autioilla lumikentillä pilvien tuolla puolen. Voitele itsesi sillä, niin sinä saat seitsemän miehen voiman; ja voitele sillä kilpesi, niin ei tuli eikä vesi saata sinua vahingoittaa. Mutta mitä alat, se sinun pitää lopettaa ennen auringonlaskua, sillä sen voima kestää vain yhden päivän. Ja voitele sillä kypärisi, ennenkuin kylvät käärmeen hampaat; ja kun nuo Maaemon pojat hyppäävät pystyyn, niin heitä kypärisi heidän keskellensä, ja silloin nuo Sodan jumalan vainion kuolevaiset sikiöt karkaavat toistensa kimppuun ja tuhoavat toinen toisensa.»

Silloin Iaasoon lankesi polvilleen hänen eteensä ja kiitti häntä ja suuteli hänen käsiään; ja tyttö antoi hänelle voideastian ja kiirehti vapisten pois läpi kaislikon. Ja Iaasoon kertoi kumppaneilleen mitä oli tapahtunut, ja näytti heille voiderasian; ja kaikki iloitsivat paitsi Iidaas, joka joutui aivan pois suunniltaan kateudesta.

Ja auringon noustessa Iaasoon meni ja kylpi joessa, ja voiteli itsensä kiireestä kantapäähän voiteella ja kilpensä ja kypärinsä ja aseensa ja pyysi tovereitansa koettelemaan taikakeinon vaikutusta. Silloin uroot koettivat katkaista hänen keihästänsä, mutta se oli kova ja jäykkä kuin rautatanko; ja Iidaas iski häntä kiukkuisesti miekallaan, mutta miekan terä kalskahti kappaleiksi ja lensi vasten hänen omia kasvojansa. Sitten uroot heittivät keihäänsä hänen kilpeensä, mutta keihäiden kärjet käpristyivät kuin lyijy; ja Kaineus koetti työntää häntä, mutta hän ei liikahtanutkaan paikaltansa; ja Polydeukees antoi

hänelle nyrkillään iskun, joka olisi tappanut häränkin, mutta Iaasoon vain naurahti, ja uroot tanssivat iloissaan hänen ympärillään; ja itse hän hyppi ja juoksi ja huusi ihastuksissaan äärettömästä voimastansa, kunnes aurinko nousi ja oli aika mennä kaupunkiin ja vaatia Aieetea täyttämään lupauksensa.

Niin Iaasoon lähetti Telamoonin ja Aithalideen sanomaan Aieeteelle, että hän oli valmis taisteluun; ja he menivät ohi marmorimuurien ja kultaisten kattojen alitse ja astuivat Aieetes kuninkaan saliin, ja Aieetes kalpeni kiukusta.

»Täytä lupauksesi, loistavan Auringon poika. Anna meille käärmeen hampaat ja päästä irti tulikitaiset härkäsi; sillä me olemme löytäneet keskuudestamme sankarin, joka saattaa voittoa Kultaisen taljan.»

Ja Aieetes puri huuliaan, sillä hän oli kuvitellut mielessänsä, että uroot olisivat paenneet yöllä; mutta hän ei saattanut peruuttaa antamaansa lupausta ja niin hän antoi heille käärmeen hampaat.

Sitten hän käski tuoda vaununsa ja hevosensa ja lähetti airueita läpi koko kaupungin, ja kaikki kansa tuli hänen kerallaan kauhean Sodan jumalan kentälle.

Ja siellä Aieetes istui valtaistuimelleen ja hänen soturinsa asettuivat molemmin puolin, ja niitä oli monta kymmentä tuhatta miestä, kiireestä kantapäähän puettuina teräksisiin panssaripaitoihin. Ja kaikki kansa ja naiset kiipesivät kaikkiin ikkunoihin ja muureille ja valleille; ja Minyain uroot seisoivat yhdessä, kuin näpeä kourallinen tuon suuren vihollisjoukon keskellä.

Ja Khalkiopee oli siellä ja vapiseva Argos poika ja Medeia, tarkasti huntuunsa peitettynä; mutta Aieetes ei tietänyt, että hän mutisi voimakkaita loitsuja huuliensa välistä.

Silloin Iaasoon huusi: »Täytä lupauksesi, ja anna tulikitaiten härkiesi tulla esille».



Silloin Aieetes käski avata portit, ja taikahärät juoksivat esiin. Ja niiden vaskiset sorkat kalisivat maata vasten ja tulenliekkejä leiskui niiden sieramista, kun ne sarvet sojossa ryntäsivät Iasoonia kohden; mutta Iasoon ei väistynyt askeltakaan. Niiden tulinen hengitys peitti hänet, mutta se ei kärventänyt hiuskarvaakaan hänen päästään, ja härät pysähtyivät äkkiä ja värisivät, kun Medeia alotti loitsunsa.

Silloin Iasoon hyökkäsi läheisimmän kimppuun ja tarttui sen sarviin; ja he painivat ja tapelivat, kunnes härkä vaipui nöyränä polvilleen; sillä elukan rohkeus lannistui ja sen jyvät jäsenet kävivät hervottomiksi tuon tumman velhotytön kiinteän katseen ja hänen huultensa loitsumuminen vaikutuksesta.

Siten Iasoon kesytti molemmat härät ja pani ne ikeen alle ja sitoi ne auraan ja hoputti niitä keihäällään, kunnes hän sai kynnyksi koko pyhän pellon.

Ja kaikki Minyain uroot hurrasivat; mutta Aieetes puri vimmoissaan huuliansa, sillä puolet Iasoonin työstä oli jo tehty, ja aurinko oli vielä korkealla taivaalla.

Sitten Iasoon otti käärmeen hampaat ja kylvi ne ja odotti mitä tapahtuisi. Mutta Medeia katsoi hänen kypäriinsä, ett'ei hän vain unhottaisi saamaansa opetusta.

Ja jokainen vako kohosi ja paisui, ja jokaisesta mullanmukulasta putkahti mies. Tuhansittain niitä nousi maan povesta ja jokaikinen oli kiireestä kantapäähän asti teräkseen puettuna, ja he vetivät miekkansa ja syöksyivät Iasoonin päälle, joka seisoj yksinään heidän keskellensä.

Silloin Minyalaiset kalpenivat peläten hänen tähtensä; mutta Aieetes nauroi katkeraa naurua: »Katso-kaappa, joll'ei minulla jo olisii kylliksi sotureita ympärilläni, saattaisin manata niitä esiin maan povesta!»

Mutta Iasoon otti kypärin päästänsä ja nakkasi sen tiheimpään parveen. Ja silloin sokea raivo valtasi heidät, ja epäluulo ja viha ja pelko; ja toinen huusi toiselle: »Sinä löit minua!» ja »Sinä olet Iasoon, sinun

pitää kuoleman!» Niin nuo maasta nousseet peikot jou-  
tuivat vimmoihinsa ja käänsivät kätensä toinen toistansa  
vastaan; ja he tappelivat väsymättä, kunnes he makasi-  
vat kaikki maassa kuolleina. Silloin taikavaot aukenivat,  
ja lempeä maa otti heidät takaisin helmaansa: ja ruoho  
kasvoi taas viheriänä heidän ylitsensä, ja Iaasoonin työ  
oli tehty.

Silloin Minyalaiset nousivat ja hurrasivat niin että  
Promeetheuskin kuuli heidät kallioltaan. Ja Iaasoon  
huusi: »Vie minut nyt heti taljan luo, ennenkuin au-  
rinko laskee».

Mutta Aieetes ajatteli: »Hän on voittanut härät  
ja kylvänyt ja korjannut tuon hirveän viljan. Ken on-  
kaan tuo mies, joka on taikojakin voimakkaampi? Eh-  
käpä hän vielä tappaa käärmeenkin.» Niin hän ajatteli  
ja vitkasteli ja neuvotteli ruhtinaittensa kanssa, kunnes  
aurinko laski ja kaikki pimeni. Sitten hän käski airu-  
een huutaa: »Jokainen mies menköön yöksi kotiinsa.  
Huomenna mennään tapaamaan uroita ja keskustellaan  
Kultaisesta taljasta».

Sitten hän kääntyi ja katsoi Medeiaan. »Tämä on  
sinun työtäsi, sinä kavala velho! Sinä olet auttanut noita  
keltahapsisia muukalaisia ja tuottanut häpeätä isällesi  
ja itsellesi!»

Medeia pelästyi ja vapisi ja hänen kasvonsa kal-  
penivat; ja Aieetes näki että hän oli syyllinen ja kuis-  
kasi: »Jos he voittavat taljan, niin sinä olet kuoleva!»

Mutta Minyalaiset menivät laivoilleen möristen kuin  
karhut, joilta saalis on viety: sillä he ymmärsivät, että  
Aieetes aikoi pitää heitä vain pilkkanansa ja kavalasti  
pidättää heiltä kaiken heidän vaivannäkönsä hedelmät.  
Ja Oileus sanoi: »Menkäämme miehissä lehtoon ja otta-  
kaamme talja väkivallalla».

Ja äkkipikainen Iidaas sanoi: »Heittäkäämme arpaa,  
kenen meistä tulee mennä ensiksi; sillä sillä aikaa  
kuin lohikäärme repii yhtä meistä, muut voivat sen tappa



ja viedä rauhassa pois taljan». Mutta Iaasoon pidätti heitä, vaikka hän heitä ylistikin; sillä hän toivoi apua Medeialta.

Ja hetken perästä Medeia tulikin vapisten ja itki ison aikaa, ennenkuin sai puhutuksi. Ja viimein hän sanoi:

»Minun loppuni on tullut, ja minun täytyy kuolla; sillä isäni on oivaltanut, että minä olen teitä auttanut. Teidät hän tappaisi, jos uskaltaisi; mutta hän ei ole tekevä teille pahaa, koska olette olleet hänen vieraitansa. Lähtekää siis, oi lähtekää näiltä rannoilta ja muistelkaa Medeia raukkaa, kun olette kaukana meren tuolla puolen!» Mutta kaikki uroot huusivat:

»Jos sinä kuolet, niin mekin kuolemme sinun kansasi; sillä ilman sinua emme saata taljaa voittoa, emmekä ilman sitä tahdo mennä kotiin, vaan kaadumme täällä kaikki viimeiseen mieheen asti taistellen.»

»Sinä et saa kuolla», Iaasoon sanoi. »Pakene meidän kanssamme meren tuolle puolen. Näytä meille vain ensin, kuinka saisimme Kultaisen taljan; sillä sen sinä saatat tehdä. Olethan sinä lehdon papitar. Näytä meille vain kuinka saamme käsiimme taljan ja pakene sitten meidän kanssamme, ja sinusta on tuleva minun kuningattareni ja sinä saat hallita Minyain rikkaita ruhtinaita meren rannan Ioolkossa.»

Ja kaikki uroot tunkivat lähelle ja lupasivat pyhästi, että hänestä tulisi heidän kuningattarensa.

Medeia itki ja vapisi ja peitti kasvonsa käsiinsä; sillä hän ikävöitsi sydämessään sisariansa ja leikkikumppaneitansa ja kotiaan, jossa hän oli viettänyt lapsuutensa päivät. Mutta viimein hän katsahti Iaasooniin ja sanoi kesken nyyhkytyksiänsä:

»Minun täytyy siis jättää kotini ja kansani ja matkata muukalaisten kera merten taa? Arpa on heitetty, ja minun täytyy kestää kohtaloni. Tahdon näyttää teille kuinka saatte Kultaisen taljan käsiinne. Viekää laivanne

metsän kylkeen ja pankaa se sinne ankkuriin rantatöyrästä vastaan; ja Iaasoon ottakoon jonkun urhean toverin mukaansa ja tulkoon keskiyön aikana tapaamaan minua muurin juurelle.»

Silloin kaikki uroot huusivat yhdestä suusta: »Minä tahdon tulla mukaan!» »ja minä!» »ja minä!» Ja tuo äkkipikainen Iidaas joutui kateudesta aivan pois suunniltaan; sillä hän tahtoi olla päällepäsmärinä kaikessa. Mutta Medeia tyynttyi heitä ja sanoi: »Orfeus tulkoon Iaasoonin keralla ja tuokoon mukanaan taikaharppunsa; sillä minä olen kuullut hänestä, että hän on kaikkien laulajien kuningas ja saattaa lumota kaikki maan päällä.»

Ja Orfeus nauroi ilosta, ja taputti käsiänsä, kun hänet valittiin; sillä siihen aikaan runoilijat ja laulajat olivat yhtä urheita taistelijoita kuin kaikkein parhaimmatkin soturit.

Niin he menivät keskiyön aikana rannalle ja kohtasivat Medeian; ja hänen vieressään tuli hänen nuori veljensä Absyrtos taluttaen vuoden vanhaa lammasta.

Ja Medeia vei heidät tiheikköön, joka oli Sodan jumalan portin vieressä; ja hän käski Iaasoonin kaivaa kuopan ja teurastaa lampaan ja jättää sen sinne ja sirottaa sen päälle taikayrttejä ja hunajaa.

Silloin syöksyi maan sisästä punaisten tulenliekkien leiskunnassa Brimoo, tuo metsien hurja velho, ja hänen häijyt koiransa ulvoivat hänen ympärillensä. Hänellä oli yksi pää kuin hevosen ja toinen kuin verikoiran ja kolmas kuin sihisevän käärmeen ja hänellä oli miekka kummassakin kädessään. Ja hän ryntäsi kuopalle koirinensa ja he söivät ja joivat niin paljo kuin jaksoivat, ja Iaasoon ja Orfeus vapisivat ja Medeia peitti silmänsä. Ja viimein velho kiiti koirinensa metsään ja katosi; ja salvat kolahtivat alas ja portin puoliskot aukenivat selko selälleen, ja Medeia ja uroot riensivät portista sisään ja kiihtivät tuon myrkyllisen metsän läpi mahtavien tammi-puiden tummien runkojen lomitse Kultaisen taljan hohtoa



kohden, ja viimein he näkivät taljan riippuvan suuressa puussa lehdon keskellä. Ja Iaasoon olisi tahtonut juosta ja temmata taljan puusta; mutta Medeia pidätti häntä ja osotti väristen mahtavaa käärmettä, joka makasi kiemurassa puiden runkojen keskellä. Sen ruumis oli kuin roteva vuoriston honka, ja sen kiemuroitten väliä oli monta syltä ja se kimalteli pronssilta ja kullalta; ja puolet he vain saattoivat siitä nähdä, mutta ei enempää, sillä toinen puoli peittyi kauas pimeään.

Ja kun se näki heidän tulevan, niin se nosti päänsä ja katsoi heitä vaanien pienillä kiiluvilla silmillään ja välähytti kaksihaaraista kieltään ja sähisi kuin metsiä kiertävä kulo, niin että koko metsä vavahti ja ähkyi. Sillä sen sähinä värisytti puita lehdenneistä aina juuriin saakka ja kiiti yli virran pitkien rantojen ja Aieeteen pylvässalin ja herätti kaikki nukkujat kaupungissa, niin että äidit peloissaan painoivat lapsiansa rintaansa vastaan.

Mutta Medeia puhutteli sitä ystävällisesti ja se kurtotti pitkän, pilkullisen kaulansa ja nuoli hänen kättään ja katsoi häntä silmiin, ikäänkuin ruokaa pyytäen. Silloin Medeia antoi merkin Orfeulle ja tämä alotti tenholaulunsa.

Ja hänen laulaessaan metsä taas tyyntyi ja jokaisen puun lehdet riippuivat hiljaa; ja käärmeen pää painui alas ja sen vaskinen ruumis kävi hervottomaksi ja sen kiiluvat silmät sulkeutuivat hitaasti, ja hetken perästä se hengitti tasaisesti kuin nukkova lapsi, kun Orfeus kutsui sen luoksi leppeätä Unen jumalaa, joka antaa rauhan ihmisille ja eläimille ja meren läikkyville laineille.

Silloin Iaasoon juoksi varovasti eteenpäin ja astui tuon mahtavan käärmeen yli ja tempasi taljan puun rungosta; ja sitten he kaikki neljä syöksyivät pois puutarhasta alas joen äyräälle, jossa Argoo odotti.

Hetkisen rannassa vallitsi syvä hiljaisuus, kun Iaasoon piti Kulusta taljaa korkealla. Ja sitten hän huusi: »Kynnä nyt, kunnan Argoo, nopeasti laineita, jos enää milloinkaan tahdot nähdä Peelionin harjanteita!»

Ja Argoo totteli, ja vakavina ja vaieten uroot sitä autoivat airoillansa ja honkainen puu taipui kuin pajunvitsa heidän käsissänsä, ja uljas Argoo ulvahteli heidän aironvetojensa alla.

Yhä kauemmas he pakenivat syvän pimeyden turvissa, alas ryöppyävää virtaa he kiisivät ohi mustien muuriseinien ja temppelien ja Idän ruhtinaiden linnojen, ohi kanavan suiden ja tuoksuvien puutarhojen ja outoja hedelmiä kasvavien lehtojen, ohi rämeiden, joilla lihavat lehmät makasivat, ja pitkien, suhisevien kaislikkojen; ja viimein he kuulivat meren aaltojen kohisevan hietasärkkää vastaan, joka yksinään törrötti kuutamossa.

Meren kohinaa kohden he kiisivät, ja kuin raisu ratsu Argoo hyppäsi aalloilta aallolle, sillä se tiesi että aika oli tullut, jolloin se saisi näyttää mihin kelpasi ja voittoa kunniaa uroille ja itsellensä.

Meren kohinaa kohden he kiisivät, ja kuin raisu ratsu Argoo hyppäsi aalloilta aallolle, ja henkeään pidätellen uroot katselivat, kukin airollaan, kuinka se soljui tyynelle aavalle ulapalle.

Silloin Orfeus otti harppunsa ja lauloi paiaanin<sup>1</sup>) ja korkealle kohosi jälleen uroiden rohkeus; ja uljaasti ja voimakkaasti he soutivat eteenpäin kauas lännen pimeyteen.

## V.

### **Kuinka Argonautat ajautuivat Tuntemattomalle merelle.**

Niin he pakenivat länttä kohden minkä ennättivät; mutta Aieetes varusti laivastonsa ja lähti ajamaan heitä takaa. Ja terävisilmäinen Lynkeus näki hänen tulevan, kun hän vielä oli monen penikulman päässä, ja huusi:

<sup>1</sup> Kiitoslaulu Apolloonin kunniaksi.



»Minä näen kaukana idässä satoja laivoja ikäänkuin parven valkosia joutsenia!» Ja sen kuultuaan uroot soutivat vielä entistä rivakammin, mutta laivat lähenivät kuitenkin joka hetki.

Silloin Medeia, tuo tumma velhotyttö, keksi julman ja viekkaan keinon; sillä hän tappoi nuoren veljensä Absyrton ja heitti hänet mereen ja sanoi: »Kestää kauan ennenkuin isäni ennättää saada ylös hänen ruumiinsa ja polttaa sen, ja sillä aikaa me pääsemme kauas edelle».

Ja kaikki uroot kauhistuivat ja katsoivat häpeissään toinen toiseensa; mutta he eivät sentään rangaisseet tuota tummaa velhonaista, sillä olihan hän hankkinut heille Kultaisen taljan.

Ja kun Aieetees tuli sille paikalle, niin hän näki poikansa ajelehtivan ruumiin; ja hän pysähtyi pitkäksi aikaa ja itki poikaansa ja otti hänet ylös vedestä ja palasi kotiin. Mutta hän lähetti uudelleen merimiehensä länttä kohden ja velvotti heidät hirmukuoleman uhalla täyttämään tehtävänsä. »Tuokaa takaisin minun luokseni tuo tumma velhonainen, jotta hän kuolisi kauhean kuoleman. Mutta jos te palaatte ilman häntä, niin teidän pitää itse samalla kuolemalla kuoleman.»

Siten Argonautat sillä kertaa pelastuivat. Mutta Zeus isä näki tuon törkeän rikoksen; ja hän lähetti alas taivaasta ankaran myrskyn ja paiskasi laivan kauas pois oikealta suunnalta. Päivän toisensa jälkeen myrsky sitä ajeli aallokossa ja sankassa sumussa, kunnes uroot eivät lopulta enää tietäneet, missä olivat, sillä aurinkokin oli kätkeytynyt taivaalta. Ja viimein laiva törmäsi matalikolle keskelle laakeita muta- ja hietasaaria ja aallot vyöryivät sen yli pitkin ja poikin, ja uroot kadottivat kaiken pelastumisen toivon.

Silloin Iaasoon huusi Heeraa avuksi: »Taivasten ihana kuningatar, joka meitä tähän asti olet suosinut, miksi hylkäsit meidät kurjuudessaamme ja jätit meidät kuolemaan tänne tuntemattomille merille? Kovaa on

kadottaa kunnia, jonka sellaisella tuskalla ja vaarallisella työllä olemme saavuttaneet, ja kovaa enää koskaan olla näkemättä Hellaata ja Pagasain lempeätä lahtea».

Silloin tuo keulaan kiinnitetty taikaoksa puhui: »Zeus isän vihan tähden tämä kaikki teille on tapahtunut; sillä kauhea rikos on tehty laivallanne ja pyhä pursi on veren tahraama.»

Sen kuultuaan kaikki uroot huusivat: »Medeia on murhaaja. Kärsiköön tuo velhonainen syntinsä seuraukset ja kuolokoon!» Ja he tarttuivat Medeiaan heittääkseen hänet mereen, jotta tuon poikaisen kuolema tulisi sovitetuksi; mutta taikaoksa puhui taas: »Saakoon hän elää, kunnes hänen rikostensa mitta on täysi. Kosto häntä lähestyy, verkkaan mutta varmasti; nyt hänen täytyy vielä jäädä eloon, sillä te tarvitsette häntä vielä. Hänen täytyy näyttää teille tie Kirkee sisarensa luo, joka asuu Lännän saarilla. Hänen luokseen teidän täytyy purjehtia vaikeata ja vaivalloista tietä, ja hän on puhdistava teidät rikoksestanne.»

Silloin kaikki uroot itkivät ääneensä, kun he kuulivat tammen tuomion; sillä he tiesivät että heillä oli edessään tuskallinen taival ja vuosikausien katkera kärsimys. Ja toiset syyttivät tummaa velhonaista ja toiset sanoivat: »Ei, me olemme kuitenkin hänelle kiitollisuuden velassa; ilman häntä emme olisi voittaneet Kulista taljaa». Mutta useimmat heistä purivat ääneti huuliansa, sillä he pelkäsivät velhon vehkeitä.

Ja silloin meri tyveni ja aurinko pilkisti jälleen pilvien lomasta, ja uroot työnsivät laivansa matalikolta ja soutivat tumman velhotytön opastamina eteenpäin vaivalloista tietään tuntemattoman meren aavikoille.

Mitä teitä he kulkivat, en tiedä, enkä sitäkään kuinka he tulivat Kirkeen saarelle. Toiset sanovat heidän kulkeneen länttä kohden ja ylös Istros virtaa ja että he sitten saapuivat Adrian merelle laahaten laivaansa yli lumipeitteisten Alppien. Ja toiset sanovat heidän menneen



etelään päin punaiselle Intian merelle ja ohi päivänpais-teisten maiden, joissa kaikellaiset mausteet kasvavat, ja sitten Aitiopian ympäri länttä kohden; ja että he viimein tulivat Libyaan ja vetivät laivaansa poikki polttavan hie-tikon ja yli mäkien ja töyräiden aina Syrteihin asti, joi-den rannoilla lentohieta-aavikoita leveni monen penikul-man laajuudelta rikkaan Kyreenen ja Lootofagien, Looton syöjien, alueiden välillä. Mutta kaikki tuo on vain mie-likuvituksen tuotetta ja taruja ja hämäriä viittauksia tun-temattomiin maihin.

Mutta kaikki tietävät, että he tulivat eräaseen paik-kaan, jossa he yhdeksän päivää saivat köysillä ja kieri-koilla laahata laivaansa maata pitkin, ennenkuin tulivat Tuntemattomalle merelle. Ja paras kaikista noista van-hoista lauluista kertoo meille, kuinka he kulkivat kauas pohjoseen, kunnes tulivat Kaukason rinteille, siihen paik-kaan missä se pistäikse pitkälle mereen; ja kaidalle Kim-merian <sup>1)</sup> Bosporolle, jonka poikki Titaani ui härän se-lässä, ja sieltä tyynen Maiootis <sup>2)</sup> meren hiljaisille vesille. Ja sieltä he kulkivat yhä pohjoseen, ylös Tanais jokea, jota me nimitämme Doniksi, ohi Geloonien ja Sauromatain ja monien vaeltavien paimentolaisheimojen ja yksisil-mäisten Arimaspien, joista vanhat Kreikan runoilijat ker-tovat, että he ryöstivät kultaa kylmillä Rhipaian <sup>3)</sup> vuo-rilla asuvilta Grypsilta.

Ja he kulkivat ohi Skythian jousimiesten ja ihmisiä syövien Taurilaisten ja ohi vaeltavien Hyperboreialaisten eli Peräpohjolaisten, jotka syöttävät karjalaumojansa Poh-jantähden alla, ja viimein he tulivat pohjoselle valtame-rellä, tuolle kolealle, kuolleelle Kronon <sup>4)</sup> merelle. Ja siellä Argoo ei enää tahtonut liikkua eteenpäin; ja jokai-nen mies laski kyynärpäänsä polvelleen ja nojasi pää-tänsä käsiinsä nälän ja ponnistusten murtamana ja antau-

---

<sup>1)</sup> Krimin ja Sirkassian välillä. <sup>2)</sup> Asovan meri. <sup>3)</sup> Uraa-lin vuoret. <sup>4)</sup> Itämeri?

tui kuolemaan. Mutta perämies, tuo uljas Ankaios, sai vielä kerran heidän mielensä rohkaistuksi ja käski heidän hypätä maihin ja hinata köysien ja kierikoiden avulla laivaa monta raskasta päivää, maidenko yli, vai lietteiden vai jäiden en oikein tiedä, sillä runo on hämmentynyt ja katkonainen kuin uni. Ja se kertoo sitten kuinka he tulivat noiden kuuluisien pitkäikäisten ihmisten asuinsijoille ja Kimmerien luo, jotka eivät koskaan nähneet aurinkoa, he kun asuivat syvällä lumipeitteisten vuorten rotkoissa, ja Hermionian ihanaan maahan, jossa asui kaikista kansoista hurskaimmat, ja Manalan porteille ja unten asuinsijoille saakka.

Ja viimein Ankaios huusi: »Kestäkää vielä hetkinen, kunnan kumppanit, pahin on kuin onkin jo ohitse; sillä minä saatan jo nähdä kuinka länsituulen lauha henkäys panee veden väreilemään ja kuulen valtameren loiskuvan rantariuttoja vastaan. Masto pystyyn siis ja ylös purjeet, ja kuin miehet ottakaa vastaan, mitä tuleva on!»

Silloin puhui taikaoksa: »Voi, jospa olisin jo aikoja sitten kadonnut, musertunut noiden kauheiden sinisten kallioiden väliin ja vaipunut Eukseinos meren hyrskyjen alle! Parempi olisi ollut sekin, kuin kulkea iäti ruhtinaitteni rikoksen tahraamana; sillä Absyrton veri vainoo minua ja onnettomuus seuraa onnettomuutta. Niinpä joudun nytkin jonkin salaperäisen hirviön valtaan, jos tulen liian lähelle Ierneen <sup>1)</sup> saarta. Joll'ette laske niin läheltä mannerta kuin suinkin ja purjehti etelää kohden, aina vain etelää kohden, niin minun täytyy kulkea Atlannin meren tuolle puolen, valtamerelle, jolla ei ole ääriä.»

Silloin he siunasivat taikaoksa ja purjehtivat eteläänpäin pitkin mantereen rantaa. Mutta ennenkuin he pääsivät ohi Ierneen, tuon sumujen ja myrskyjen maan, niin tuli musta, vonkua vihuri ja tarttui purjeisiin ja

---

<sup>1</sup> Britannia.



sekotti köydet. Ja kaksitoista yötä he ajelivat aavalla, myrskyävällä Lännen merellä keskellä hyrskyjä ja hyökyaaltoja, eivätkä nähneet tähtiä eikä aurinkoa. Ja taas he huusivat: »Me hukumme, sillä me emme tiedä missä olemme. Me olemme eksyneet tässä kauheassa pimeydessä ja usvassa, emmekä tiedä missä on itä ja missä länsi.»

Mutta kaukonäköinen Lynkeus huusi iloisesti keulan kyljestä: »Rohkeutta vielä, oivat purjehtijat; minä näen mäntypuita kasvavan saaren ja lempeän Maaemon esikartanot, joita pilvet seppelöivät».

Mutta Orfeus sanoi: »Älä ohjaa sinne, ei yksikään elävä olento voi siellä maihin laskea; sillä ei ole ainoatakaan valkamaa tuolla rannalla, äkkijyrkkiä kallioita vain ylt'ympäri».

Niin Ankaios käänsi laivan pois päin; ja yli kolme päivää he vielä saivat purjehtia, ennenkuin tulivat Aiaan, Kirkeen asunnolle ja ihanalle Lännen saarelle»<sup>1)</sup>.

Ja sinne Iaasoon käski heidän laskea laivansa ja etsiä jotain elollisen olennon merkkiä. Ja kun he kulkiivat sisämaahan päin, niin he kohtasivat Kirkeen, joka oli tulossa alas laivalle; ja he vapisivat, kun he näkivät hänet, sillä hänen hiuksensa ja kasvonsa ja vaatteensa loistivat kuin tulenliekki.

Ja hän tuli ja katsoi Medeiaan; ja Medeia kätki kasvonsa huntunsa taakse.

Ja Kirkee huusi: »Oh, sinä katala tyttö, oletko kadottanut järkesi, kun uskallat tulla tänne minun saarelleni, jossa kukkaset läpi vuoden kukkivat? Missä on sinun vanha isäsi ja veljesi, jonka tapoit? Vähänpä minä siitä välitän, minne sinä joudut noine muukalaisinesi, joita rakastat. Ruokaa ja viiniä tahdon teille lähettää, mutta teidän laivanne ei saa jäädä tänne, sillä se on synnin saastuttama, ja synnin saastuttama on sen miehistökin.»

---

1) Azorit?

Ja uroot rukoilivat häntä, mutta turhaan, ja huusivat: »Puhdista meidät rikoksestamme!» Mutta hän lähetti heidät pois ja sanoi: »Menkää Maleaan, siellä teidät puhdistetaan synnistänne, ja saatte palata kotiinne».

Silloin nousi suotuisa tuuli ja he purjehtivat itää kohden ohi Ibeerien rannalla olevan Tarteesson kaupungin, ja tulivat viimein Heerakleen patsaille ja Välimeren kirkkaille vesille. Ja sitten he purjehtivat eteenpäin ja kulkivat poikki Sardinian meren ja ohi Ausoonien saarien ja niemirikkaan Tyrrheenian rannikon, kunnes he eräänä tyynenä kesäiltana näkivät edessänsä kauniin, kukkaisan saaren. Ja kun he väsynein voimin sitä hitaasti lähestyivät, niin he kuulivat rannalta suloista laulua. Mutta kun Medeia sen kuuli, niin hän hypähti pystyyn ja huusi: »Taivas varjelkoon, uroot, nuo ovat Seireenien saaret. Teidän on purjehdittava läheltä niiden ohitse sillä täällä ei ole muuta kulkuväylää; mutta ne, jotka kuuntelevat tuota laulua, ovat hukassa.»

Silloin puhui Orfeus, tuo kuningas kaikkien laulajien joukossa: »Antaa heidän koetella voimiaan minun kanssani. Olenhan minä laulullani lumonnut kiviä ja puita ja lohikäärmeitä, saatikka sitten ihmisten sydämiä!» Ja hän otti harppunsa ja nousi seisomaan peräkannelle ja alotti tenholaulunsa.

Ja nyt uroot saattoivat nähdä Seireenit Anthemuusalla, tuolla kukkaisalla saarella, kolme ihanaa impeä, jotka istuivat rannalla ilta-auringon punaaman kallion kyljessä tummanpunaisten unikukkien ja kullankeltaisten liljojen keskellä. Hitaasti ja uneliaasti he lauloivat lempeillä, hopeakirkkailla äänillään, ja säveleet hiipivät yli kullalta kimmeltävien vesien, ja aina uroiden sydämiin asti Orfeun laulusta huolimatta.

Ja kaikki olivat tulleet kuuntelemaan heidän lumoavaa lauluansa. Lokit istuivat valkeissa jonoissa pitkin kallioden kylkiä ja kuuntelivat; ja rannalla suuret hylkeet viruivat auringossa ja nyökkivät tahtia unisilla päillään



ja hopealta hohtavat kalaparvet hypähtelivät korkealle paremmin kuullaksensa ja särkivät ailakoiden veden kiiltävän, tyynen kalvon. Ja tuuli hiljensi huminaansa ajellessaan pilviparviansa länttä kohden; ja pilvet leijailivat taivaan sinessä kuin kullan kellertävä lammasmauma ja kuuntelivat uneksien Seireenien laulua.

Ja kun uroot kuuntelivat, niin airot heltisivät heidän käsistänsä ja heidän päänsä painuivat rinnoille ja heidän raskaat silmänsä sulkeutuivat; ja he uneksivat hiljaisista hohtavista puutarhoista ja humisevien honkien siimeksestä, ja kaikki heidän vaivansa ja ponnistuksensa tuntui heistä hulluudelta, eivätkä he muistaneet enää mainettansa.

Silloin yksi nosti äkkiä päänsä ja huusi: »Mitä tämä ikuinen vaeltaminen meitä hyödyttää? Jääkäämme tänne ja levätkäämme hetkinen!» Ja toinen sanoi: »Soutakaamme tuonne saarelle ja kuunnelkaamme mitä he laulavat». Ja kolmas: »Minä en välitä sanoista, vaan säveleestä. He saavat laulaa minut uneen, että saan levon.»

Ja Buutees, Pandioonin poika, kaunein kaikista kuolevaisista, hyppäsi veteen ja ui saarta kohden huutaen: »Minä tulen, minä tulen, ihanat immet, kuuntelemaan luoavaa lauluanne ja elämään ja kuolemaan luonanne!»

Silloin Medeia väenteli käsiänsä ja huusi: »Laula kovempaa Orfeus, viritä voimakkaampi sävel; herätä nuo onnettomat unikeot, taikka ei yksikään heistä saa enää nähdä Hellaan lempeitä laaksoja!»

Silloin Orfeus nosti harppunsa, ja antoi taitavan kätensä kulkea kielien yli; ja hänen soittonsa ja laulunsa kohosi kuin pasuunan ääni illan hiljaiselle taivaalle. Kuin ukkosen jyrinä se syöksyi ilmaan, niin että kalliot kaikki kuivat ja meri; ja se tunki uroiden sydämiin kuin tulinen viini, kunnes kaikkien sydämet alkoivat rajusti sykkää heidän rinnoissansa.

Ja hän lauloi laulun Perseusta, kuinka jumalat häntä johdattivat yli maiden ja merien, ja kuinka hän

surmasi kauhean Gorgoon ja voitti itselleen verrattoman morsiamen, ja kuinka hän nyt istuu jumalten luona Olympolla, loistaen tähtenä taivaalla, kuolematonna kera kuolematoman puolisonsa ja kaikkien ihmisten kunnioittamana.

Niin Orfeus lauloi ja Seireenit vastasivat yli kullalta kimmeltävän meren. Mutta viimein Orfeun ääni voitti Seireenien äänen, ja uroot tarttuivat taas airoihinsa.

Ja he huusivat: »Mekin tahdomme olla miehiä kuin Perseus, ja me tahdomme uskaltaa ja kärsiä viimeiseen asti. Laulaos meille vielä kerran hänen laulunsa, kunnan Orfeus, että unohtaisimme Seireenit ja heidän loitsunsa.»

Ja kun Orfeus alkoi laulaa, niin uroot pistivät aironsa mereen ja soutivat hänen soittonsa mukaan ja pakenivat kauas pois; ja Seireenien laulu kaikui yhä heikommin ja sekottui vaahdon kohinaan laivan vanavedessä ja kuoli vähitellen pois.

Mutta Buutees ui rannalle ja polvistui Seireenien eteen ja huusi: »Laulakaa vielä! laulakaa vielä!» Mutta hän ei ennättänyt sanoa enempää, sillä hänen korvansa alkoivat kummasti humista ja hän vajosi taikaunen helmaan, ja vaipui pitkäkseen rannan kiville ja unhotti taivaan ja maan, eikä ennättänyt nähdä tuota rumaa rantaakaan, jolla oli ihmisen luuta huiskin haiskin.

Silloin nuo kolme siroa sisarta nousivat hitaasti julma hymy huulillaan; ja hitaasti he hiipivät häntä kohden kuten tiikerit saaliinsa kimppuun; ja heidän käntensä olivat kuin kotkan kynnet, kun he kulkivat yli uhriensa luiden kauheaa juhla-ateriaansa nauttimaan.

Mutta ihana Afrodiitee näki nuorukaisen Iida vuo-  
ren korkealta kukkulalta ja sääli hänen nuoruuttansa ja hänen kauneuttansa ja hypähti ylös kultaiselta valtaistui-  
meltaan, ja kuin tähden lento hän lennähti alas taivaalta jättäen jälkeensä kimaltelevan valojuovan, ja hän pysähtyi Seireenien saarelle ja sieppasi saaliin heidän kynsistensä ja nosti ylös nukkuvan Buuteen ja kääri hänet



kultaiseen usvaan ja kantoi hänet Lilybaionin kukkulalle; ja siellä Buutees vietti nukkuen monta hauskaa vuotta.

Mutta kun Seireenit huomasivat joutuneensa tappiolle, niin he kirkuivat kiukusta ja raivosta ja syöksyivät rannalta mereen ja muuttuivat mustiksi kallionmöhkäleiksi, jotka siellä vielä tänäkin päivänä töröttävät.

Sitten uroot tulivat Lilybaionin kapealle salmelle ja näkivät Sisilian, tuon kolmikulmaisen saaren, jonka alla makaa Enkelados jättiläinen kuorsaten yötä ja päivää; ja kun hän kääntyy, niin maa järise, ja ärjyviä tulenliekkejä syöksyy hänen rinnastaan ja tunkee esiin Aitneen<sup>1)</sup> keilahuipusta, joka kohoaa korkealle yli kastanjanruskeiden metsien. Ja siellä Karybdis tempasi heidät hirvittävään hyrskyynsä ja vyöryi maston korkuisena heidän ympärillään; eivätkä he päässeet eteen- eikä taaksepäin, sillä pyörre pyöritti heitä ympäri.

Ja siinä pyörrettä vastaan ponnistellessaan he näkivät aivan lähellensä salmen toisella puolen kallion töröttävän vedessä, huippu pilvien peitossa. Eikä sitä kalliota voinut kukaan kiivetä, vaikka hänellä olisi ollut kaksikymmentä kättä ja jalkaa, sillä se oli niin sileä ja liukas, aivan kuin ihmiskäden kiillottama; ja puolitiessä ylöspäin synkkä luola ammotti länttä kohden.

Ja kun Orfeus näki sen, niin hän huokasi raskaasti ja väänteli käsiänsä ja huusi: »Vähänpä meitä auttaa, vaikka pääsisimmekin pyörteen kynsistä, sillä tuossa luolassa asuu Skylla noita, jolla on nuoren koiranpenikan ääni. Äitini varotti minua hänestä lähtiessämme Hel-laasta; sillä hänellä on kuusi päätä ja kuusi pitkää kaulaa ja hän väijyy tuossa pimeässä onkalossa. Ja luolastaan hän sieppaa kaikki ohikulkevat, hylkeet ja haikalat ja delfiinit ja kaiken Amfitriiteen karjan. Eikä yhdenkään laivan miehistö saata kerskata eheänä päässeensä hänen kallionsa ohi, sillä hän ojentaa pitkät kaulansa ja jokainen suu sieppaa miehen. Ja kenpä meitä.

<sup>1)</sup> Etna.

nyt auttaisi? Sillä Heera ja Zeus vihaavat meitä ja meidän laivamme on rikoksen tahraama. Niinpä meidän täytyy kuolla, kuinka hyvänsä käykin.»

Silloin syvistä syvyyksistä kohosi Thetis, Peeleun hopeajalkainen kuningatar, rakkaudesta urheaan puoli-soonsa. Ja kaikki hänen nymfinsä seurasivat häntä, ja he leikkivät laivan ympärillä kuin lumivalkokset delfiinit, sukelsivat aallolta aallolle laivan edessä ja sen vanavedessä ja sen kupeella niinkuin delfiinit leikkivät. Ja he tarttuivat laivaan ja ohjasivat sitä ja heittivät sitä kädestä käteen halki aaltojen niinkuin tytöt heittävät palloa. Ja kun Skylla kurotti kaulansa siepatakseen laivan, niin he työnsivät takaisin hänen ahnaat päänsä. Ja ilkeä Skylla vinkui kuin koiranpenikka heidän hentojen käsiensä koskiessa häneen ja vetäytyi pelästyneenä luolaansa — sillä kaikki paha pelkää sitä mikä on hyvää — ja eheänä liukui Argoo Skyllan ohitse myötätuulen alkaessa puhaltaa. Silloin Thetis palasi nymfineen takaisin meren pohjaan koralliluoliinsa ja viheriältä ja purppuranpunaiselta hohtaviin puutarboihinsa, joissa kukat läpi vuoden kukkivat; ja uroot jatkoivat matkaansa iloissansa, mutta samalla peläten, mitä vielä tuleva oli.

Sen jälkeen he soutivat navakasti monta raskasta päivää, kunnes näkivät pitkän korkean saaren ja sen takana vuorisen maan. Ja he hakivat, kunnes löysivät sataman, ja soutivat rohkeasti sitä kohden. Mutta hetken perästä he pysähtyivät ja ihmettelivät, sillä rannalla kohosi suuri kaupunki ja temppeleitä ja muureja ja puutarhoja ja linnoja korkealla kallioilla. Ja kaupungin kummallakin puolella he näkivät avaran sataman, joihin molempiin vei ahdas väylä; ja lukemattomia mustia laivoja oli kuivillaan rannalla.

Silloin puhui Ankaaios, tuo viisas perämies: »Mikä uusi ihme tämä on? Tunnenhan minä kaikki saaret ja satamat ja kaikki merten mutkat, ja tämän pitäisi olla Korkyyra, jossa vain villiä vuohilaumoja asustaa. Mutta



mistä ovat kotoisin nuo uudet satamat ja nuo suuret hiotusta kivistä tehdyt rakennukset?»

Mutta Iaasoon sanoi: »Tämän saaren asukkaat eivät saata olla villiä kansaa. Soutakaamme vain satamaan ja koettakaamme onneamme.»

Niin he soutivat satamaan kohden hiotusta kivistä tehtyä laivasiltaa tuhansien mustakylkisten laivojen lomitse, joista jokainen oli paljo isompi kuin Argoo. Ja he ihmettelivät tuota mahtavaa kaupunkia, ja sen kiiltäviä kuparikattoja ja pitkiä, korkeita marmorimuureja, joiden päällä oli lujia paalutuksia. Ja laivasilloilla vilisi kaikkea kansaa, kauppiaita ja merimiehiä ja orjia, jotka tulivat ja menivät kantaen kauppatarvotteita. Ja uroiden mieli nöyrtyi ja he katsoivat toinen toiseensa ja sanoivat: »Me olimme mielestämme aika ylväs joukkio lähtiessämme meren rannan Ioolkosta, mutta kuinka vähäpätöisiltä me näytämmeekään tämän kaupungin rinnalla, ikäänkuin muurahainen mehiläisparvessa.»

Silloin merimiehet huusivat heille töykeästi sillalta: »Mitä miehiä te olette? Me emme huoli muukalaisista emmekä merirosvoista. Me tulemme kyllä omin neuvoin toimeen.»

Mutta Iaasoon vastasi kohteliaasti, sovittaen sievästi sanansa ja kehuen heidän kaupunkiaan ja heidän satamaansa ja heidän upeata laivastoansa. »Toden totta, tepä olette oikeita Poseidoonin poikia ja meren valtiaita! Me olemme vain merta kiertäviä merimies parkoja, nääntyneitä janosta ja ponnistuksista. Antakaa meille vain ruokaa ja vettä, niin me jatkamme rauhassa matkaamme.»

Silloin merimiehet nauroivat ja vastasivat: »Etpä ole hullu, muukalainen. Sinä puhut kuin kelpo mies ja saatpa nähdä, ett'emme mekään ole huonompia. Poseidoonin poikia me olemme ja meren valtiaita; mutta tulkaahan maihin, niin saatte, mitä meillä parasta on.»

Niin uroot kömpivät rannalle väsyneinä ja kangistuneina, ja merimiehet nauroivat heidän pitkiä takkuisia

partojaan ja päivän paahtamia poskiaa ja heidän räähysisiä, meriveden turmelemia vaatteitaan ja suolaisen hyrslyn ruostuttamia aseitaan, — sillä nuo merimiehet olivat karkeita kieleltään, vaikka he olivatkin hyväsydämiisiä ja kunnon miehiä. — Ja yksi heistä sanoi: »Nuopa ovat kehoja merimiehiä; hehän ovat sen näköisiä kuin olisivat sairastaneet merikipua kaiken päivää?» Ja toinen virnuili: »Katsokaa, kuinka heidän koipensa ovat koukistuneet paljosta soutamisesta; hehän kävellä kaapertavat kuin ankat!»

Silloin tuittupäinen Iidaas aikoi lyödä heitä, mutta Iaasoon pidätti häntä. Ja yksi kaupparuhtinaista, pitkä ja komea mies, tuli heitä puhuttelemaan.

»Älkää panko pahaksenne, muukalaiset; meripojat ne eivät voi olla pieksemättä kieltänsä. Mutta me tahdomme kohdella teitä hyvin ja ystävällisesti, sillä muukalaiset ja köyhät ovat Jumalan lähettämiä. Ettetekä te näyttäkään miltään tavallisilta meren kulkijoilta, niin kookkaat ja voimakkaat ovat vartalonne ja komeat aseenne. Tulkaa kanssani Alkinoon, tuon rikkaan meren ruhtinaan, palatsiin ja me tahdomme kestittää teitä hyvin ja kaikesta sydämestämme; ja sitten te saatte sanoa meille nimenne.»

Mutta Medeia vetäytyi taaksepäin ja vapisi ja kuis-kasi Iaasoonin korvaan: »Me olemme joutuneet ansaan ja olemme menossa perikatoomme, sillä minä näen miehistön joukossa maalaisiani, tummasilmäisiä Kolkhilaisia teräksisissä panssaripaidoissa, jommoisia käytetään minun isänmaassani.»

»Liian myöhäistä on kääntyä takaisin», Iaasoon sanoi. Ja hän kysyi kaupparuhtinaalta: »Mikä maa tämä on, arvoisa herra; ja mikä on tuo hiljan rakennettu kaupunki?»

»Tämä on Faiiakien maa, jota kaikki Taivahiset rakastavat; sillä he tulevat tänne ja syövät juhla-aterioita kanssamme kuin ystävät ainakin ja istuvat rinnallamme salissa. Tänne me tulimme Libuurniasta häijyjä Kykloo-



peja pakoon. Sillä he ryöstivät meiltä rauhallisilta kauppiailta vaivoin hankkimamme tavarat ja rikkaudet. Silloin Nausithoos, Poseidoonin poika, toi meidät tänne ja kuoli rauhassa. Ja nyt hänen poikansa Alkinoos hallitsee meitä ja Areetee, viisain kaikista kuningattarista.»

Niin he kulkivat läpi rantapuistikon ja jota edemmäs he kulkivat, sitä enemmän he ihmettelivät. Sillä pitkin siltaa oli maassa hyvässä järjestyksessä paksuja ankkuriketjuja ja raakapuita ja mastoja Poseidoonin, meren vihreähapsisen kuninkaan, temppelein edessä. Ja puistikon ympärillä kihisi laivanrakentajia kuin muurahaisia: mitkä punoivat köysiä, mitkä veistivät kaaripuita, mitkä höyläsivät pitkiä airoja ja raakoja. Ja Minyalaiset kulkivat ääneti eteenpäin pitkin hohtavan valkosia marmorikatuja, kunnes he saapuivat Alkinoon palatsille; ja silloin he ihmettelivät vielä enemmän. Sillä tuo pilviä tavotteleva palatsi säteili ja loisti auringossa ja sen seinät eteisestä sisimpään huoneeseen asti olivat kullatusta kuparista ja ovet olivat hopeasta ja kullasta. Ja molemmin puolin sisäänkäytävää istui eläviä kultakoiria, jotka eivät koskaan vanhentuneet eivätkä kuolleet. Niin taitavasti Heefaistos ne oli takonut pajassaan savuavalla Leemnossaarella ja hän oli antanut ne Alkinoolle, jotta ne öisin vartioitsisivat hänen porttejaan. Ja palatsin salissa oli huoneen kummassakin päässä pitkin seinän koko pituutta suuria valtaistuimia, jotka olivat verhotut kalleilla kiiltävillä kankailla, ja niillä tuon mahtavan kauppakan-san kuninkaat istuivat syömässä ja juomassa ja siellä he viettivät juhlia koko vuoden läpeensä. Ja sulatetusta kullasta valettuja poikia seisoi molemmilla kiiltävillä alttareilla käsissään tulisoihdut, joilla he valaisivat vieraita kaiken yötä. Ja huoneen ulkopuolella istui ahkerassa työssä viisikymmentä palvelustyttöä: mitkä jauhoivat jauhoja käsimyllyssä, mitkä pyörittivät rukkia, mitkä kutoivat kangasta, ja heidän kätensä välkähtelivät kuin lepat; tavat haavan lehdet, kun he heittivät sukkulaa.

Ja palatsin edustalla oli suuri puutarha, jota ympäröi korkeat muurit, ja se oli aivan täynnä komeita hedelmäpuita, harmahtavalehtisiä oliivia ja suloisia viikunoita ja pääryniä ja omenoita, jotka kantoiivat hedelmiä koko vuoden läpeensä. Sillä lämmin lounastuoli hyväili niitä, ja päärynä kypsyi päärynän, viikuna viikunan ja rypäle rypäleen vieressä kaiken kesää ja talvea. Ja puutarhan toisessa päässä loistavat kukkalavat kukkivat läpi kaikkien vuodenaikojen; ja siellä pulppusi kaksi kaunista lähdetä, joista toinen juoksi läpi puutarhan ja toinen palatsin kadun alitse ja antoi vettä kaikelle kaupungin kansalle. Sellaisia jaloja lahjoja taivas oli antanut viisaalle Alkinoolle.

Sitten uroot menivät sisään ja näkivät Alkinoon istuvan valtaistuimellaan, mahtavana kuin itse Poseidoon kultakoristuksista kankeissa vaatteissaan ja kultainen valtikka sivullaan ja kädessään kauniisti kaiverrettu pikari, josta hän joi kaupparuhtinaiden maljoja. Ja hänen vieressään seisoivat Areeteen, hänen viisas ja suloinen kuningattarensa, ja nojasi pylvästä vastaan kehrätessään kultalankaansa.

Silloin Alkinoo nousi ja lausui heidät tervetulleiksi ja pyysi heitä istumaan ja syömään. Ja palvelijat kantoiivat heille pöytiä ja leipää ja lihaa ja viiniä.

Mutta Medeia astui vapisten Areeteeta, tuota ihanaa kuningatarta kohden ja lankesi hänen jalkojensa juureen ja syleili niitä ja huusi itkien polvistuessaan:

»Minä olen sinun vieraasi, ihana kuningatar, ja minä rukoulen sinua Zeun nimessä, joka on anojien suojelija. Älä lähetä minua takaisin isäni luo kauheaa kuolemaa kärsimään. Vaan salli minun mennä menojani ja kantaa kuormaani. Olenhan jo kylliksi saanut kärsiä rangaistusta ja häpeää!»

»Kuka sinä olet, kummallinen neito? Ja mitä sinä tarkoitat pyynnölläsi?»



»Minä olen Aieeteen tytär Medeia ja minä näin täällä tänään maanmiehiäni. Ja minä tiedän että he ovat tulleet minua hakemaan viedäkseen minut kotiini kärsimään kauhean kuoleman.»

Silloin Areetee astui askeleen taaksepäin ja sanoi: »Viekää tämä tyttö sisään, neidot. Kuninkaat päättäkööt, vaan en minä.»

Ja Alkinoos hypähti ylös valtaistuimeltaan ja huusi: »Sanokaa, muukalaiset, keitä te olette ja kuka tuo neito on!»

»Me olemme Minyain uroita», Iaason sanoi, »ja tämä neito on puhunut totta. Me olemme niitä miehiä, jotka veivät Kultaisen taljan, niitä miehiä, joiden maine on kiertänyt maat ja mantereet. Me tulimme tänne kaukaa valtamereltä kärsittyämme ennen kuulumattomia vaivoja ja vastuksia. Meitä oli suuri joukko kun lähdimme ja vain harvat palaavat takaisin, sillä monta jaloa toveria me olemme menettäneet. Anna siis meidän lähteä rauhassa, niinkuin antaisit vieraittesi lähteä; niin että maailma saattaisi sanoa: 'Alkinoos on hurskas kuningas'.»

Mutta Alkinoos vetäytyi synkkänä taaksepäin ja seisoi syvissä ajatuksissa. Ja viimein hän puhui:

»Joll'ei olisi tehty sitä tekoa, mikä tehty on, niin olisin tänä päivänä sanonut itsekseni: 'Suuri kunnia on Alkinoolle ja hänen jälkeläisilleen, että maankuulut Argonautat ovat hänen vierainansa. Mutta nuo Kolkhilaisetkin ovat minun vieraitani niinkuin tekin, ja koko tämän kuukauden he ovat täällä odottaneet kaikkine laivoineen, sillä he ovat etsineet kaikki Hellaan meret, eivätkä ole teitä löytäneet. Eivätkä he ole uskaltaneet mennä edemmäksi, eivätkä palata kotia.»

»Anna heidän valita taistelijoita joukostaan, ja me tahdomme taistella heidän kanssaan mies mieheltä.»

»Vieraamme eivät saa taistella meidän saarellamme. Ja jos te menette ulos merelle, niin he voittavat teidät suuremmalla miesluvullaan. Tahdon tehdä oikeutta teille

molemmin puolin, sillä minä tiedän mikä on oikein ja teen oikeutta.»

Sitten hän kääntyi kuninkaittensa puoleen ja sanoi: »Jääköön tämä asia huomiseksi. Tänä iltana tahdomme juhlia vieraitamme ja kuunnella heidän kertovan kaikista vaiheistansa ja kuinka he tulivat tänne valtamereltä.»

Ja Alkinoos käski palvelijoitten viedä uroot sisään ja kylvettää heitä ja antaa heille vaatteita. Ja uroot ihas-tuivat kun he näkivät lämmintä vettä, sillä siitä oli kauan kuin he olivat kylpeneet. Ja he pesivät pois meren suolan jäsenistään ja voitelimat itsensä öljyllä kiireestä kantapäähän ja sukivat kultakiharansa. Sitten he taas palasivat saliin, ja kaupparuhtinaat nousivat ylös istuimiltaan kunnioittaakseen heitä. Ja jokainen sanoi naapurilleen: »Eipä ole kumma, että nuo miehet ovat voittaneet mainetta. Tuossahan he nyt seisovat kuin Gigantit tai Titaanit tai Olympolta tulleet Taivahiset, vaikka moni talvi on heitä pahoin pidellyt ja moni kauhea myrsky runnellut. Minkähän moisia he olivatkaan, kun he kauan aikaa sitten nuoruutensa kukoistuksessa purjehtivat Iookosta?»

Sitten he menivät ulos puutarhaan, ja kaupparuhtinaat sanoivat: »Uroot, juoskaa kilpaa kanssamme. Koetakaamme keiden jalat ovat nopeammat.»

»Emme me saata juosta kilpaa teidän kanssanne, sillä meidän jäsenemme on merellä olo kangistanut ja me olemme kadottaneet molemmat nopsajalkaiset kumppanimme, Pohjatuulen siivekkäät pojat. Mutta älkää pitkäkö meitä pelkureina. Jos te tahdotte koetella meidän voimiamme, niin me mielellämme amмумme ja painimme ja taistelemme nyrkkitaistelua kenen kanssa tahansa maan päällä.»

Ja Alkinoos hymyili ja vastasi: »Uskon teitä, uljaat vieraat. Mutta te olette niin kookkaita ja hartevia, että emme niissä ikinä vedä teille vertoja. Sillä me emme välitä nyrkkitaistelusta emmekä jousella ampumisesta, me



vain juhlimme ja laulamme ja soitamme harppua ja tanssimme ja juoksemme kilpaa ja loikoilemme rannan hietikolla.»

Niin he tanssivat ja juoksivat kilpaa, nuo hilpeät kaupparuhtinaat, kunnes ilta tuli ja kaikki menivät sisään.

Ja sitten he söivät ja joivat ja virvottivat väsyneitä mieliään. Ja Alkinoos kutsui sanansaattajan ja käski hänen mennä noutamaan harpunoittäjaa.

Sanansaattaja läksi ja toi harpunoittäjan ja talutti hänet sisään kädestä. Ja Alkinoos leikkasi hänelle palan lihaa lihavimmasta kylkikappaleesta ja lähetti sen hänelle ja sanoi: »Laula meille, jalo harpunoittäja, ja ilahduta uroiden mieliä».

Niin harpunoittäja soitti ja lauloi ja tanssijat tanssivat kummallisia tansseja. Ja senjälkeen silmäkääntäjät näyttivät temppujaan, kunnes uroot taas nauroivat.

Sitten sanoi Alkinoos: »Kertokaapa minulle uroot, te jotka olette purjehtineet valtameren ristiin rastiin ja tunnette kaikkien kansojen tavat, sanokaapa, oletteko nähneet ennen sellaisia tanssijoita kuin täällä ja oletteko kuulleet sellaista soittoa ja laulua? Meidän mielestämme tanssijamme ja laulajamme ovat parhaimmat maan päällä.»

»Sellaista tanssia emme ennen ole nähneet», Orfeus sanoi, »ja teidän laulajanne on onnen kantamoinen, sillä varmaankin joko itse Foibos on ollut hänen opettajanaan tai on hän sitten jonkun Muusan poika, niinkuin minäkin olen, ja olenhan minäkin laulanut silloin tällöin, vaikka en niin hyvin kuin hän.»

»Laula siis meille, jalo muukalainen», Alkinoos sanoi, »niin me tahdomme antaa sinulle kalliita lahjoja.»

Silloin Orfeus otti taikaharppunsa ja lauloi heille liikuttavan laulun uroiden lähdöstä Ioolkosta ja heidän vaaroistansa ja kuinka he voittivat Kultaisen taljan. Ja hän lauloi heille Medeian rakkaudesta ja kuinka hän auttoi heitä ja seurasi heitä maiden ja merten taa, ja kaikista heidän kauheista kärsimyksistään ja hirviöistä ja

kallioista ja myrskyistä, kunnes Areeteen sydän heltyi ja kaikki naiset itkivät. Ja kaupparuhtinaat nousivat seisomaan kukin kultaiselta valtaistuimeltaan ja taputtivat käsiänsä ja huusivat: »Terve teille jalot Argonautat, jotka olette purjehtineet tuntemattomia meriä!»

Sitten Orfeus jatkoi ja kertoi heidän matkastaan tuulettomalla Pohjanmerellä ja kuinka he kulkivat poikki rannattoman Ookeanos meren ihanalle lännen saarelle, ja Seireeneistä ja Skyllasta ja Karybdiistä ja kaikista niistä ihmeistä, joita he olivat nähneet. Ja keskiyö kului ja aamu alkoi sarastaa, mutta kuninkaat eivät ensinkään ajatelleet nukkumista. Jokainen istui hiljaa ja kuunteli, leuka käden nojassa.

Ja viimein kun Orfeus oli lopettanut, niin he kaikki menivät miettiväisinä ulos, ja uroot asettuivat levolle ulos kaikuvan pylväskäytävän suuhun, jonne Areeteen oli levittänyt heille peittoja ja tyynyjä. Ja siinä he nukkuivat hiljaisena kauniina kesäyönä.

Mutta Areeteen keskusteli miehensä kanssa Medeiasta ja puhui innokkaasti tytön puolesta, sillä hänen sydämensä oli heltynyt. Ja hän sanoi: »Jumalat häntä ajallaan rangaiskoot, vaan emme me. Ja onhan hän meidän vieraamme ja minun turviini paennut ja avunanojat ovat Zeun turvatteja. Ja kukapa sitä paitsi uskaltaa erottaa miestä ja vaimoa kaiken sen jälkeen mitä he yhdessä ovat kestäneet?»

Ja Alkinoos hymyili. »Laulajan laulu on sinut lumonnut. Mutta minun tulee vain ajatella mikä on oikein, sillä laulut eivät saata oikeutta muuttaa. Ja minun tulee pysyä uskollisena nimelleni. Alkinooksi, teräväjärkiseksi minua sanotaan ja Alkinoos minä tahdon olla.» Mutta siitä huolimatta Areeteen häntä pyysi ja rukoili, kunnes sai hänet kokonaan puolellessa.

Seuraavana aamuna Alkinoos lähetti sanansaattajan ja kutsui ruhtinaat puistikoon ja sanoi: »Tämä on vaikea asia. Nuo Minyalaiset asuvat aivan meidän lähel-



lämme ja me saatamme heitä usein kohdata purjehtiesamme merellä. Mutta Aieetes asuu kaukana ja me olemme kuulleet vain hänen nimensä. Kumpia siis noista molemmista on parempi loukata — niitäkö, jotka asuvat lähellämme vai niitä jotka asuvat kaukana?»

Ruhtinaat nauroivat ja ylistivät hänen viisauttansa. Ja Alkinoos kutsui uroot puistikkaan ja Kolkhilaiset samoin, ja he tulivat ja asettuivat seisomaan vastapäätä toisiansa, mutta Medeia jäi palatsiin. Sitten Alkinoos puhui: Kolkhiin uroot, mitä te tahdotte tästä neidosta?»

»Meidän tulee viedä hänet kotiinsa, jotta hän kärsisi häpeällisen kuoleman. Ja jos me palaamme ilman häntä, niin meidän täytyy itse kärsiä se kuolema, jolla hänen piti kuoleman.»

»Mitä sinä sanot tähän, Iaasoon Aiolialainen?» Alkinoos sanoi kääntyen Mynyalaisiin.

»Minä sanon», ovela Iaasoon vastasi, »että he ovat lähteneet hyödyttömälle retkelle. Kolkhiin uroot, luuletteko voivanne saada Medeiaa seuraamaan itseänne, häntä, joka tuntee kaikki loitsut ja taikakeinot? Hän ajasi teidän laivanne salakarille tai ärsyttäisi teidän kimpunne Brimoon, tuon metsien hurjan kuningattaren; tai kahleet putoisivat hänen ranteistaan ja hän pakenisi lohikäärmevaunuissansa; taikka jollei siten, niin jollakin muulla tavalla, sillä hänellä on tuhansia keinoja ja neuvoja. Ja miksi te ollenkaan palaatte kotia, kunnon uroot, ja uudestaan uhmaatte noita pitkiä meriä ja Bosporoa ja myrskyistä Eukseinoa, kaikki vaivanne vain tulee kaksinkertaiseksi; onhan näillä rannoilla monta kaunista maata, jotka vain odottavat teidän laisianne urheita miehiä. Parempihan olisi asettua asumaan näille seuduille ja rakentaa kaupunki ja antaa Aieeten ja Kolkhiin tulla omin neuvoin toimeen.»

Silloin hyminä kävi läpi Kolkhilaisten joukon ja muutamat huusivat: »Hyvin puhuttu!» ja toiset taas: »Olemme saaneet kylliksemme kuljeskelusta, emme tahdo

enää lähteä meriä kiertelemään!» Ja viimein heidän päällikkönsä sanoi: »Olkoon sitten niin; vaivaksi tyttö on ollut meille ja vaivaksi isänsä huoneelle ja kiusan-kappaleen saatte hänestä tekin. Mutta pitääkää hänet sitten, koska ette paremmin ymmärrä. Me lähdemme purjehtimaan pohjosta kohden.»

Silloin Alkinoos antoi heille ruokaa ja juomaa ja vaatteita ja kaikenmoisia kalliita lahjoja. Ja hän antoi samoin Minyalaisille ja lähetti heidät kaikki rauhassa matkalle.

Niin tuo tumma noitatyttö jäi Iaasoonin luokse tuottamaan hänelle surua ja häpeää. Ja Kolkhilaiset purjehtivat pohjoseen Adrian merelle ja asettuivat sinne asumaan ja rakensivat kaupunkeja pitkin rannikkoa.

Sitten uroot purjehtivat itäänpäin päästäkseen Hel-laaseen, rakkaaseen kotimaahansa. Mutta myrsky yllätti heidät ja ajoi heidät kauaksi etelään. Ja he soutivat, sokaisevassa sateessa ja pimeässä, kunnes olivat aivan uupuneita ponnistuksista. Eivätkä he ensinkään tietäneet minne olivat joutuneet ja he jättivät kaiken elämän toivon. Ja viimein laiva koski pohjaan ja kun aamu koitti, niin he kahlasivat rantaan. Mutta he eivät nähneet ympärillään muuta kuin hietaa ja kuivuneita suolälätäköitä, sillä he olivat tulleet Syrtin hietasärkille ja niille autioille, puuttomille aavikoille, jotka ulottuvat Ky-reeneestä aina Numidiaan asti pitkin Afrikan polttavaa rannikkoa. Ja siellä he nääntymäisillään kiertelivät monta päivää, ennenkuin saattoivat lähteä rannasta ja päästä taas aavalle merelle. Ja siellä Kanthos, koettaessaan löytää laivaa rannasta, sai surmansa kivistä, jonka muuan paimen heitti

Ja siellä kuoli myöskin Mopsos, tuo tietäjä, joka tunsi kaikkien lintujen äänet. Mutta hän ei saattanut edeltäpäin tietää omaa loppuansa, sillä häntä pisti jalkaan kyykäärme, yksi niistä kyistä, jotka syntyivät Gorgoon päästä tippuneista veripisaroista, kun Perseus sitä kantoi poikki hietikon.



Viimein uroot alkoivat soutaa pohjoista kohden ja ponnistelivat monta raskasta päivää, kunnes vesi oli loppussa ja ruoka syöty ja he olivat aivan nääntymäisillään nälkään ja janoon. Mutta vihdoin he näkivät pitkän jyrkkärantaisen saaren ja siintävän vuorenhuipun korkealla pilvien keskellä, ja he tunsivat sen Iidan huipuksi ja Kreetan kuuluisaksi maaksi. Ja he sanoivat: »Laskekaamme laivamme Kreetan rantaan ja menkäämme katsomaan Miinoota, tuota kuuluisaa kuningasta, ja kaikkea hänen kunniaansa ja rikkauttansa. Tottapa hän meitä kohtelee vierasvaraisesti ja antaa meidän täyttää vesiastiamme rannalla.»

Mutta kun he lähestyivät saarta, niin he näkivät kummallisen näyn rantakallioilla. Sillä länteen viettävällä niemekkeellä seisoj jättiläinen, pitempi kuin kaikki vuoristonhongat, kimallellen korkealla taivasta vastaan kuin kiiltävä kuparitorni. Hän käänteli päätänsä ja katseli joka puolelle, kunnes hän näki Argoon ja sen miehistön. Ja heidät nähdessään hän tuli heitä kohden nopeammin kuin nopein hevonen hypäten yhdellä hyppäyksellä yli rotkojen ja harpaten yhdellä ainoalla askeleella kalliolta kalliolle. Ja kun hän tuli heidän lähelleen, niin hän heilutti käsivarsiaan ylös ja alas niinkuin soutajat nostavat ja laskevat airojaan ja karjaisi kuparikurkullaan kuin pasuuna kallioilta: »Te olette merirosvoja ja ryöväreitä! Jos uskallatte laskea maihin, niin paha teidät perii!»

Silloin uroot huusivat: »Emme me ole merirosvoja. Me olemme kaikki hyviä ja rehellisiä miehiä, emmekä muuta pyydä kuin ruokaa ja vettä». Mutta jättiläinen huusi vielä kovemmin:

»Te olette ryöväreitä, te olette merirosvoja kaikki. Tunnen kyllä teidät, ja jos te laskette maihin, niin teidän pitää kuoleamalla kuoleman.»

Sitten hän taas heilutti käsivarsiaan ikäänkuin merkiksi, ja he näkivät kuinka kaikki kansa pakeni sisä-

maahan päin ajaen edellään karjalaumojansa ja he näkivät sakeaa savua ja liekkejä kohoavan kukkuloiden keskeltä. Silloin jättiläinen juoksi laaksoon ja katosi ja uroot nojasivat peloissaan airoihinsa.

Mutta Medeia seiso i ja tarkasteli tuota kaikkea jyrkien mustien kulmiensa alta, viekas hymy huulillaan ja viekas tuuma mielessänsä. Viimein hän puhui: »Minä tunnen tuon jättiläisen. Kuulin hänestä puhuttavan kotonani kaukana idässä. Tulen kuningas Heefaistos takoi hänet maanalaisessa pajassaan Aitnee<sup>1)</sup> vuoren alla ja antoi hänelle nimeksi Taloos ja lähetti hänet Mii-noolle palvelijaksi vartioimaan Kreetan rantoja. Kolmasti päivässä hän kiertää saaren ympäri eikä pysähdy kertaakaan lepäämään. Ja jos muukalaiset laskevat maihin, niin hän juoksee uunilleen, joka liekehtii tuolla kukkuloiden keskellä, ja kun hän on tulipunainen niin hän syöksyy heidän päälleen ja polttaa heidät kuoliaiksi kuparikourillaan.»

Silloin kaikki uroot huusivat: »Mitä meidän on tekeminen, viisas Medeia? Vettä meidän täytyy saada, muuten kuolemme janoon. Lihaa ja verta vastaan kyllä saattaisimme onnellisesti taistella, mutta kuka uskaltaa käydä tuota tulipunaista kuparia vastaan?»

»Minä uskallan käydä tulipunaista kuparia vastaan, jos vain on totta mitä olen kuullut kerrottavan. Sillä sanotaan että hänellä koko ruumiissaan on vain yksi suoni, joka on täynnä tulinestettä, ja että sitä suonta pitelee kiinni vain yksi naula; mutta missä paikkaa tuo naula on, sitä en tiedä. Mutta jos sen vain saan käsiini, niin rauhassa saatte täyttää vesiasianne tällä rannalla.»

Sitten hän käski uroiden viedä hänet rannalle ja soutaa taas pois ja odottaa mitä tapahtuisi.

Ja uroot tottelivat häntä vastahakoisesti, sillä heitä hävetti jättää hänet yksin rannalle. Mutta Iaasoon sanoi:

<sup>1)</sup> Etna.



»Hän on rakkaampi minulle, kuin kenellekään teille, mutta kuitenkin minä jätän hänet levollisena rannalle, sillä hänellä on neuvoja enemmän kuin saatamme uneksiakaan, tuon kauniin ja ovelan päänsä lokeroissa.»

Niin he jättivät velhotytön rannalle ja hän seiso siinä ypy yksin kauneudessaan, ja viimein jättiläinen tulla harppasi takaisin aivan hehkuvan punaisena kiireestä kantapähän asti, niin että ruoho sihi ja savusi hänen askeleittensa alla.

Ja kun hän näki tytön yksinään, niin hän pysähtyi. Mutta Medeia katsoi häntä rohkeasti silmiin vähintäkään hievahtamatta ja alotti tenholaulunsa:

»Elämä on lyhyt, vaikka elämä on suloinen; ja kupari- ja tulimiestenkin täytyy kuolla. Kupari ruostuu ja tuli jäähtyy, sillä ajan hammas kuluttaa kaikki vuorostaan. Elämä on lyhyt, vaikka elämä on suloinen; mutta suloisempaa on elää iäti; suloisempaa on elää iäti nuorena jumalten lailla, joilla on ikhooria suonissaan, ikhooria, joka antaa elämää ja nuoruutta ja iloa ja hehkuvan sydämen.»

Silloin Taloos sanoi: »Kuka sinä olet, kumma neito, ja missä on tuota nuoruuden nestettä?»

Silloin Medeia näytti hänelle kristallipullon ja sanoi: »Tässä on nuoruuden nestettä. Minä olen loitsijattytö Medeia ja minun sisareni Kirkee antoi tämän pullon minulle ja sanoi: 'Mene ja vie palkinto Taloolle, tuolle uskolliselle palvelijalle, sillä hänen maineensa on kiertänyt maat ja mantereet'. Tule siis, niin minä kaadan tätä nestettä sinun suoniisi, että saisit elää iäti nuorena.»

Ja hän kuunteli tytön kavalia sanoja, tuo tuhma Taloos, ja tuli lähelle. Mutta Medeia sanoi: »Kasta itsesi ensin mereen ja jäähdytä kupariruumiisi, muuten sinä poltat minun hienot sormeni. Ja näytä sitten minulle missä paikkaa naula on, että voisni kaataa nestettä suoneesi.»

Silloin tuo tuhma Taloos hyppäsi mereen, ja vesi kihisi ja kiehui ja höyrysi hänen ympärillään. Ja sitten hän tuli ja polvistui Medeian eteen ja näytti hänelle tuon salaperäisen naulan.

Ja Medeia veti naulan varovasti ulos, mutta hän ei kaatanutkaan ikhoooria suoneen; ja nuoruuden nesteestä sijasta tuli purskui ulos, kuin tulipunainen rautavirta. Ja Taloos huusi: »Sinä petit minut, kavala velhotyttö!» ja koetti nousta pystyyn. Mutta Medeia kohotti kätensä hänen ylitsensä ja lauloi, kunnes Taloos vaipui maahan hänen loitsunsa vaikutuksesta. Ja kun hän vaipui, niin hänen kupariset jäsenensä kalisivat raskaasti ja maa ähkyi hänen painonsa alla. Ja tulineste purskui ulos hänen kantapäästään kuin hehkuva laavavirta ja syöksyi mereen. Ja Medeia nauroi ja kutsui uroita ja huusi: »Tulkaa rannalle ja täyttäkää rauhassa vesiastianne!»

Niin he tulivat ja näkivät jättiläisen makaavan maassa kuolleena. Ja he lankesivat polvilleen Medeian eteen ja suutelivat hänen jalkojaan, ja täyttivät vesiastian ja ottivat härkiä ja lampaita ja purjehtivat sitten pois tuolta nurjalta rannalta.

Ja viimein monen monituksen seikkailun jälkeen he saapuivat Malean niemelle Peloponneeson lounaiseen kärkeen. Ja siellä he uhrasivat jumalille, ja Orfeus puhdisti heidät rikoksestaan. Sitten he taas kulkivat pohjosta kohden ohi Lakoonikeen rannikon ja tulivat aivan väsyneinä ja nääntyneinä Suunioniin. Ja sitten he purjehtivat ylös Euboian pitkää salmea, kunnes he kerran vielä näkivät Peelionin ja Afetain ja merenrannan Ioolkon.

Ja uroot laskivat laivansa rantaan, mutta heillä ei ollut voimia vetää sitä maalle. Ja he kiipesivät ulos laivasta ja istuivat rantakiville ja itkivät, kunnes eivät enää jaksaneet itkeä enempää. Sillä huoneet ja puut olivat kaikki muuttuneet ja kaikki kasvot, jotka he näkivät, olivat outoja. Ja heidän ilonsa muuttui murheeksi, kun



he muistelivat nuoruuttansa ja kaikkia kärsimyksiänsä ja niitä uljaita kumppaneita, jotka he olivat kadottaneet.

Ja paljo kansaa kokoontui heidän ympärilleen ja kysyi heiltä: »Keitä olette te, jotka täällä istutte itkemässä?»

»Me olemme teidän ruhtinaittenne poikia, jotka monta vuotta sitten purjehdimme pois. Kulusta taljaa me lähdimme hakemaan, ja sen olemme saaneetkin ja murhetta sen mukana. Kertokaa meille isistämme ja äideistämme, jos ketkään niistä enää ovat elossa.»

Silloinpa nousi suuri hälinä, itkettiin ja naurettiin, ja kaikki kuninkaas tulivat rannalle; ja he veivät uroot koteihinsa ja itkivät jaloja vainajia.

Sitten Iasaan meni Medeian kera setänsä Peliaan palatsiin. Ja kun hän astui sisään, niin Pelias istui lieden ääressä halvattuna ja sokeana vanhuuttaan ja hänen vastapäätään istui Iasaanin isä Aisoon, sokeana ja halvattuna hänkin. Ja noiden molempien vanhusten päät tutisivat, kun he koettivat lämmitellä itseään lieden ääressä.

Ja Iasaan lankesi polvilleen isänsä eteen ja itki ja kutsui häntä nimeltä. Ja vanhus ojensi kätensä ja tunnusteli häntä ja sanoi: »Älä pilkkaa minua, nuori urho. Minun poikani Iasaan hukkuu kauan kauan siten meren aaltoihin.»

»Minä olen juuri sinun oma poikasi Iasaan, jonka sinä veit Kentaurin kasvatettavaksi Peelion vuorelle. Ja minä olen tuonut Kultaisen taljan ja Auringon jumalasta polveutuvan kuninkaantytären puolisokseni. Anna siis nyt minulle kuningaskuntasi, Pelias setäni, ja täytä lupauksesi, niinkuin minä olen lupaukseni täyttänyt.»

Silloin hänen isänsä painautui häneen kiinni kuin lapsi ja itki eikä tahtonut enää päästää häntä menemään. Ja hän huusi: »Nyt ei minun enää tarvitse yksin kulkea hautaani kohden. Lupaa ett'et enää koskaan jätä minua, niinkauan kuin elän.»

## VI.

### **Kuinka uroiden lopuksi kävi.**

Ja nyt minä mielelläni lopettaisin tarinani haus-  
kasti. Mutta ei se ole minun syyntä, ett'en voi niin tehdä.  
Vanhat laulut lopettavat sen surullisesti ja minä uskon,  
että ne ovat tosia ja viisaita. Sillä vaikka uroot puh-  
distettiin rikoksistaan Malean saarella, niin eivät uhrit  
sentään voi muuttaa häijyjä sydämiä hyväksi, ja Iasaan  
oli ottanut ilkeän vaimon ja hän sai kantaa kuormaansa  
loppuun asti.

Ensiksi Medeia keksi keinon rangaistakseen tuota  
vanhaa Pelias parkaa, sen sijaan että olisi antanut hänen  
kuolla rauhassa.

Sillä hän kertoi Peliaan tyttärille: »Minä voin tehdä  
vanhat jälleen nuoriksi, ja saattepa nähdä kuinka help-  
poa se on». Ja hän otti vanhan oinaan ja tappoi sen  
ja pisti sen kattilaan, jossa kiehui taikayrttejä ja mumisi  
loitsuja kattilan yli, ja silloin tuo vanha oinas hypähti  
kattilasta nuorena, kauniina karitsana. Ja »Medeian kat-  
tila» on vieläkin sananpartena ja sillä tarkotetaan sotien  
ja suurten muutosten aikoja, kun maailma on käynyt  
vanhaksi ja heikoksi ja nuortuu taas kovien kärsimys-  
ten kautta.

Sitten Medeia sanoi Peliaan tyttärille: »Tehkää te  
isällenne samoin kuin minä tälle oinaalle, niin hänestä taas  
tulee nuori ja voimakas». Mutta hän ilmaisi heille loit-  
sut vain puoleksi, ja niin he eivät onnistuneetkaan, ja  
Medeia pilkkasi heitä. Ja niin vanha Pelias parka kuoli  
ja hänen tyttärensä joutuivat kurjuuteen. Mutta runot  
kertovat, että Medeia paransi Iasaanin isän Aisoonin,  
niin että hänestä taas tuli nuori ja voimakas.

Mutta Iasaan ei voinut enää rakastaa Medeiaa  
kaikkien hänen julmien tekojensa jälkeen. Ja niin hän



oli kiittämätön häntä kohtaan ja teki hänelle vääryyttä, ja Medeia kosti hänelle. Ja kauheasti hän kostikin, niin kauheasti, ett'en siitä voi tässä kertoakaan. Mutta kun tulette suuremmiksi, niin saatte siitä itse lukea, sillä sitä on laulettu jaloissa runoissa ja kauniissa sävelteoksissa. Ja olkoon se sitten totta tai ei, niin se on meille aina varoituksena, ett'ei tule hakea apua ilkeiltä ihmisiltä tai pyrkiä hyviin tarkotusperiin ilkeillä keinoilla. Sillä jos me käytämme kyykkäärmettä vihollisiamme vastaan, niin se kääntää päänsä ennenkuin aavistammekaan ja pistää meitä itseä.

Ja kaikista noista toisistakin uroista olisi monta mieltäkiinnittävää tarinaa kerrottavana, mutta tässä ei ole tilaa, niin että te saatte niistä itse lukea: Kalydoonin karjusta, jonka Meleagros surmasi, ja Heerakleen kahdestatoista kuulusasta urotyöstä, ja niistä seitsemästä sankarista, jotka taistelivat Theeban luona, ja kaksoisveljesten Kastooin ja Polydeukeen jalosta rakkaudesta, kuinka toinen ei tahtonut jäädä eloon, kun toinen kuoli, niin että he jakoivat keskenään kuolemattomuutensa, ja Zeus muutti heidät noiksi molemmiksi kaksoistähdiksi, jotka eivät milloinkaan nouse yhdellä kertaa taivaalle.

Entä kuinka kävi Kheiroonin, tuon hyvän, kuolemattoman Kentaurin? Sekin on surullinen tarina. Sillä uroot eivät saaneet häntä enää koskaan nähdä. Hän haavottui myrkytetystä nuolesta Foloeen kukkuloilla, kun Heeraklees avasi sen turmiollisen viiniastian, johon Kheiroon häntä oli kieltänyt koskemasta. Ja Kentaurit hais-toivat viinin hajun ja kokoontuivat sen ympärille ja tappelivat siitä Heerakleen kanssa. Mutta Heeraklees surmasi heidät kaikki myrkytetyillä nuolillaan, ja Kheiroon jäi yksikseen. Silloin Kheiroon otti yhden nuolen ja pisti sen vahingossa jalkaansa. Ja myrkkyy virtasi kuin tuli pitkin hänen suoniaan ja hän kaatui maahan ja halusi kuolla. Ja hän huusi: »Viini, tuo koko minun sukuni turma, minutkin perikatoon vei. Miksi täl-

laista kuolemantuskaa kärsien iäti eläisin! Ken tahtoo ottaa minun kuolemattomuuteni, jotta minä saisin kuolla?»

Silloin vastasi Promeetheus, tuo hyvä Titaani, jonka Heeraklees oli vapauttanut Kaukasolta: »Minä tahdon ottaa sinun kuolemattomuutesi ja elää iäti kuolevaisia ihmisparkoja auttaakseni». Niin Kheiroon antoi hänelle kuolemattomuutensa ja kuoli ja pääsi lepoon vaivoistansa. Ja Heeraklees ja Promeetheus itkivät häntä ja menivät hautaamaan häntä Peelionin kukkulalle. Mutta Zeus otti hänet ylös tähtien joukkoon iäti elämään suurena ja lempeänä kaukana etelän taivaalla.

Ja aikanansa uroot kuolivat kaikki, paitsi Nestoor, tuo hopeakielinen vanhus, ja jättivät jälkeensä uljaita poikia, mutta ei niin suuria kuin itse olivat olleet. Mutta heidän poikiensakin maine on elänyt tähän päivään asti, sillä he taistelivat kaikki Troian kymmenvuotisessa sodassa ja heidän tarinansa on kerrottuna Homeeron kirjassa, kahdessa maailman jaloimmassa laulussa: »Iliadissa», joka kertoo meille Troian piirityksestä ja Akhilleusta, joka riiteli kuninkaitten kanssa, ja »Odysseiasa», joka taas kertoo kuinka Odysseus harhaili maasta toiseen monen monta vuotta ja kuinka viimein Alkinoos lähetti hänet terveenä ja reippaana kotia Ithakeehen, hänen rakkaalle saarellensa, ja kuinka Odysseus kohtasi uskollisen puolisonsa Peenelopeen ja poikansa Teelemakhon ja jalon sikopaimenen Eumaion ja vanhan koiransa, joka nuoli hänen kättään ja kuoli. Sen hauskan tarinan saatte, lapsukaiseni, lukea jonakin talvi-iltana takkavalkean ääressä. Ja nyt minä lopetan kertomukseni ja alotan toisen, ja vielä hauskemman, uroosta, josta tuli mahtava kuningas ja joka voitti kansansa rakkauden.





## KOLMAS TARINA.

### **Theeseus.**

#### I.

#### **Kuinka Theeseus nosti kiven.**

Oli kerran Troitseeniassa Aithree niminen prinsessa, Pittheus kuninkaan tytär. Hänellä oli kaunis poika nimeltä Theeseus, uljain nuorukainen koko maassa. Eikä Aithree koskaan hymyillyt paitsi poikaansa katsellessaan, sillä hänen puolisonsa oli unhottanut hänet ja eleli kaukana merten takana. Ja Aithreen oli tapana mennä Troitseenian yli kohoavalle vuorelle Poseidoonin temppeliin ja istua siellä kaiken päivää katsellen meren lahden ja Methaanan yli Aigiinan purppuranpunertavia huippuja ja niiden juurella olevaa Attikan rantaa. Ja kun Theeseus oli täyttänyt viisitoista vuotta, niin Aithree otti hänet mukaansa temppeliin ja vei hänet temppelin puutarhassa kasvavaan tiheään lehtoon. Ja hän näytti hänelle korkeata plataanipuuta, jonka varjossa kasvoi sianpuoloja ja punaisia kanervapensaita ja huokasi ja sanoi: »Theeseus, poikani, mene tuohon varvikkoon. Siellä sinä tuon plataanipuun juurella näet ison, laakean kiven. Nosta se ja tuo minulle, mitä sen alla on».

Silloin Theeseus tunki läpi tiheän pensaikon ja näki ettei siihen oltu vuosikausiin koskettu. Ja kun hän haki

pitkin pensaiden juuria, niin hän löysi ison laakean kiven, joka oli kokonaan muratin ja karhunmarjojen ja samalten peitossa. Hän koetti nostaa sitä, mutta ei jaksanut. Ja hän koetti koettamistaan, kunnes hänen tuli niin kuuma, että hiki valui virtana hänen otsaltaan ja hän itki häpeästä. Mutta ei mikään auttanut. Ja viimein hän palasi äitinsä luokse ja sanoi: »Minä olen löytänyt kiven, mutta en jaksa sitä nostaa, enkä luule että kukaan muukaan koko Troitseeniassa siihen kykenee».

Silloin hänen äitinsä huokasi ja sanoi: »Jumalat antavat odottaa kauan; mutta viimein he tekevät oikeutta. Jääköön tämä sitten joksikin toiseksi vuotta. Sillä se päivä on tuleva, jolloin sinä olet väkevin mies koko Troitseeniassa».

Sitten hän otti Theeseuta kädestä ja meni temppeleihin ja rukoili ja palasi taas kotiinsa poikansa Theeseun kanssa.

Ja kun vuosi oli ummelleen kulunut, niin hän vei taas Theeseun temppelitarhaan ja käski hänen nostaa kiveä. Mutta Theeseus ei jaksanut.

Silloin Aithree huokasi ja sanoi taas samat sanat ja meni pois ja palasi taas seuraavana vuonna. Mutta ei Theeseus silloinkaan jaksanut nostaa kiveä, eikä seuraavanakaan vuonna. Ja hän olisi halunnut kysyä äidiltään, mitä tuo kivi oikeastaan tarkoitti ja mitä sen alla oli, mutta äidin kasvot olivat niin surulliset, ettei hän hennonut kysyä.

Niin Theeseus sanoi itsekseen: »Varmasti se päivä on tuleva, jolloin minä saatan nostaa tuon kiven, vaikkei kukaan muu koko Troitseeniassa siihen pystyisi». Ja jotta hän olisi tullut oikein vahvaksi, niin hän kaiket päivät paini ja heitti kiekkoa ja keihästä ja kesytti hevosia ja metsästi villisikoja ja härkiä ja ajoi vuohia ja hirviä kallioilla, niin ettei lopulta koko vuoristossa ollut toista niin nopsaa metsästäjää kuin Theeseus. Ja hän tappoi Kromyoonin villisian Faian, joka hävitti kaikkea maata. Ja



viimein kaikki kansa sanoi: »Totisesti jumalat ovat tuon nuorukaisen keralla».

Ja kun hänen kahdeksastoista ikävuotensa oli kulunut, niin Aithree vei hänet taas temppelitarhaan ja sanoi: »Theeseus, nosta kivi tänä päivänä, taikka et saa milloinkaan tietää kuka olet».

Ja Theeseus meni pensaikkoon ja kumartui kiven yli ja sysäsi sitä rajusti ja se liikahti. Silloin hänen rohkeutensa paisui ja hän huudahti: »Vaikka sydämeni halkeaisi, niin kiven on nouseminen!» Ja hän sysäsi sitä vielä toisen kerran ja sai sen nousemaan ja vieritti sen kiljaisten pois paikoiltaan.

Ja kun hän katsoi paikkaan, jossa kivi oli ollut, niin hän näki maassa pronssisen miekan, jonka kahva oli kiiltävästä kullasta, ja sen vieressä parin kultaisia sandaaleja. Ja hän sieppasi ne ja syöksi läpi pensaiden kuin villi karju ja juoksi äitinsä luo pitäen niitä korkealla päänsä päällä.

Mutta kun hänen äitinsä näki ne, niin hän itki kauan hiljaa, peittäen kauniit kasvonsa päällyshuiviinsa. Ja Theeseus seiso i kummastuksissaan hänen vieressään ja itki myöskin, miksi, sitä hän ei tietänyt. Ja kun Aithree oli itkenyt itsensä väsyksiin, niin hän nosti päänsä ja pani sormensa huulilleen ja sanoi: »Piilota ne poveesi, Theeseus poikani, ja tule kanssani tänne jonnekin, josta voimme katsella yli meren».

Niin he menivät pyhien muurien ulkopuolelle ja katselivat yli kimaltelevan, sinisen meren. Ja Aithree sanoi:

»Näetkö sinä tämän maan tässä jalkojesi juuressa?»

Ja Theeseus vastasi: »Näen, se on Troitseenia, jossa minä olen syntynyt ja kasvanut.»

Ja Aithree sanoi: »Se on vain pieni maa, karu ja kallioinen ja se katsoo kohden kalpeata koillista. Mutta saatatko nähdä tuota maata meren tuolla puolen?»

»Saatan kyllä, se on Attika, jossa Ateenalaiset asuvat».

»Se on ihana maa ja avara, Theseus poikani, ja se katsoo kohden päivänpaisteista etelää. Se on oliiviöljyn ja hunajan maa, jumalien ja ihmisten ilo. Sillä jumalat ovat ympäröineet sen vuorilla, joiden suonet ovat puhdasta hopeaa ja luut lumivalkeata marmorina. Ja siellä ajuruohot ja neilikat koristavat kukkuloita ja sulotuoksuiset orvokit ja liljat niittyjä, ja satakielet laulavat kaiket päivät lehdossa alati juoksevien virtojen äyräillä. Siellä on kaksitoista väkirikasta kaupunkia, joissa asuu ikivanha heimo, käärmekuninkaan Kekropsin, Maaemon pojan jälkeläiset, ja he kantavat kultaisia heinäsirkoja kultakutreissaan, sillä kuin heinäsirkat he putkahtivat maasta ja niinkuin heinäsirkat he laulavat kaiken päivää iloiten auringon elvyttävässä lempeässä paisteessa. Mitä sinä tekisit poikani, jos olisit sellaisen maan kuningas?»

Theseus seiso i hämmästyksissään, kun hän katsoi yli leveän kimaltelevan meren ja näki ihanan Attikan rannikon Suunionista aina Hymeettos- ja Brileettosvuoriin asti ja kaikki ne vuorten kukkulat, jotka ympäröivät Ateenaa. Mutta Ateenaa itseä hän ei voinut nähdä, sillä purpuran punertava Aigiinan saari oli sen edessä puolitiessä Attikan ja Argoliin välillä.

Silloin Theseun sydän paisui hänen rinnassaan ja hän sanoi: »Jos minä olisin sellaisen maan kuningas, niin minä hallitsisin sitä hyvin ja viisaasti ja voimallisesti, niin että kuoltuani kaikki kansa itkisi haudallani ja huutaisi ja valittaisi kaitsijansa kadottamista».

Ja Aithree hymyili ja sanoi: »Ota sitten miekka ja sandaalit ja mene Ateenalaisten kuninkaan Aigeun luo, joka asuu Pallaan kukkulalla, ja sano hänelle: 'Kivi on nostettu, mutta kenen on sen alla oleva pantti?' Näytä sitten hänelle miekka ja sandaalit ja ota vastaan mitä jumalat sinulle lähettävät».

Mutta Theseus sanoi itkien: »Pitääkö minun jättää sinut, oi äitini?»



Mutta äiti vastasi: »Älä minua itke. Mitä on sallittu, sen pitää tapahtua. Ja murehtiminen on helppoa niille, jotka eivät muuta tee kuin murehtivat. Täynnä surua oli minun nuoruuteni ja täynnä surua minun nais-ikäni. Täynnä surua oli minun nuoruuteni Bellerofoonin, Khimairan surmaajan tähden, jonka isäni kavalasti karkotti, ja täynnä surua nais-ikäni sinun uskottoman isäsi tähden ja sinun tähtesi. Ja täynnä surua on oleva minun vanhuutenikin — sillä minä näen kohtaloni unissa — Joutsenen pojat vievät minut vankina Eurootaan laaksoon ja viimein minä purjehdin meren yli orjattarena, Kreikan vihollisten palveluspiikana. Kuitenkin minut kostetaan, kun kultahapsiset uroot purjehtivat Troiaa vastaan ja hävittävät Iilionin palatsit. Silloin minun poikani vapauttaa minut orjuudesta ja minä saan kuulla kerrottavan Theeseun maineesta. Vaan sitä ennen minä saan kokea uusia suruja, mutta minä voin ne kantaa niinkuin olen kantanut menneetkin suruni».

Sitten hän suuteli Theeseuta ja itki häntä ja meni temppeleihin, eikä Theeseus nähnyt häntä enää.

## II.

### **Kuinka Theeseus surmasi ihmissyöjät.**

Niin Theeseus jäi sinne yksinään seisomaan mieli täynnä monia toiveita. Ja ensiksi hän aikoi mennä satamaan ja vuokrata nopeakulkuisen laivan ja purjehtia merenlahden yli Ateenaan. Mutta sekin tuntui hänestä liian hitaalta, ja hän toivoi että hänellä olisi ollut siivet, joilla hän olisi voinut lentää meren yli isänsä luo. Mutta hetken perästä hänen rohkeutensa alkoi lannistua, ja hän huokasi ja sanoi itsekseen:

»Mitäpä, jos isälläni on ympärillään toisia poikia, joita hän rakastaa? Mitäpä, jollei hän otakaan minua vastaan? Ja mitä olen tehnyt, jotta hän minusta välittäisi? Syntymähetkestäni asti olen ollut unohduksissa, miksipä nyt sitten olisin tervetullut hänen luokseen?»

Niin hän kauan aikaa mietiskeli suruissaan. Ja viimein hän huusi kovalla äänellä: »Niin, tahdon saattaa hänet rakastamaan itseäni, sillä minä tahdon näyttää, että olen hänen rakkautensa arvoinen. Tahdon voittaa mainetta ja kunniaa ja tehdä sellaisia tekoja, että Aigeus on oleva ylpeä minusta, vaikka hänellä olisi viisikymmentäkin muuta poikaa! Saavuttihan Heerakleeskin kunniaa, vaikka hän oli sorrettu ja Eurystheun orja! Tappoihan hän kaikki rosvot ja kaikki häijyt pedot ja kuivasi suuria järviä ja soita ja mursi kalliot nuijallaan. Sentähden häntä kaikki ihmiset kunnioittivat, kun hän pelasti heidät kurjuudesta ja teki elämän hauskaksi heille ja heidän jälkeläisilleen. Minnepä minä menisin tekemään sellaisia tekoja kuin Heeraklees? Missäpä kohtaisin kummia seikkailuja, rosvoja ja hirviöitä ja helvetin sikiöitä, noita ihmisten vihollisia? Jospa lähtisin vaeltamaan maitse tuonne kauas vuoristoon ja kiertäisin Isthmoon vievää tietä. Ehkäpä siellä joutuisin johonkin rohkeaan seikkailuun ja voisin tehdä jotakin, jolla voittaisin isäni rakkauden».

Niin hän lähti vaeltamaan maitse kauas vuoristoon isänsä miekka kupeellaan; ja viimein hän tuli Hämähäkki vuorille, jotka kohosivat yli Epidauron kaupungin ja meren, ja hän näki kuinka rotkot kulkivat alaspäin keskimmäisestä huipusta, niinkuin langat hämähäkin seitissä.

Ja hän kiipesi ylös noita synkkiä rotkoja kuurnaisen marmoriseinien keskitse, kunnes laakso siinsi sinisenä alhaalla hänen jalkojensa alla ja pilvet tihkuivat sumuaan hänen päänsä ympärillä.

Ja hän kulki yhä eteenpäin tuota rotkoseittiä, kunnes hän saattoi nähdä noiden kapeiden vuoren halkeamien kiertelevän allaan pohjoiseen ja etelään ja itään ja län-



teen, ja mustia puoleksi usvaan peittyneitä onkaloita ja kaiken yläpuolella kammottavan näköisen kallioröykkiön.

Mutta sen röykkiön yli hänen täytyi kulkea, sillä ei ollut mitään tietä oikealla eikä vasemmalla, ja niin hän kömpi yli kivien ja kantojen ja tuli viimein kivi-röykkiölle.

Ja kivillä istui mies, joka oli puettu karhunnahkaiseen vaippaan. Karhun pää oli hänen päähineenään ja sen hampaat irvistelivät valkosina hänen otsansa ympärillä. Ja karhun kápälät oli väännetty hänen kaulansa ympäri ja niiden kynnet hohtivat valkosina hänen rinnallaan. Ja kun hän näki Theeseun, niin hän nousi seisomaan ja nauroi niin että rotkot rytkähtelivät.

»Hohoo, ken sinä olet, kaunis kärpänen, joka olet lentänyt hämähäkin seittiin?» Mutta Theeseus astui lujasti eteenpäin eikä vastannut; mutta hän mietti mieles- sään: »Onkohan tuo jokin rosvo ja jokohan olen joutunut seikkailuun?» Mutta tuo kummallinen mies nauroi vielä kovempaa ja sanoi:

»Kopea kärpänen, etkö sinä tiedä että nämä rotkot muodostavat sellaisen seitin, josta ei yksikään kärpänen koskaan osaa takaisin, ja tämä röykkiö on hämähäkin huone ja minä olen se hämähäkki, joka imen kärpäset kuoliaksi. Tule vain tänne, että saan sinusta maukkaan aterian! Sillä ei sinua lainkaan hyödytä pakoon juokseminen, niin mutkikkaan seitin isäni Heefaistos minulle valmisti, kun hän muodosti vuoristoon nämä rotkot, joista ei yksikään ihminen osaa palata kotiinsa».

Mutta Theeseus astui lujasti eteenpäin ja kysyi:

»Entä miksi ihmiset sinua nimittävät, kopea hämähäkki, ja missä ovat sinun imusarvesi?»

Silloin tuo kummallinen mies nauroi jälleen:

»Minun nimeni on Perifeetees, ja minä olen Heefaiston ja vuorinymfi Antikleian poika. Mutta ihmiset nimit- tävät minua Koryneetees nuijijaksi, ja tässä on minun imusarveni«.

Ja hän nosti vierestään kivistä kiviröykkiöltä mahtavan pronssinuijan.

»Tämän isäni minulle antoi ja takoi sen itse syvällä vuorten sisuksissa, ja sillä minä nuijin kaikkia kopeita kärpäsiä, niin että niistä lähtee lihat ja rasvat. Anna siis minulle tuo kiiltävä miekkasi ja vaippasi ja kultaiset sandaalisi, taikka minä nuijin sinuakin niin että henkesi menetät, jos huonosti käy!»

Mutta Theeseus kääri nopeasti vaippansa lujiin puihin vasemman käsivartensa ympärille olkapäästä aina kämmeneen asti ja veti miekkansa ja syöksyi nuijamiehen päälle ja nuijamies syöksyi hänen päällensä.

Kolmasti hän iski Theeseuta niin että tämä taipui kuin pajunvesa iskujen alla. Mutta Theeseus suojeli päätään vasemmalla kädellensä ja vaipalla, jonka hän oli käärintä sen ympärille.

Ja kolmasti Theeseus kavahti pystyyn iskun jälkeen, kuten pajunvesa myrskyn tynnyttyä, ja tavotti nuijamiestä miekallaan, mutta väljänä riippuvan karhunaljan poimut pelastivat tämän.

Silloin Theeseus suuttui ja karkasi hänen kimpupuunsa ja tarttui hänen kurkkuunsa, ja he kaatuivat ja kieriskelivät maassa toinen toisensa ylitse. Mutta kun Theeseus nousi ylös maasta, niin nuijamies jäi liikkumattomana makaamaan hänen jalkoihinsa.

Silloin Theeseus otti hänen nuijansa ja hänen karhunaljansa ja jätti hänet haukoille ja variksille ja jatkoi matkaansa alas rotkoja, takimmaista rinnettä pitkin, kunnes hän tuli leveään viheriään laaksoon ja näki lammasta ja karjalaumoja makaamassa puiden alla.

Ja lirisevän lähteen liepeellä kallioiden ja puiden varjossa oli nymfejä ja paimenia tanssimassa. Mutta ei kukaan puhaltanut heille huilua, kun he tanssivat.

Ja kun he näkivät Theeseun, niin he kirkaisivat ja paimenet juoksivat pakoon ja ajoivat pois karjalaumo-



jaan, ja nymfit sukelsivat lähteeseen kuin sorsat ja katosivat.

Theeseus oli ihmeissään ja nauroi: »Mitä kummallisia tapoja on tämän seudun ihmisillä, he juoksevat pakoon kun näkevät muukalaisia, eivätkä soita tanssiessaan!» Mutta hän oli väsynyt ja tomuinen ja janoissaan, eikä hän ajatellut heitä sen enempää, vaan joi tuosta kirkaasta lähteestä ja kylpi siinä ja heittäytyi sitten pitkäkseen plataanipuun varjoon, ja vesi lauloi hänet nukuksiin liristessään kiveltä kivelle.

Ja kun hän heräsi, niin hän kuuli kuiskuttelua ja supinaa ja näki nymfien kurkistelevan häntä lähteen toiselta puolen synkän luolan suusta, jossa he istuivat vihreillä sammaltynyillä. Ja yksi sanoi: »Ei hän varmaankaan ole Perifeetees»; ja toinen kuiskasi: »Ei hän näytä ollenkaan rosvolta, vaan kauniilta ja kiltiltä nuorukaiselta».

Silloin Theeseus hymyili ja huusi heille: »Ihanat nymfit, en minä olekaan Perifeetees. Hän nukkuu haukkojen ja variksien parissa ylhäällä röykkiöllään. Minä olen vain ottanut hänen karhuntaajansa ja hänen nuijansa».

Silloin he hyppäsivät lähteen yli ja tulivat hänen luoksensa ja huusivat paimenia takaisin. Ja Theeseus kertoi heille, kuiuka hän oli surmannut nuijamiehen. Ja paimenet suutelivat hänen jalkojaan ja lauloivat: »Nytpä saamme syöttää rauhassa karjalaumojamme ja soittaa tanssiessamme. Sillä tuo julma nuijamies on kohdannut voittajansa eikä kuule enää meidän huilujamme».

Sitten he toivat hänelle vuonan lihaa ja viiniä ja nymfit toivat hänelle hunajaa kallioilta, ja hän söi ja joi ja nukkui taasen nymfien ja paimenten tanssiessa ja laulaessa. Ja kun hän heräsi, niin he pyysivät häntä jäämään, mutta hän ei tahtonut. »Minulla on suuria tehtävänä», hän sanoi. »Minun täytyy lähteä kulkemaan kohden Isthmoa, että pääsisin Ateenaan».

Mutta paimenet sanoivat: »Aiotko kulkea yksin Ateenaa kohden? Ei kukaan kulje nykyään sitä tietä muuten kuin aseellisin joukoin!»

»Mitä aseihin tulee, niin näettehän, että niitä minulla on kylliksi. Ja mitä joukkoihin tulee, niin kunniallisessa miehessä on kylläksi seuraa itselleen. Minkätähden en kulkisi yksin Ateenaa kohden?»

»Jos menet, niin sinun täytyy katsoa eteesi Isthmon kannaksella, taikka muuten joudut tekemisiin Sinis rosvon kanssa, jota kutsutaan Pityokampteeksi, hongannotkistajaksi. Sillä hän taivuttaa kaksi honkaa ja sitoo kaikki matkustajat käsistä ja jaloista niihin kiinni, ja kun hän laskee puut irti, niin heidän ruumiinsa repeävät kahtia».

»Ja sen jälkeen», toinen sanoi, »sinun täytyy mennä sisämaahan päin, niin ettet vain joudu Skeiroonin kallioille. Sillä oikealla kädellä on meri ja vasemmalla vuoret, niin ettet mitenkään voi päästä pakoon, vaan sinun täytyy kohdata Skeiroon rosvo. Ja hän panee sinut pesemään jalkojansa, ja kun sinä peset niitä, niin hän työntää sinut alas kalliolta ruoaksi kilpikonnalle, joka asustaa alhaalla kallion juurella ja syö kuolleiden ruumiita».

Ja ennenkuin Theseus ennätti vastata, niin taas kolmas huusi: »Ja sen jälkeen odottaa sinua vielä vaikeampi vaara, jollet kulje yhä sisämaahan päin, niin että Eleusis jää kauas oikealle kädellesi. Sillä Eleusiissa hallitsee Kerkyoon, tuo julma kuningas, kaikkien kuolevaisien kauhu, joka tappoi oman tyttärensä Alopeen vankeudessa; mutta Alopee muuttui ihanaksi lähteeksi. Ja tyttärensä lapsen tuo julma kuningas heitti vuorille, mutta villit tammät antoivat sille maitoa. Ja nyt hän vaatii painimaan kanssansa jokaisen, joka tulee hänen maa-hansa, sillä hän on paras painija koko Attikassa ja hän lyö kaikki alleen. Ja ne, jotka hän lyö alleen, hän surkeasti surmaa, ja hänen palatsinsa piha on täynnä heidän luitansa».



Silloin Theeseus rypisti otsaansa ja sanoi: »Tämä näyttää tosiaankin olevan huonosti hallittu maa ja seikkailuja saanen kyllikseni kokea. Mutta jos minä kerran olen tämän maan perillinen, niin minä tahdon sitä hyvin hallita ja parantaa olot, ja tässä on minun kuninkaan valtikkani». Ja hän heilutti pronssinuijaansa, ja nymfit ja paimenet tarttuivat häneen ja pyysivät ja rukoilivat häntä olemaan menemättä.

Mutta hän jatkoi vain matkaansa heidän rukouksistaan huolimatta ja kulki kulkemistaan, kunnes hän näki molemmat meret ja Korinthon linnoituksen, joka kohosi korkealle yli maan. Ja hän kulki nopeasti poikki Isthmon kannaksen, sillä niin kiihkeästi hän halusi kohdata tuota julmaa Sinis rosvoa. Ja mäntymetsässä hän viimein hänet kohtasi, siellä missä Isthmos oli kaikkein kapein ja tie kulki korkeiden kallioiden keskitse. Siellä Sinis istui kivellä tien vieressä, nuori honkapuu nuijana poikkipäin polvillaan ja nuora valmiina vieressänsä. Ja hänen päänsä päällä riippui honkien latvoissa murhattujen ihmisten luurankoja.

Silloin Theeseus huusi hänelle: »Hohoi, sinä uljas hongannotkistaja, onko sinulla jäljellä pari honkapuuta minuakin varten?»

Ja Sinis hypähti hänen eteensä ja vastasi osottaen päänsä päällä riippuvia luurankoja: »Minun ruoka-aittani on äskettäin tyhjentynyt, niin että kyllä minulla on valmiina pari puuta sinua varten». Ja hän syöksi Theeseun päälle nuijaansa heiluttaen ja Theeseus syöksi hänen päällensä.

Sitten he takoivat toisiaan, niin että kesäinen metsä kaikui. Mutta metalli oli lujempaa kuin honka, ja Sinis rosvo nuija kalskahti keskeltä kahtia, kun pronssi siihen sattui. Silloin Theeseus antoi Sinis rosvolle muutamia voimakkaita iskuja ja paiskasi hänet maahan suullensa ja polvistui hänen päälleen ja satoi hänet hänen omalla nuo-

rallaan ja sanoi: »Niinkuin sinä olet tehnyt muille, niin pitää sinullekin tehtävän». Sitten hän taivutti alas kaksi nuorta honkapuuta ja satoi Sinis rosvon niiden väliin huolimatta hänen rukouksistaan ja vastustuksestaan. Ja hän päästi puut irralleen ja surmasi Sinis rosvon ja jatkoi matkaansa, jättäen hänet haukoille ja korpille.

Sitten hän kulki yli kukkuloiden Megaraa kohden pitkin Saroonin meren rantaa, kunnes hän tuli Skeiroomin kallioille ja sille kaidalle polulle, joka kulki meren ja vuorten välitse.

Ja siellä hän näki Skeiroomin istuvan lähteen reunalla, joka pulppusi kallion kyljestä. Hänellä oli jykevää nuija polvillaan ja hän oli sulkenut polun kivillä, niin että jokaisen kulkijan täytyi seisautua.

Silloin Theeseus huusi hänelle ja sanoi: »Hohoi sinä kilpikonnaan ruokkija, eikö jalkasi kaipaa tänään pesemistä?»

Ja Skeiroom hypähti hänen eteensä ja vastasi:

»Jalkani kaipaavat kyllä tänään pesemistä ja nälissään on kilpikonnaanikin». Ja hän seiso i linnoituksensa edessä ja nosti molemmin käsin nuijaansa.

Silloin Theeseus syöksyi hänen päälleen, ja kiivas oli ottelu kalliolla, sillä kun Skeiroom tunki pronssinuijan painon, niin hän antoi oman nuijansa vaipua ja kävi kiinni Theeseuun ja koetti sysätä hänet käsivoimillaan alas kalliolta. Mutta Theeseus oli varovainen painija ja laski alas oman nuijansa ja tarttui Skeiroomia kurkkuun ja polveen ja pakotti hänet peräytymään kiviseinää kohden ja rutisti hänet sitä vastaan, niin että henki oli hänestä lähteä. Ja Skeiroom huusi huohottaen: »Laske minut irti, niin annan sinun mennä». Mutta Theeseus vastasi: »Minä en saa jatkaa matkaani, ennenkuin olen tehnyt kivisen tien tasaiseksi». Ja hän rutisti häntä yhä kiviseinää vastaan, kunnes se romahti alas ja Skeiroom vyöryi sen mukana suin päin maahan.



Silloin Theeseus nosti hänet ylös aivan runneltuna ja sanoi: »Tule pesemään jalkani». Ja hän veti miekkansa ja istahti lähteen reunalle ja sanoi: »Pese jalkani, taikka minä hakkaan sinut palasiksi».

Ja vapisten Skeiroon pesi hänen jalkansa; ja kun se oli tehty, niin Theeseus nousi ylös ja huusi: »Niinkuin sinä olet tehnyt muille, niin pitää sinullekin tehtämän». Ja hän potkasi Skeiroonin kalliolta mereen.

Ja söikö kilpikonna hänet vai ei, sitä en tiedä; sillä muutamat sanovat, että sekä maa että meri hyljeksi hänen ruumistansa, sillä niin se oli synnin saastuttama. Niin meri heitti sen rannalle ja ranta heitti sen takaisin mereen ja viimein aallot sen vihoissaan paiskasivat korkealle ilmaan; ja sinne se jäi kauaksi aikaa riippumaan kallion koloon, kunnes se viimein muuttui synkäksi kariksi, joka siellä vielä tänäkin päivänä hyrskyn keskellä törröttää.

Se nyt kumminkin on totta, mitä Pausaniaas kertoo, että hän Ateenan kuninkaallisessa pylväskäytävässä näki Theeseun kuvan saveen muovailtuna ja hänen vieressään Skeiroon rosvon päistikkaa putoamassa mereen.

Sitten Theeseus kulki pitkän päivämatkan Megaran ohi Attikan maahan, ja korkeina ja kylminä kohosivat hänen edessään Kithairoonin lumihuiput yli tummien mäntymetsien, joissa Erinnyit, kostottaret, mellastavat ja hurjat Bakkhantit, ja ajavat ihmisiä kauas kauheille vuorille, joilla myrskyt yöt ja päivät ulvovat. Ja hänen oikealla kädellään oli jo aava meri ja Salamis kalliorantoineen ja sen kuuluisan meritaistelun pyhä paikka, jossa myöhemmin Kreikkalaiset löivät Persialaiset pakoon. Niin hän kulki koko päivän iltaan asti, kunnes hän näki Thriasian tasangon ja Eleusiin pyhän kaupungin, jossa Maaemon temppele seiso. Sillä siellä Deemeeter, tuo lempeä Maaemo, joka pitää viljalyhdettä kädessään, kohtasi Triptolemon, kun kaikki maat vielä olivat autioina. Ja hän opetti Triptolemon kyntämään sarkoja ja valjastamaan laiskoja nautoja ikeen alle; ja hän opetti hänen kylvämään vilja-

vainioita ja leikkaamaan kultaista viljaa. Ja hän lähetti Triptolemon opettamaan kaikkia kansoja ja antamaan jyviä työtätekeville ja ahkerille. Sen vuoksi Eleusiissä kaikki häntä kunnioittavat jotka vain maata viljelevät, Maaemoa ja hänen rakastettuansa Triptolemoa, joka antoi jyviä työtätekeville ja ahkerille.

Ja Theeseus kulki pitkin tasankoa Eleusihin ja seisautui kaupungin torille, ja huusi:

»Missä on tämän kaupungin kuningas Kerkyoon? Minun täytyy lyödä hänen kanssaan tänään pieni paini.»

Silloin kaikki kansa tungeskeli hänen ympärilleen ja huusi: »Kaunis nuorukainen, miksi sinä tahdot kuolla? Riennä pian pois täältä, ennenkuin julma kuningas kuulee, että muukalainen on kaupungissa».

Mutta Theeseus kulki läpi kaupungin kansan itkiessä ja rukoillessa, ja läpi palatsin pihaan vievien porttien ja keskitse luuranko- ja pääkallokasojen, kunnes hän saapui tuon kaikkien kuolevaisten kauhistuksen, Kerkyoonin, ovelle.

Ja hän näki Kerkyoonin istuvan yksinänsä salissaan ruokapöydän ääressä; ja hänen edessään oli kokonainen lammas paistettuna ja hänen vieressään ankkuri täynnä viiniä. Ja Theeseus seisautui ja huusi hänelle: »Hohoi sinä uljas painija, tahdotko hiukan painia tänään kanssani?»

Ja Kerkyoon katsahti ylös ja nauroi ja vastasi: »Tahdonpa kyllä tänään hiukan painia kanssasi; mutta tulehan sisään, sillä minä olen yksin ja sinä olet väsynyt, ja syö ja juo ennenkuin kuolet».

Silloin Theeseus astui rohkeasti sisälle ja istui Kerkyoonin eteen pöydän ääreen; ja hän söi vatsansa täyteen lampaan lihaa ja joi vatsansa täyteen viiniä. Ja Theeseus söi kolmen miehen verosta, mutta Kerkyoon söi kuin seitsemän miestä.

Mutta ei kumpikaan sanonut sanaakaan toinen toisellensa, vaikka he salaa silmäilivät pöydän yli toisiaan.



Ja kumpikin sanoi itseksensä: »Hänellä on leveät hartiat; mutta luulenpa että omani ovat yhtä leveät kuin hänenkin».

Viimein kun lammas oli syöty ja viiniankkuri juotu kuiviin, niin Kerkyoon kuningas nousi pystyyn ja huusi: »Painikaammepa sitten hiukan, ennenkuin menemme maata».

Niin he heittivät yltään kaikki vaatteensa ja menivät ulos palatsin pihalle; ja Kerkyoon käski sirottaa tuoretta hiekkaa luiden keskellä olevalle avonaiselle paikalle. Ja sinne uroot asettuivat vastatusten ja heidän silmänsä kiiluivat kuin villien härkien silmät. Ja kaikki kansa kokoontui porteille katsomaan mitä tapahtuisi.

Ja siellä he seisoivat ja painivat, kunnes tähdet alkoivat tuikkia heidän päittänsä päällä, edes ja takaisin ja ympäri he pyörähtelivät, kunnes polkivat sannan aivan kovaksi jalkojensa alla. Ja heidän silmänsä leimahtelivat kuin tähdet pimeässä ja heidän hengityksensä nousi kuin savu öiseen ilmaan. Mutta kumpainkaan ei väistynyt paikaltaan, ja ääneti kansa katseli porteilla.

Mutta viimein Kerkyoon vihastui ja otti Theeseuta niskasta ja pudisti häntä kuin verikoira rottaa; mutta hän ei voinut pudistaa häntä kumoon.

Ja Theeseus oli nopea ja varovainen ja otti kiinni Kerkyoonia vyötäröistä ja pujahutti äkkiä lantionsa hänen alleen ja tarttui hänen ranteisiinsa. Ja semmoisella voimalla, että tammikin olisi irtautunut juuristansa, hän nosti Kerkyoonin ilmaan ja paiskasi hänet suoraan olkapäänsä yli maahan.

Sitten hän hyppäsi Kerkyoonin päälle ja huusi: »Antaudu, taikka minä tapan sinut!» Mutta Kerkyoon ei sanonut sanaakaan; sillä hänen sydämensä oli särkynyt hänen rinnassaan, silloin kuin hän putosi maahan, paljon ruo'an ja viinin tähden.

Silloin Theeseus avasi portit ja kutsui kaiken kansan sisään. Ja he huusivat: »Sinä olet tappanut meidän

ilkeän kuninkaamme. Rupea sinä nyt meidän kuninkaaksemme ja hallitse meitä hyvin!»

»Tahdon ruveta teidän kuninkaaksenne ja tahdon teitä oikein ja hyvin hallita Eleusiissa. Sillä sen vuoksi minä olen kaikki pahantekijät surmannut, Sinis rosvon ja Skeiroonin ja tämän miehen viimeksi kaikista.»

Silloin muuan iäkäs mies astui esiin ja sanoi: »Nuori sankari, oletko surmannut Sinis rosvon? Varo silloin Ateenan kuningasta Aigeuta, jonka luo olet menossa, sillä hän on läheistä sukua Sinis rosvolle.»

»Silloinhan minä olen surmannut oman heimolaiseni», Theeseus sanoi, »vaikka hän hyvin ansaitsikin kuoleman. Kuka tahtoo minut puhdistaa hänen kuolemaastaan, sillä rehellisesti minä hänet surmasin, niin rietas ja kavala kuin hän olikin?»

Ja tuo vanha mies vastasi:

»Sen tekevät uroot, Fytalon pojat, jotka asuvat Afidnaissa jalavan juurella, hopeaisen Keefiisos joen rannalla, sillä he tuntevat jumalten salaisuudet. Sinne sinun on mentävä puhdistettavaksi ja sen jälkeen sinä olet oleva meidän kuninkaamme.»

Niin hän vannotti Eleusiin kansaa, että he palvelisivat häntä kuninkaanaan ja lähti matkalle seuraavana aamuna poikki Thriasain tasangon ja yli kukkuloiden kohden Afidnaita etsimään Fytalon poikia.

Ja hänen kulkiessaan Keefiisos joen laaksossa pitkin korkean Parnees vuoren juurta, tuli pitkä ja komea ja kalliisiin vaatteisiin puettu mies alas vuorta häntä tapaamaan. Hänen käsivarsissaan oli kultaisia rannerenkaita ja jalokivinauha oli hänen kaulassaan, ja hän tuli häntä vastaan kohteliaasti kumarrellen ja levittäen molempia käsivarsiaan, ja puhui:

»Terve tuloa, kaunis nuorukainen, näille vuorille! Minua miekkoista, kun sinut tapasin! Sillä mitäpä suurempaa iloa saattaa olla kunnon miehellä, kuin ottaa vastaan ja kestitä vieraita luonansa? Mutta minä näen että sinä



olet väsynyt. Tule linnaani tänne vuorelle ja lepää hetkinen.»

»Kiitän sinua», Theeseus sanoi, »mutta minun täytyy kiirehtiä ylös laaksoa päästäkseni Keefiisos joen rannalla olevaan Afidnaihin.»

»Voi, sinä olet kulkenut kauas pois oikealta tieltä, etkä mitenkään enää tänä iltana ennätä Afidnaihin, sillä sinun on kuljettava monta penikulmaa vuoria, ennenkuin saavut sinne, ja jyrkkiä solia ja yön pimeässä vaarallisia kallioita. Onneksi oli sinulle, että minä sinut kohtasin, sillä muuta iloa en tiedä kuin etsiä muukalaisia ja kestitä heitä linnassani ja kuulla heidän kertomuksiaan vieraista maista. Tule kerallani linnaani ja syö parasta hirvenpaistia ja juo kallista punaviiniä ja nuku minun ihmeellisellä vuoteellani, josta kaikki matkustajat sanovat, ett'eivät ole nähneet sen vertaista. Sillä olkoot vieraani minkä kokoisia tahansa, olkoot he pitkiä tai lyhyitä, niin tuo vuode sopii kaikille, kuin heitä varten tehty ja he nukkuvat siinä niinkuin he eivät koskaan ennen ole nukkuneet.» Ja hän piti kiinni Theeseuta kädestä, eikä tahtonut laskea häntä menemään.

Theeseus olisi tahtonut jatkaa matkaansa, mutta häntä hävetti näyttää epäkohteliaalta niin vieraanvaraista miestä kohtaan, ja hän oli utelias näkemään tuota ihmeellistä vuodetta, ja sitäpaitsi hän oli väsynyt ja nälissänsä. Mutta kuitenkin tuo mies häntä pelotti, vaikka hän ei oikein tietänytkään minkätähden. Sillä vaikka miehen ääni oli mielistelevä ja lempeä, niin se oli kuitenkin soinnuton ja käheä kuin sammakon kurnutus. Ja vaikka hänen silmänsä olivat ystävälliset, niin ne olivat kuitenkin välinpitämättömät ja kylmät kuin kivi. Mutta Theeseus suostui kuitenkin ja meni miehen keralla ylös notkoa, joka vei valtatieltä Parnees vuoren kukkuloita kohden kallioiden tummassa varjossa.

Ja heidän kulkiessaan notko kävi yhä kapeammaksi, ja kalliot yhä korkeammiksi ja tummemmiksi, ja heidän

allaan kohisi ryöppyvä virta, tullen sieltä täältä näkyviin paljaiden kalkkikivikielekkeiden välistä. Eikä ainoatakaan puuta eikä pensasta näkynyt heidän ympärillään, ja Parnees vuoren lumihuipuilta jäinen viima puhalsi alas laaksoon, tunkien läpi luiden ja ytimien. Ja viimein kauhu valtasi Theeseun ja hän katseli tuota autiota maisemaa ja sanoi: »Kolkossa seudussapa sinun linnasi näyttää olevankin».

»Niin on, mutta kun kerran olemme päässeet sisälle, niin kyllä vieraanvaraisuuteni kaiken kolkoudun karkottaa. Mutta keitä nuo ovat?» Ja hän katsoi taakseen ja Theeseus samoin; ja alhaalla vuoren juurella, pitkin sitä tietä, jonka he olivat jättäneet, tuli jono lastattuja aaseja ja niiden vieressä kulki kauppiaita vahtien tavaroihtaan.

»Voi ihmisraukkoja», vieras sanoi. »Olipa hyvä heille, että katsoin taakseni ja näin heidät. Ja hyvä minullekin, sillä sitä enemmän vieraita saan juhlaani. Odota tässä hetkinen, niin käväisen tuolla alhaalla ja kutsun heidätkin, ja niin syömme ja juomme ja juhlimme koko pitkän yön. Minua miekkoista, jolle taivas lähettää niin monta vierasta yhdellä haavalla!»

Ja hän juoksi takaisin alas vuorta heiluttaen kättään ja huutaen kauppiaille, ja Theeseus kulki sill'aikaa hiljaksen jyrkkää solaa eteenpäin.

Mutta kulkiessaan ylöspäin hän kohtasi vanhan miehen, joka oli ollut kokoamassa ajohirsiä virran uomasta. Hän oli laskenut taakkansa tielle ja koetti juuri nostaa sitä takaisin hartioilleen. Ja kun hän näki Theeseun, niin hän huusi häntä ja sanoi:

»Kaunis nuorukainen, auta minua nostamaan taakkaani, sillä minun jäseneni ovat jäykät ja voimattomat vuosien painosta.»

Silloin Theeseus nosti taakan hänen selkäänsä. Ja vanhus siunasi häntä ja katsoi sitten vakavasti häneen ja sanoi:



»Kuka sinä olet, kaunis nuorukainen, ja miksi sinä kuljet tätä kolkkoa tietä?»

»Kuka olen, sen tietänevät vanhempani, mutta tätä kurjaa tietä kuljen siksi, että muuan vieraanvarainen mies on kutsunut minua luokseen kestitäkseen minua ja panakseen minut nukkumaan johonkin ihmeelliseen vuoteeseen.»

Silloin tuo vanha mies väenteli käsiänsä ja huusi:

»Voi sinä ihmissyöjä Haadeen kartano, eikö ikinä täyty sinun kitasi? Tiedä, kaunis nuorukainen, että sinä kuljet kohden kidutuksia ja kuolemaa, sillä se mies, jonka sinä tiellä kohtasit — tahdon palkita ystävyytesi samalla mitalla — on rosvo ja ihmisten tappaja. Joka ikisen muukalaisen, jonka hän tapaa, hän houkuttelee tänne kuolemaan; ja mitä siihen vuoteeseen tulee, josta hän puhui, niin se kyllä todellakin sopii jokaiselle, mutta ei kukaan siitä elävänä nouse, Jumala paratkoon.»

»Minkätähden?» Theeseus kysyi hämmästyksissään.

»Sentähden, että jos joku on liian pitkä, niin se katkoo hänen jäseniään, kunnes ne ovat kyllin lyhyet, ja jos hän on liian lyhyt, niin se venyttää hänen jäseniään, kunnes ne tulevat kyllin pitkiksi. Ja minut vain hän säästi seitsemän raskasta vuotta sitten. Sillä minä yksinäni kaikista sovin täydellisesti hänen vuoteeseensa, ja niin hän säästi minut ja teki minut orjakseen. Ja ennen minä olin varakas kauppias ja asuin kupariporttisessa Theebassa, mutta nyt minä hakkaan puita ja kannan vettä hänelle, tuolle kaikkein kuolevaisten kiusaajalle.»

Silloin Theeseus ei sanonut sanaakaan, mutta hän kiristeli hampaitaan raivosta.

»Pakene siis», vanhus sanoi, »sillä ei hän ole säälivä sinun nuoruuttasi. Eilen hän viimeksi toi tänne nuorukaisen ja neidon ja asetti heidät vuoteeseensa, ja nuorukaisen kädet ja jalat se katkoi, mutta neidon jäseniä se venytti, kunnes hän heitti henkensä, ja niin he molemmat surkeasti kuolivat. Mutta minä olen jo itseni

väsyksiin itkenyt tuon teurastuksen tähden. Ja senvuoksi häntä kutsutaan Prokrusteeksi, venyttäjäksi, vaikka hänen isänsä hänelle antoi nimeksi Damastees. Pakene häntä, mutta minnepä pakenisit? Kalliot ovat jyrkät, niin ett'ei niitä kukaan voi kiivetä, eikä toista tietä ole.»

Mutta Theeseus laski kätensä vanhuksen suulle ja sanoi: »Ei minun tarvitsekaan paeta». Ja hän kääntyi kulkemaan alas solaa.

»Älä vain kerro hänelle, että minä sinua varotin, taikka hän tappaa minutkin jollain kauhealla kuolemalla», vanhus kirkui hänen jälkeensä notkoon. Mutta Theeseus astui ääneti eteenpäin vihansa vimmoissa.

Ja hän sanoi itsekseen: »Tämä on huonosti hallittu maa; milloinkahan sen saa hirviöistä puhdistetuksi?» Ja hänen niin puhuessaan Prokrusteet kiipesi ylös kukkulaa ja hänen mukanaan tulivat kaikki kauppiat, nauraen ja jutellen iloisesti. Ja kun hän näki Theeseun, niin hän huusi: »Ohoi, nuori vieraani, olenko antanut sinun liian kauan odottaa?»

Mutta Theeseus vastasi: »Mitä on tehtävä sille miehelle, joka venyttää vieraitansa vuoteellaan ja katkoo heiltä kädet ja jalat? Miten on sen miehen suhteen menettävä, kun oikeutta tehdään maassa?»

Silloin Prokrusteen muoto muuttui ja hänen poskensa kävivät viheriäisiksi kuin sisiliskon ja hän tavotti kiireesti miekkaansa. Mutta Theeseus karkasi hänen päälle ja huusi:

»Onko se totta, arvoisa isäntä, vai onko se valetta?» Ja hän tarttui Prokrusteeta vyötäröön ja kyynärpäähän, niin ett'ei tämä voinut vetää miekkaansa.

»Onko se totta, arvoisa isäntä, vai onko se valetta?» Mutta Prokrusteet ei vastannut sanaakaan.

Silloin Theeseus sysäsi hänet luotaan ja kohotti kauhean nuijansa, ja ennenkuin Prokrusteet ennätti vetäistä miekkaansa, niin hän iski nuijallaan ja kaatoi hänet maahan.



Ja vielä kerran Theeseus iski häntä, ja hänen ilkeä sielunsa lensi pois ja vikisten kuin yösiippa se katosi kalliononkalon pimeyteen ja meni alas Haadeehen.

Sitten Theeseus riisui hänen päältään hänen kultaiset koristuksensa ja meni hänen taloonsa ja löysi sieltä rikkautta ja kalliita aarteita, jotka hän oli ohikulkevilta varastanut. Ja hän kutsui kokoon seudun kansan, jota Prokrustees oli kauan aikaa rosvonnut ja jakoi ryöstetyn tavaran heidän keskensä ja meni alas vuoria ja jatkoi matkaansa.

Ja hän vaelsi alas Parnees vuoren rotkoja läpi sateen ja sumun ja pilvien, alas rinteitä, joilla kasvoi tammia ja mastiksipuita ja mansikkapensaita ja tuoksuvia laakeripuita, kunnes hän tuli Keefiisos joen laaksoon ja Afidnain kauniiseen kaupunkiin ja sen mahtavan jala- van juurelle, jossa Fytaliidi uroot asuivat.

Ja sinne he rakensivat alttarin ja käskivät hänen kylpeä Keefiisos joessa ja uhrata vuoden vanhan oinaan, ja he puhdistivat hänet Sinis rosvon verestä ja lähettivät hänen taas rauhassa matkaansa jatkamaan.

Ja hän vaelsi alas Akharnain laaksoa ja pitkin hopeapyörteisen virran rantaa, ja kaikki kansa siunasi häntä, sillä hänen uljaiden tekojensa maine oli levinnyt yli maiden ja mannerten, ja viimein hän näki Ateenan tasangon ja sen kukkulan, jolla Ateenalaiset asuvat.

Niin Theeseus kulki läpi Ateenan ja kaikki kansa juoksi ulos häntä katsomaan, sillä hänen maineensa oli kulkenut hänen edellään ja jokainen tunsi hänen jalot tekonsa. Ja kaikki huusivat: »Tuossa tulee se sankari, joka löi Sinis rosvon ja Faian, Krommyoonin villisian, ja voitti painissa Kerkyoonin ja surmasi Prokrustees julmurin». Mutta Theeseus kulki vakavana ja raskain askelin eteenpäin, sillä hän ikävöitsi sydämessään isäänsä, ja hän sanoi: »Kuinka minä saatan hänet vapauttaa niistä vereniimijöistä, jotka häntä kiusaavat?»

Niin hän kulki ylös pyhiä portaita Akropoliin kukkulalle, jossa Aigeun palatsi seiso, ja hän meni suoraan Aigeun saliin ja seisautui kynnykselle ja katseli ympärilleen.

Ja siellä hän näki serkkujensa, Pallaan poikien, istuvan juomapöydän ympärillä, ja heitä oli monen monta, mutta Aigeuta ei näkynyt heidän joukossaan. Siellä he istuivat ja pitivät juominkia ja nauroivat ja kuljettivat viinipikaria kädestä käteen; ja harpunoittajat soittivat ja orjattaret lauloivat ja silmäkääntäjät tekivät temppujaan.

Kovaa nauraa hohottivat Pallaan pojat ja lakkaamatta viinipikari kiersi pöytää. Mutta Theeseus rypisti otsaansa ja mutisi: »Eipä kumma että maa on täynnä rosvoja, kun tuonkaltaiset hallitsevat».

Silloin Pallantiidit näkivät hänet ja puoleksi päihytyneinä viinistä he hänelle huutaa hoilasivat: »Hohoi sinä kookas muukalainen siellä oven suussa, mitä sinä tällä kertaa haluat?»

»Minä tulini tänne pyytämään kestiystävyyttä.»

»Sitä saatkin, ole tervetullut. Sinä näytät uroolta ja uljaalta soturilta ja sellainen on tervetullut juomaan meidän kanssamme.»

»Teiltä en pyydä vieraanvaraisuutta, pyydän sitä Aigeus kuninkaalta, tämän talon isännältä.»

Silloin toiset murisivat ja toiset nauroivat ja kirkuivat: »Hehei, isäntiähän me olemme kaikki täällä.»

»Silloin minä olen isäntä yhtä hyvin kuin te muutkin», Theeseus sanoi, ja hän meni ohi pöydän salin toiseen päähän ja haki Aigeuta silmillään, mutta häntä ei näkynyt mistään.

Pallantiidit katsoivat häntä ja sitten toinen toistansa, ja jokainen kuiskasi vieruskumppanilleen: »Tuopa on röyhkeä nulikka, hänet pitäisi heittää ulos ovesta». Mutta jokaisen miehen naapuri kuiskasi vastaan: »Hänellä on leveät hartiat; nouse sinä ja heitä hänet ulos.» Ja niin he kaikki jäivät hiljaa paikoilleensa istumaan.



Silloin Theeseus huusi palvelijoita ja sanoi: »Mennää sanomaan isännällemme, Aigeus kuninkaalle, että Theeseus Troitseenialainen on täällä ja pyytää saada olla jonkun aikaa hänen vieraanansa.»

Muuan palvelija juoksi ja sanoi sen Aigeulle, joka istui huoneessansa Medeian, tuon tumman noitanaisen, luona. Ja kun Aigeus kuuli Troitseeniaa mainittavan, niin hän vuoroin punastui ja vuoroin vaaleni ja nousi vapisten istuimeltaan; mutta Medeia tarkasteli häntä kuin kyykäärme.

»Mitä Troitseenia sinuun koskee?» hän kysyi. Mutta Aigeus vastasi hätäisesti: »Etkö sinä tiedä, kuka tuo Theeseus on? Se sankari, joka on puhdistanut maan kaikista hirviöistä! Mutta että hän oli kotoisin Troitseeniasta, sitä en ensinkään tietänyt. Minun täytyy mennä lausumaan hänet tervetulleeksi.»

Niin Aigeus tuli saliin, ja kun Theeseus näki hänet, niin hänen sydämensä paisui hellyydestä häntä kohtaan ja hän olisi tahtonut langeta Aigeun kaulaan ja iloiten tervehtiä häntä isäkseen, mutta hän hillitsi itsensä ja sanoi itsekseen: »Ehk'ei isäni lopulta välitäkään minusta. Tahdonpa koetella häntä, ennenkuin ilmaisen itseni.» Ja hän kumarsi syvään Aigeun edessä ja sanoi: »Minä olen vapauttanut kuniukaan valtakunnan monesta hirviöstä, sentähden olen tullut pyytämään palkkaa kuninkaalta.»

Ja vanha Aigeus katsoi häneen ja rakasti häntä, ja mikäpä hellä sydän ei olisi tehnyt samoin? Mutta hän huokasi syvään ja sanoi:

»Vähänpä minä saatan sinulle antaa, jalo nuorukainen, kumminkaan en mitään sellaista, joka olisi sinun arvoistasi. Sillä varmaankaan sinä et ole kuolevainen tai et ainakaan kenenkään kuolevaisen poika.»

»Muuta en pyydä», Theeseus sanoi, »kuin saada syödä ja juoda pöydässäsi.»

»Sitä sentään sinulle saatan antaa, jos minä lainkaan olen isäntä omassa talossani.»

Sitten hän käski heidän tuoda istuimen Theeseulle ja asettaa hänen eteensä mitä parasta oli pöydällä. Ja Theeseus istui ja söi ja joi niin paljon, että kaikki muut pöydässä istujat ihmettelivät häntä; mutta hän piti yhä nuijaa vieressään.

Mutta Medeia, tuo tumma noitanainen, tarkasteli häntä kaiken aikaa. Hän näki kuinka Aigeus punastui ja vaaleni, kun nuorukainen sanoi tulevansa Troitseeniasta. Ja hän näki myöskin, kuinka hän otti Theeseun avosylin vastaan ja kuinka Theeseus käyttäytyi Pallaan poikien edessä kuin jalopeura koiralauman keskellä. Ja hän sanoi itsekseen: »Tuosta nuorukaisesta tulee vielä tämän talon herra. Ehkä hän onkin läheisemmissä suhteissa Aigeuhun, kuin saattaa aavistaakaan. Eikä hänenlaisensa rinnalla Pallantiideilla ole mitään menestystä.»

Sitten hän meni sävyisästi takaisin huoneeseensa, sillä aikaa kuin Theeseus söi ja joi. Ja kaikki palvelijat kuiskuttelivat: »Tuo mies se siis surmasi hirviöt! Kuinka ylevä on hänen silmiensä katse ja kuinka suuri hän on ko'oltansa! Voi, jospa hän olisi meidän isäntämme poika!»

Mutta hetken perästä Medeia palasi, puettuna kaikkiin jalokiviinsä ja kalliisiin itämaisiiin vaatteisiinsa, ja hän oli kauniimpi katsella kuin päivä, niin ett'eivät vieraat saattaneet hänestä kääntää silmiänsä. Ja oikeassa kädessään hän kantoi kultaista pikaria ja vasemmassa kädessä hänellä oli kultainen pullo. Ja hän tuli Theeseun luokse ja puhui lempeällä ja heleällä äänellä:

»Terve sankari, voittaja voittamaton, kaiken pahan hävittäjä! Juo, sankari, taikamaljastani, joka antaa levon kaikkien vaivojen jälkeen, joka parantaa kaikki haavat ja valaa uutta elämää suoniin. Juo maljastani, sillä siinä kihelmöi Idän viiniä ja Suruttomuuden nestettä, tuota Taivahisten virvotusjuomaa.»

Ja puhuessaan hän tyhjensi pullon maljaan, ja viinin haju levisi yli koko salin kuin ruusujen ja ajuruohon tuoksu.



Ja Theeseus katsoi hänen kauniisiin kasvoihinsa ja hänen silmiensä tummaan syvyyteen. Ja kun hän katsoi, niin hän pelästyi ja vavahti, sillä tytön silmät kiiluivat kuin kyykäärmeen silmät. Ja hän nousi seisomaan ja sanoi: »Viini on kallista ja hyvänhajuista ja viinintuoja on kaunis kuin Taivahiset. Mutta juokoon hän ensin minun maljani pikarista, jotta hänen huuliensa kosketus tekisi viinin vieläkin suloisemmaksi.»

Silloin Medeia kalpeni ja änkytti: »Suo anteeksi, uljas urho, mutta minä olen sairas enkä uskalla juoda viiniä.»

Ja Theeseus katsoi taas hänen silmiinsä ja huusi: »Sinun pitää juoda minun maljani tuosta pikarista taikka kuolla!» Ja hän kohotti pronssinuijansa, sillä välin kuin kaikki vieraat katselivat kauhuissansa.

Silloin Medeia parkaisi pahasti ja paiskasi pikarin permantoon ja pakeni. Ja kun viini vieri yli marmori-lattian, niin kivi kihisi ja kiehui ja mureni tuon voimakkaan myrkyä vaikutuksesta.

Mutta Medeia kutsui lohikäärmevaununsa ja hypäsi niihin ja pakeni korkealle ilmaan yli maiden ja merien, eikä kukaan nähnyt häntä enää.

Ja Aigeus huusi: »Mitä sinä olet tehnyt?» Mutta Theeseus osotti lattian kiveä ja sanoi: »Minä olen vapauttanut maan lumouksesta; vapautanpa sen vielä toisestakin.»

Ja hän tuli aivan Aigeun eteen ja veti povestaan miekan ja sandaalit ja sanoi ne sanat, jotka hänen äitinsä oli hänen käsenyt sanoa.

Ja Aigeus astui askeleen taaksepäin ja katseli nuorkaista, kunnes hänen silmänsä sumenivat. Ja hän heittäytyi Theeseun kaulaan ja itki, ja Theeseus itki hänen kaulallaan, kunnes he eivät enää jaksaneet itkeä enempää.

Silloin Aigeus kääntyi kaiken kansan puoleen ja huusi:

»Kas tässä näette minun poikani, Kekropsin lapset, ja mies on hän parempi kuin hänen isänsä oli ennen häntä.»

Mutta silloinpa vasta Pallantiidit suuttuivat, vaikka he ennestäänkin olivat aika kiukkuisia. Ja yksi heistä kirkui: »Pitäisikö meidän väistyä tuon nousukkaan ja vallantavottelijan tieltä, joka on ties mistä kotoisin?» Ja toinen: »Hän on yksin, mutta meitä on enemmän kuin yksi; ja väkevämpi voiton vie.» Ja yksi huusi sitä ja toinen tätä, sillä he olivat kiihottuneet ja villiintyneet viinistä. Ja he sieppasivat kaikki miekkansa ja keihäänsä seinältä, jolla aseet riippuivat, ja juoksivat Theeseuta kohden ja Theeseus juoksi heitä kohden.

Ja hän huusi: »Menkää rauhassa menojanne, serkkuni, jos tahdotte; mutta jollette tahdo, niin teidän verenne tulkoon teidän päällenne!» Mutta he syöksyivät häntä kohden kuin koirat ja pysähtyivät sitten äkkiä ja härnäsivät häntä, niinkuin koirat pysähtyvät ja haukkuvat ajaessaan leijonaa pesästä.

Mutta yksi heitti takarivistä keihään, joka suhahti aivan läheltä Theeseun pään ohitse; ja silloin Theeseus syöksyi eteenpäin, ja taistelu alkoi todella. Kaksikymmentä yhtä vastaan he tappelivat, ja kuitenkin Theeseus löi heidät kaikki; ja ne, jotka jäivät henkiin, ne pakenivat alas kaupunkiin ja kansa ajoi heitä takaa ja karkotti heidät, ja Theeseus jäi yksinään palatsiin äsken löydetyn isänsä kera. Mutta ennen iltaa kaikki kaupungin väki tuli palatsiin tanssien ja soittaen ja tuoden uhreja. Ja he uhrasivat Atheeneelle ja iloitsivat kaiken yötä, kun heidän kuninkaansa oli löytänyt jalon pojan ja kuninkaallisen huoneensa perijän.

Niin Theeseus jäi koko talveksi isänsä luo. Ja kun kevätpäivän tasauksen aika läheni, niin kaikki Ateenalaiset kävivät surullisiksi ja hiljaisiksi, ja Theeseus näki sen ja tiedusteli sen syytä, mutta ei kukaan tahtonut hänelle vastata sanaakaan.



Silloin hän meni isänsä luo ja kysyi häneltä, mutta Aigeus käänsi pois kasvonsa ja itki.

»Älä tiedustele, poikani, edeltäpäin ikävyyksiä, joiden täytyy tapahtua. Onhan aikaa sittenkin, kun ne tulevat.»

Ja kun kevätpäivän tasaus tuli, niin airut saapui Ateenaan ja seisautui kaupungin torille ja huusi: »Hohoi, Ateenan kansa ja kuningas, missä on teidän vuotuinen veronne?» Silloin suuri valitus nousi koko kaupungissa. Mutta Theeseus nousi ja meni airueen luokse ja huusi:

»Kuka sinä olet, koirankuonolainen, joka uskallat tulla tänne veroa vaatimaan? Joll'en kunnioittaisi sinun airueen sauvaasi, niin tällä nuijallani sinut paikalla mursertaisin.»

Ja airut vastasi kopeasti, sillä hän oli vanha ja arvokas mies:

»Kaunis nuorukainen, en minä ole mikään koirankuonolainen enkä hävytön; minä teen vain mitä on käsenyt isäntäni Miinos, satakaupunkisen Kreetan kuningas, tuo viisain kaikista kuninkaista maan päällä. Ja sinä olet varmaankin muukalainen täällä, sillä muutoin sinä tietäisit, minkätähden minä tulen ja että minulla on oikeus tulla.»

»Niin olen, muukalainen olen täällä. Sano siis minulle minkätähden tulet!»

»Noutamaan sitä veroa, jonka Aigeus kuningas lupasi Miinolle ja vahvisti lupauksensa valalla. Sillä Miinos valloitti kaiken tämän maan ja Megaran, joka on tästä maasta itäänpäin, kun hän tuli tänne suurella laivastolla, julmistuneena poikansa murhasta. Sillä hänen poikansa Androgeos tuli tänne Panatheenaiia leikkeihin ja voitti kaikki Kreikkalaiset urheilussa, niin että kaikki kansa kunnioitti häntä uroona. Mutta kun Aigeus näki hänen kuntonsa, niin hän kadehti häntä ja pelkäsi, että hän vielä liittoutuisi Pallaan poikien kanssa ja ottaisi häneltä valtikan. Niin hän alkoi juonitella hänen henkeään vas-

taan ja surmasi hänet kavalasti, kuinka tai missä ei tiedä kenkään. Toiset sanovat että hän vietti Androgeoon Oinoehen sille tielle, joka vie Theebaan, ja toiset että hän lähetti hänet Marathooniin härkää vastaan, jotta se hänet tappaisi. Mutta Aigeus sanoo että Ateenan nuorukaiset hänet tappoivat kateudesta, koska hän oli voittanut heidät kaikissa leikeissä. Ja Miinoos tuli tänne ja kosti poikansa kuoleman, eikä lähtenyt, ennenkuin tämä maa oli luvannut hänelle veroa — seitsemän nuorukaista joka vuosi ja seitsemän neitosta, jotka lähtevät minun kansani mustapurjeisessa laivassa ja purjehtivat satakaupunkiseen Kreetaan.»

Silloin Theeseus kiristeli hampaitansa ja sanoi: »Joll'et sinä olisi airut, niin minä sinut heti tappaisin, kun julkenet puhua sellaista minun isästani. Mutta mennä hänen luokseen että saan tietää totuuden.»

Ja Theeseus meni isänsä luo ja kysyi häneltä. Mutta Aigeus käänsi pois kasvonsa ja itki ja sanoi: »Verta vuodatettiin maassa vastoin oikeutta, ja verellä se kostetaan. Älä särje sydäntäni kysymyksilläsi; kyllin vaikeata on kärsiä surua siitä puhumattakin.»

Silloin Theeseus huokasi sydämessään ja sanoi: »Minä tahdon itse mennä noiden nuorukaisten ja neitosten keralla ja tappaa Miinon kuninkaallisella valtaistumellaan.»

Silloin Aigeus parahti ja huusi: »Sinä et saa sinne mennä, poikani, sinä minun vanhuuteni valo, sinä, josta olen toivonut tämän maan saavan hallitsijan, senjälkeen kuin itse olen Manalaan muuttanut. Sinä et saa mennä sellaista kauheaa kuolemaa kärsimään kuin nuo nuorukaiset ja neitokset. Sillä Miinoos heittää heidät labyrinttiin, jonka Daidalos hänelle rakensi Kreetan kallioiden keskelle — Daidalos, tuo luopio ja kirottu, tämän synnyinmaansa turmio. Siitä labyrintistä ei yksikään pääse pakenemaan, vaan kaikki eksyvät sen mutkikkaisiin sokkeloihin ja kohtaavat viimein Minootauron, tuon kauhean



hirviön, joka elää ihmisen lihalla. Ja siellä se heidät kauheasti raatelee, eivätkä he koskaan enää saa nähdä maatansa.»

Silloin Theeseus punastui ja hänen silmänsä salaivoivat ja hänen sydämensä tykytti kovaa hänen rinnassaan. Ja hän seiso i hetken liikkumatta, niinkuin kalliolla seisoo jonkun sankarin kivinen hautapatsas; ja viimein hän puhui:

»Sitä suurempi syy on minun mennä heidän mukanaan ja tappaa tuo kirottu peto. Enkö minä ole surmannut kaikki pahantekijät ja hirviöt, vapauttaakseni tämän maan? Missä on Perifeetes ja Sinis ja Kerkyoon ja Faia, tuo hirmuinen villisika? Ja missä ovat nuo viisikymmentä Pallantiidia, nuo kurjat rauhanhäirtsijät? Samaa tietä kuin he, Minootauroskin saa kulkea ja Minoos itsekin, jos hän uskaltaa minua vastustaa.»

»Mutta kuinka sinä saatat tuon hirviön surmata, poikani? Sillä sinun täytyy antaa pois nuijasi ja kaikki aseesi ja sinut heitetään hirviölle ruoaksi avutonna ja alastomana kuin kaikki muutkin.»

Silloin Theeseus sanoi: »Kaipa siellä sentään on kiviä, tuossa labyrintissä, ja onhan minulla nyrkit ja hamppaat! Enhän minä tarvinnut nuijaani silloinkaan kun tapoin Kerkyoonin, tuon kaikkein kuolevaisten kauhun!»

Silloin Aigeus painautui hänen polviinsa, mutta Theeseus ei tahtonut häntä kuulla; ja viimein Aigeus antoi hänen mennä ja itki katkerasti ja sanoi vain nämät sanat:

»Lupaa minulle vain yksi asia, jos palaat takaisin rauhassa — vaikka tuskinpa niin tapahtuu — lupaa, että otat alas tuon mustan purjeen — sillä minä olen odottava sinun laivaasi kaiket päivät kalliolla — ja nostat sen sijaan valkosen, että jo kaukaa saan tietää, oletko sinä hengissä.»

Ja Theeseus lupasi ja meni ulos ja riensi torille, jossa airut seiso i. Siellä heitettiin paraillaan arpaa, kei-

den nuorukaisten ja neitosten tuli lähteä tuossa turman purressa, ja kansa itki ja valitti, aina kun arpa lankesi jollekulle. Mutta Theeseus astui joukon keskelle ja huusi:

»Tässä on nuorukainen, joka ei tarvitse arpaa. Minä tarjoudun itse yhdeksi noista seitsemästä.»

Ja airut kysyi ihmeissään: »Kaunis nuorukainen, etkö tiedä minne joudut?»

Ja Theeseus sanoi: »Kyllä tiedän. Menkäämme vain mustapurjeiseen laivaan.»

Ja niin he menivät tuohon mustapurjeiseen laivaan nuo seitsemän neitoa ja seitsemän nuorukaista ja Theeseus ensimmäisenä kaikista, ja kaikki kansa saattoi heitä itkien ja valittaen. Mutta Theeseus kuiskasi kumppaneilleen: Olkaa hyvässä toivossa, sillä tuo hirviö ei ole kuolematon. Missä on Perifeetes ja Sinis ja Skeiron ja kaikki muut, jotka olen surmannut?» Silloin heidän mielensä hiukan keventyivät; mutta kuitenkin he itkivät laivaan astuessaan, ja Suunionin kalliot kaikuivat heidän valituksestaan ja kaikki Aigaion meren saaret, kun he purjehtivat kohden Kreetaa ja kuolemaansa.

### III.

#### **Kuinka Theeseus tappoi Minootauron.**

Ja viimein he saapuivat Kreetaan ja Knoosson kaupunkiin Iidan kukkuloiden juurelle, ja heidät vietiin tuon mahtavan Miinoos kuninkaan eteen, jolle Zeus itse opetti lakeja. Ja niin hänestä tuli viisain kaikista kuolevaisten kuninkaista ja hän valloitti kaikki Aigaion meren saaret. Ja hänen laivansa olivat monilukuiset kuin kalalokit ja hänen palatsinsa kuin marmorivuori. Ja hän istui salinsa pilarien keskellä taotusta kullasta tehdyllä valtaistuimellaan, ja hänen ympärillään oli puhuvia kuvapatsaita, jotka



Daidalos oli hänelle valmistanut taidollansa. Sillä Daidalos oli ovelin kaikista Ateenalaisista, ja hän ensiksi keksi vesivaa'an ja liiman ja kirveen ja monta muuta työasetta, joilla puuta muovailaan. Ja hän ensiksi asetti mastoja laivoihin ja airoja ja hänen poikansa teki niihin purjeet. Mutta hänen veljensä poika Perdiks oli vieläkin etevämpi, sillä hän ensiksi keksi sahan ja sen hampaat jäljitellen kalan selkärangan alapäätä, ja hän keksi myöskin taltan ja kompassin ja savenvalajan laatan, jolla savea muovailaan. Sentähden Daidalos kadehti häntä ja heitti hänet päistikkaa alas Atheeneen temppelistä. Mutta jumalatar sääli häntä ja muutti hänet peltopyyksi, joka iäti lentelee tempelin kukkuloiden ympärillä. Ja Daidalos pakeni Miinon luo Kreetaan ja teki hänelle työtä monta vuotta, kunnes hän teki teon niin häpeällisen, että taivaan aurinkokin siltä peitti kasvonsa.

Silloin hän pakeni Miinon vihaa, hän ja hänen poikansa Iikaros. He tekivät itselleen siivet höyhenistä ja kiinnittivät höyhenet toisiinsa vahalla ja pakenivat yli meren Sisiliaa kohden. Mutta Iikaros lensi liian lähelle aurinkoa, ja hänen siipiensä vaha sulii ja hän putosi Iikarian mereen. Mutta Daidalos tuli vahingoittumattomana Sisiliaan ja teki siellä monta ihmeellistä tekoa. Sillä hän teki Kookalos kuninkaalle vesisäiliön, josta juoksi suuri joki ja kasteli kaiken maan, ja hän rakensi vuorelle linnan ja aarraitan, joita eivät jättiläisetkään olisi voineet valloittaa. Ja Selinuussa hän kokosi sen höyryn, joka tuli Aitneen <sup>1)</sup> tulisijoista ja teki siitä lämpimiä höyrykylpyjä, joilla hän paransi kuolevaisten ihmisten kipuja. Ja hän teki kultaisen mehiläispesän, johon mehiläiset kokosivat hunajaansa, ja Egyptissä hän rakensi esipihan Heefaiston Memfiissä olevaan temppeliin ja asetti sinne oman kuvapatsaansa, ja monta muutakin ihmeellistä työtä hän siellä teki. Ja Miinolle hän teki kuvapatsaita, jotka

---

<sup>1)</sup> Etna.

puhuivat ja liikkuivat, ja Britomartiin temppelein ja Ariadneen tanssisalin, jonka hän hakkasi kauniista valkosesta kivistä. Ja Sardiniassa hän teki työtä Jolaaolle ja kävi monessa muussa lähitienoon maassa, vaeltaen iäti paikasta toiseen taitoinensa ihmisten vihaamana ja kiroomana.

Ja Theeseus seisautui Miinon eteen ja he katsoivat toisiansa silmästä silmään. Ja Miinoo kaski viedä nuorukaiset ja neitokset vankeuteen ja heittää heidät yksitellen pedolle ruoaksi, jotta Androgeoon kuolema kostettaisiin. Silloin Theeseus huusi:

»Kuule minua, oi Miinoo! Salli että minut ensiksi heitetään pedolle. Sillä juuri siinä tarkoituksessa minä tänne tulin omasta vapaasta tahdostani enkä arvan määrämänä.»

»Ken sinä sitten olet, uljas nuorukainen?»

»Minä olen sen miehen poika, jota sinä enin vihaat kaikista ihmisistä maan päällä, minä olen Ateenan kuninkaan Aigeun poika ja olen tullut tänne tehdäkseen lopun tästä verotuksesta.»

Ja Miinoo mietti hetkisen ja katsoi lujasti Theeseuta kasvoihin; ja hän ajatteli: »Tuo nuorukainen tahoo sovittaa omalla kuolemallaan isänsä synnin». Ja hän vastasi viimein lempeästi:

»Palaa rauhassa kotiisi, poikani. Säälä olisi sinun laistasi uljasta nuorukaista!»

Mutta Theeseus sanoi: »Minä olen vannonut ett'en palaa takaisin, ennenkuin olen nähnyt tuon hirviön kasvoista kasvoihin».

Silloin Miinoo vihastui ja sanoi: »Niinpä olet sen näkevä! Viekkä pois tuo houkkio!»

Ja he veivät Theeseun vankeuteen toisten nuorukaisten ja neitosten kera.

Mutta Miinon tytär Ariadne näki Theeseun ja hän tuli ulos valkosesta kivisalistaan. Ja hän rakastui Theeseuun hänen rohkeutensa ja ylevän olentonsa tähden ja sanoi itseksensä: »Häpeä olisi, jos tuollainen nuorukainen



kuolisi!» Ja hän meni yöllä vankihuoneeseen ja ilmaisi Theeseulle kaikki ajatuksensa ja sanoi:

»Pakene heti laivallesi, sillä minä olen lahjonut varjijat, jotka ovat ovella. Pakene, sinä ja kaikki sinun ystäväsi, ja palaa rauhassa Kreikkaan! Ja ota minut mukaasi, ota minut mukaasi, sillä en uskalla jäädä tänne sinun jälkeesi! Sillä isäni tappaa minut kauheasti, jos hän saa tietää mitä minä olen tehnyt.»

Ja Theeseus seiso i hetkisen sanatonna, sillä niin tytön kauneus häntä hämmästytti ja hurmasi. Mutta viimein hän sanoi: »Minä en saata palata rauhassa kotiini, ennenkuin olen nähnyt Minootauron ja tappanut sen ja kostanut kaikkien nuorukaisten ja neitosten kuoleman ja tehnyt lopun maani kauheasta kiusauksesta.»

»Aiotko tappaa Minootauron? Kuinka sitten?»

»En tiedä, enkä siitä välitäkään; mutta hirmuinen pitää sen pedon olla, joka on minua väkevämpi.»

Silloin Ariadne rakasti häntä vielä enemmän ja sanoi: »Mutta kun olet tappanut pedon, niin kuinka luulet löytäväsi tien ulos labyrintistä?»

»En tiedä, enkä siitä välitäkään; mutta kummallinenpa täytyy sen tien olla, jota en löytäisi, ennenkuin olen syönyt pedon raadon.»

Silloin Ariadne rakasti häntä vieläkin enemmän ja sanoi:

»Sinä olet liian rohkea, kaunis nuorukainen; mutta minä voin auttaa sinua, vaikka olenkin vain heikko tyttö. Kas tästä saat miekan, sillä ehkä saat tuon pedon tapetuksi, ja ota tämä lankakerä, sen avulla ehkä löydät tien ulos labyrintin sokkeloista. Lupaa minulle vain että otat minut mukaasi ja viet kotiisi Kreikkaan, jos onnellisesti saat työsi suoritetuksi. Sillä isäni minut varmasti tappaa, jos hän saa tietää mitä minä olen tehnyt.»

Silloin Theeseus nauroi ja sanoi: »Mikäpä minua nyt estäisi onnistumasta!» Ja hän pisti miekan poveensa ja kätki lankarullan käteensä ja sitten hän vannoi valan

Ariadneelle ja lankesi polvilleen hänen eteensä ja suuteli hänen käsiänsä ja jalkojansa. Ja Ariadne itki kauan hänen tähtensä ja meni sitten pois; ja Theeseus heittäytyi levolle ja nukkui makeasti.

Ja kun tuli seuraavan päivän aamu, niin vartijat tulivat ja veivät Theeseun labyrinttiin.

Ja hän astui tuohon kauheaan rotkoon ja kulki pitkien kallioita kiemurtelevia polkuja ja läpi luolien ja holvien ja mutkikkaiden pylväskäytävien ja yli korkeiden kivikasojen. Ja hän kääntyi oikealle ja vasemmalle ja kulki eteen ja taaksepäin, kunnes hänen päänsä meni aivan sekaisin. Mutta koko ajan hän piti kerää kädessään, sillä sisään tullessaan hän oli kiinnittänyt langan päähän kiveen ja kehitti sitä kädestään kulkiessaan eteenpäin; ja lankaa kesti, kunnes hän kohtasi Minootauron kapeassa solassa mustien kallioiden keskellä.

Ja kun hän näki pedon, niin hän pysähtyi hetkeksi, sillä hän ei ollut koskaan nähnyt niin eriskummallista otusta. Sillä oli miehen ruumis, mutta sen pää oli härän pää ja sillä oli leijonan hampaat, joilla se raateli saalistansa. Ja kun se näki Theeseun, niin se mylvi ja hyökkäsi sarvet sojossa suoraan häntä kohden.

Mutta Theeseus hyppäsi ketterästi syrjään ja pedon mennessä ohi hän viilsi miekallaan sitä polveen. Ja ennenkuin se ennätti kääntyä takaisin tuohon kapeaan solaan, niin hän rupesi ajamaan sitä takaa ja pisteli sitä takapäin miekallaan tavan takaa, niin että hirviö pakeni kauheasti ulisten, sillä se ei ollut koskaan ennen saanut haavoja. Ja Theeseus ajoi sitä takaa minkä ennätti pitäen lankakerää vasemmassa kädessään.

Niin he ryntäsivät eteenpäin läpi luolien ja kaikuvien kallioholvien ja poikki rosoisten rotkojen ja virranuomien pitkin Iida vuoren juurta, jota ei aurinko koskaan pääse lämmittämään, ja aina ikuisen lumen rajoille asti he kiitivät, vainooja ja vainottu, ja kamalasti kalliot vastasivat pedon ulvontaan.



Ja viimein Theeseus saavutti pedon, kun se huottaen kaatui lumelle, ja hän tarttui sen sarviin ja väänsi sen pään taaksepäin ja työnsi terävän miekan sen kurkun läpi.

Sitten hän kääntyi ja astua laahusti tuiki uupuneena ja voimatonna takaisin, ja lankakerän avulla hän löysi tien ja saapui viimein tuon kauhean luolan suulle, ja kukas muu kuin Ariadne jo häntä siellä odotti.

Ja Theeseus kuiskasi: »Se on tehty!» ja näytti veristä miekkaansa. Ja tyttö pani sormen suulleen ja vei hänet vankihuoneeseen ja avasi ovet ja laski kaikki vangit vapaiksi; mutta vartijat nukkuivat raskaasti, sillä Ariadne oli ne juovuttanut viinillä.

Sitten he pakenivat yhdessä rantaan ja astuivat laivaan ja nostivat purjeen; ja yö ympäröi heitä tummana, niin että he pääsivät kulkemaan Miinon laivojen lomitse ja saapuivat kaikki onnellisesti Naksos saarelle. — Ja siellä Ariadneesta tuli Theeseun vaimo.

#### IV.

### **Kuinka Theeseus sortui ylpeytensä tähden.**

Mutta tuo ihana Ariadne ei saapunut koskaan puolisonsa kera Ateenaan. Toiset sanovat että Theeseus jätti hänet nukkumaan Kykladeille Naksos saarelle ja että viinin jumala Dionyysos löysi hänet ja otti hänet luokseen taivaaseen, niinkuin te vielä joskus saatte nähdä vanhan Tizianin taulussa — yhdessä maailman mainioimpia maalauksia. Ja toiset taas sanovat että Dionyysos ajoi pois Theeseun ja otti Ariadneen häneltä väkivallalla. Mutta kuinka lieneekään ollut sen asian laita, niin kiireissään tai suruissaan Theeseus unhotti nostaa valkosen purjeen. Ja hänen isänsä Aigeus istui ja odotti Suunionilla päivän

toisensa jälkeen ja tuijotti vanhoilla silmillään yli meren nähdäkseen jo kaukaa poikansa laivan. Ja kun hän näki mustan purjeen, eikä valkosta, niin hän luuli Theeseun kuolleeksi ja syöksyi suruissaan mereen ja kuoli; ja niin sitä merta on kutsuttu Aigaion mereksi tähän päivään asti.

Ja nyt Theeseusta tuli Ateenan kuningas ja hän puolusti maataan ja hallitsi sitä hyvin.

Sillä hän surmasi Marathoonin härän, joka oli tapanut Miinon pojan Androgeoon ja hän karkotti Amatsoonit, nuo Idän kuuluisat sotaiset naiset, kun he tulivat Aasiasta ja valloittivat Hellaan ja tunkeutuivat itse Ateenaan. Mutta Theeseus pysäytti heidät ja voitti heidät ja otti heidän kuningattarensa Hippolyteen vaimoksensa. Sitten hän meni sotaan Lapithia ja heidän kuuluisaa kuningastansa Peirithoota vastaan. Mutta kun nuo molemmat uroot näkivät toinen toisensa, niin he rakastivat toisiaan ja syleilivät ja heistä tuli jalot ystävät, niin että Theeseun ja Peirithoon ystävyys on vieläkin sananpartena. Ja Theeseus kokosi kaikki maan pikkukaupungit valtansa alle — niin Ateenalaiset sanovat — ja yhdisti ne yhteen yhdeksi voimakkaaksi kansaksi sen sijaan kuin ne ennen olivat hajanaisia ja heikkoja. Ja monta muuta viisasta tekoa hän teki, niin että hänen kansansa kunnioitti häntä vielä monta sataa vuotta senjälkeen, kuin hän oli kuollut, vapautensa ja lakiensa isänä. Ja kuusisataa vuotta hänen kuolemansa jälkeen, Marathoonin kuuluisassa taistelussa, ihmiset sanovat nähneensä Theeseun hengen mahtavine kuparinuijineen taistelemassa joukkojen etunenässä sen maan edestä, jota hän rakasti, maahan hyökkääviä Persialaisia vastaan. Ja kaksikymmentä vuotta Marathoonin taistelun jälkeen hänen luunsa löydettiin — niin kerrotaan — merentakaiselta Skyyros saarelta; ja ne olivat suuremmat kuin kenenkään kuolevaisen miehen luut. Ja niin Ateenalaiset veivät ne kotiin riemusaatossa ja kaikki kansa tuli niitä vastaanottamaan ja lausumaan



tervetulleiksi; ja niiden ylitse rakennettiin ylevä temppeli ja se koristettiin maalauksilla ja veistokuvilla, ja niissä on kuvattuna kaikki Theeseun jalot teot ja Kentaurien ja Lapithien ja Amatoonien rynnäköt; ja sen rauniot ovat vieläkin pystyssä.

Mutta kuinka Theeseun luut löydettiin Skyros saarelta? Minkätähden hän ei kuollut rauhassa Ateenassa ja nukkunut isiensä vieressä? Sentähden, että menestyksensä jälkeen hän kävi ylpeäksi ja rikkoi Jumalan ja ihmisten lakeja vastaan. Ja hän teki yhden teon, pahimman kaikista, joka hänet vei murheella hautaan. Sillä hän meni alas Manalaan ystävänsä, ylpeän Peirithoon kera auttaakseen häntä ryöstämään Persefoneeta, Manalan kuningatarta. Mutta Peirithoos sai surkeasti surmansa tuolla pimeässä, maanalaisessa tulen valtakunnassa. Ja Theeseus kahlehdittiin kallioon ikuista tuskaa kärsimään. Ja siellä hän istui vuosikausia, kunnes mahtava Heeraklees tuli Manalaan hakemaan kolmipäistä koiraa, joka vahtii Pluutoonin portilla. Niin Heeraklees vapautti hänet kahleistaan ja toi hänet maan päälle vielä kerran päivänvaloa näkemään.

Mutta kun hän tuli takaisin, niin hänen kansansa oli unhottanut hänet ja Kastoor ja Polydeukees, nuo ihmeellisen Joutsenen pojat, olivat hyökänneet maahan ja vieneet hänen äitinsä Aithreen orjattareksi, siten kostaakseen kärsimänsä kauhean vääryyden.

Niin Ateenalaisten ihana maa hävitettiin, ja toinen kuningas hallitsi sitä ja karkotti häpeällisesti Theeseun. Ja Theeseus pakeni meren poikki Skyros saarelle ja eli siellä surussa ja murheessa Lykomeedees kuninkaan huoneessa, kunnes Lykomeedees hänet kavalasti surmasi, ja hän pääsi lepoon kaikista vaivoistansa.

Niin on vieläkin, lapsukaiseni, ja niin on oleva maailman loppuun asti. Niinkuin noille muinoisille Kreikkalaisille, niin meillekin kaiken voiman ja väkevyyden

antaa Jumala. Mutta jos ihmiset käyvät ylpeiksi ja omavaltaisiksi ja käyttävät väärin Jumalan kauniita lahjoja, niin Hän antaa heidän kulkea omia teitään ja sortua surkeasti, jotta kunnia olisi Hänen yksin. Jumala auttaa meitä kaikkia ja antaa meille viisautta ja rohkeutta jaloihin tekoihin. Mutta Jumala ottaa meistä ylpeyden, kun olemme niitä tehneet, jott'emme sortuisi ja tulisi häpeään.







## SISÄLLYS:

---

### *Ensimmäinen tarina. — Perseus.*

	Sivu.
I. Kuinka Perseus ja hänen äitinsä tulivat Serifos saarelle	1
II. Kuinka Perseus äkkipäätä teki pyhän lupauksen . . .	5
III. Kuinka Perseus surmasi Gorgoon . . . . .	15
IV. Kuinka Perseus tuli Aitiopialaisten luo . . . . .	24
V. Kuinka Perseus palasi kotiinsa . . . . .	35

### *Toinen tarina. — Argonautat.*

I. Kuinka Kentauri kasvatti uroita Peelionilla . . . . .	40
II. Kuinka Iaasoon pudotti sandaalinsa Anauros virtaan .	49
III. Kuinka Argoo laiva rakennettiin Ioolkossa . . . . .	58
IV. Kuinka Argonautat purjehtivat Kolkhiiseen . . . . .	62
V. Kuinka Argonautat ajautuivat Tuntemattomalle merelle	85
VI. Kuinka uroiden lopuksi kävi . . . . .	111

### *Kolmas Tarina. — Theseus.*

I. Kuinka Theseus nosti kiven . . . . .	114
II. Kuinka Theseus surmasi ihmissyöjät . . . . .	118
III. Kuinka Theseus tappoi Minootauron . . . . .	143
IV. Kuinka Theseus sortui ylpeytensä tähden . . . . .	148

---



## PAINOVIRHEITÄ.

---

17	sivu	9	rivi	alhaalta	}	Atlas lue Atlaas.			
18	„	12	„	„					
20	„	2	„	ylhäältä	}	Okeanon lue Ookeanon.			
21	„	7	„	„					
29	„	4	„	alhaalta	}	Tuomitsevat lue tuomitsevat.			
30	„	2	„	ylhäältä					
32	„	15	„	„	}	Kefeun lue Keefeun.			
							14	„	alhaalta

---

## Leikkikirjoja.

Erityisesti opettajiston lausumien toivomusten johdosta aloimme viime vuonna pienen sarjan leikki- ja urheilukirjoja koululaisia sekä seuroja varten.

Tähän asti siinä on ilmestynyt:

### **Ivar Wilskman Palloleikkejä.**

Kuvallinen. Hinta 75 p.

Se on jo saanut ilahuttavan suuren lukija- sekä käyttäjäkunnan koulunuorisossa.

### **Elin Kallio Kansan lasten leikkikirja.**

Kokoelma liikuntoleikkejä.

Kuvallinen. Hinta 1 mk.

Se sisältää useita eri sarjoja, kuten juoksuleikkejä, sokko- ja arvaamisleikkejä, hyppyleikkejä, veto-otteluja, pallo- ja pussileikkejä. Niitä leikittäessä ei tarvita kalliita välineitä, ja kun kirjakin on helppohintainen, voitane se ottaa käytäntöön *raittiusseuroissa* ja *toivonliitoissa* sekä *kouluissa*.

### **Anni Collan Suomen kansan leikkejä.**

Kuvallinen. Hinta 1 m. 50 p.

Leikkikirja-sarja saa nyt mitä arvokkaimman lisän, kun siinä julaistaan huolellisesti toimitettu kokoelma oman *kansamme ikivanhoja leikkejä*. Neiti *Anni Collanilla* on todellinen ansio siitä, että ne saadaan kirjana takaisin kansan käsiin. Hän on työhön uhrannut vuosikautia ja aikaansaanut tavattoman monipuolisen valikoiman, joka sisältää 226 leikkiä toisintoineen. Kirja sisältää yli kaksisataa sivua ja maksaa vaan 1 m. 50 p.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ.



„Mitä sopivin kirja nuorisolle.“ (U. S.)

JOSEPH VICTOR von SCHEFFEL.

## EKKEHARD.

Historiallinen kertomus. 175:nnestä saksalaisesta painoksesta suomentanut O. A. Joutsen.

Hinta 4 mk. 50 p.

— — »mestariromaani — —. Ikuista nuoruutta uhkuva tarina linna- ja luostarielämästä vuoden 1000 paikoilla ja hunnien hyökkäyksistä Saksanmaahan.»

(U. S:n Matti.)

»Scheffelin kirjat ovat Saksassa sitä lajia tavaraa, että ne »kuluvat kaikkien käsissä». Varsinkin kaksi Scheffelin teosta, »Trompeter von Säckingen» ja »Ekkehard» ovat saavuttaneet harvinaisen suuren menestyksen.

— — Kuvaus on vauhdikasta ja suppeata, vailla väsyttävää liiallista leveyttä. Tapaukset seuraavat toisiaan ripeästi ja johdonmukaisesti perusteltuina, lukijan huomio pysyy kaiken aikaa vireillä seuraten jännityksellä juonen kehittymistä.

— — Terveellisenä suolana on kaiken matkaa raitis, hyväntahtoinen huumori, joka leviää kuin päivänpaiste kuvauksien yli. — —

— — Ekkehard on *kansankirja* sanan parhaassa merkityksessä: *puhdashenkkinen, rikassisältöinen, jännittävä ja hauska*. Ken tahtoo hyvässä ja rattoisassa seurassa talvi-iltojensa pitkät pimeät kulluttaa, hän sen lukekoon.

— — Suomennos on kaikin puolin oivallisesti suoritettu.» (Valvoja.)

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ.





## Uusia nuorten kirjoja:

AAPO PÄRNÄNEN, **Lasten hyväksi.** Runo- ja satukirja. Runsaasti kuvilla kaunistettu. Sid. 85 p.

ANNI SWAN, **Satuja** I ja II. Edellisen kuvittanut Venny Soldan-Brofeldt, jälkimäisen T. Schalin. Kummankin hinta sid. 1 mk 75 p.

**Unkarilaisia satuja.** Suomeksi kertonut Anni Swan. Kuvittanut T. Schalin. Hinta sid. 1 mk 75 p.

WILHELM HAUFF, **Karavaani.** Itämaalainen tarina. Suomensi Emmi Wallin. Kuvallisessa päällyksessä hinta 1 mk 25 p.

— — **Aleksandrian sheikki.** Itämaalainen tarina. Emmi Wallinin suomentama. Kuvallisessa päällyksessä hinta 1 mk 25 p.

CHARLES KINGSLEY, **Uroita.** Kreikkalaisia sankarisatuja lapsille kerrottuina. Englanninkielestä suomensi Aino Lehtonen. Hinta 2 mk 50 p. — Erinomaisen hieno lahjakirja vähän varttuneemmalle nuorisolle.

CARL EWALD, **Lasten ristiretki.** Historiallinen kertomus etenkin nuorille. Tanskasta suomensi rouva Maija Halonen. Kuvitettu. Hinta 2 mk. 25 p.

ANNI LILJA, **Kotoisia tarinoita.** Kuvitettu. Värillinen päällyks. Suurikokoinen lastenkirja. Hinta vain 50 p.

SELMA LAGERLÖF, **Legendoja Kristuksesta.** Suomensi Helmi Setälä. Hinta 2; 75 p. — Erittäin sopiva ja kaunis lahjakirja kaikille ja nuorisollekin.

**Liitonsanoja.** Syntymäpäiväkirja, kokoeli N. S. W (ainio). Hinta hienosti sidottuna ja kahdella värillä painettuna 1 mk 60 p., koruk. 2 mk. 25 p. Lahjakirjaksi mitä sopivin!